

O înălțătoare și lucidă chemare la înflorirea României și la pace în lume

MESAJUL DE ANUL NOU AL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

SALA DE LECTURA

„Disponem, dragi tovarăși și prieteni, de tot ce este necesar pentru realizarea programului de înflorire continuă a patriei noastre socialiste. Să facem totul ca anul 1983 să asigure depășirea unor greutăți vremelnice, să ducă la realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de înaintare mai fermă a patriei noastre spre piscurile tot mai înalte ale civilizației comuniste”.

În prag de An nou,
celor ce au sub înaltă
și statornică veghe
destinele noastre,
o fierbinte
și tradițională urare:

*să trăiți,
să înfloriți,
ca merii,
ca perii,
în folosul țării!*

mintul rămâne bunul nostru
mai de preț (pag. 6-7) ●
cea Diaconu : „Filmul ca via-
și viața ca scenariu” (pag. 9)
750 de revelaționale cu Cenaclul
câra (pag. 11-12) ● „PRIMUL
4 CU INIMA DE PLASTIC”
(pag. 23)

Cu încredere în puterea muncii

Un an nou e și un chin de a te naste într-o speranță : de pace în lume, de tihnă în casă, de ordine și prosperitate în lume. Este speranța dintotdeauna a gospodarului, care știe că nimic nu începe și nu se termină cu el și că există mereu un loc pentru mai bine : ca pacea să fie întreagă și pentru toți, ca tihna muncii să fie și spornică iar ordinea și prosperitatea să nu fie stingerite, în cursul desăvârșirii lor, de nimeni, nici dinăstru, nici din afară. La români, Revelionul a fost și rămâne una dintre cele mai umane sărbători și noaptea dintre ani un timp al regăsirii de sine. Fiecare om de bună-credință are îndemnul sufletesc să se întrebe cum a lucrat și a trăit el în anul ce se încheie și cum va trăi de acum înainte. Nu există om cu gânduri sănătoase care să nu facă la Revelion un legământ de mai frumos și mai bogat, care să nu-și mărturisească familiei și prietenilor nevoia de dragoste și existență rodnică. Să fim sănătoși ! Să ne trăiască pruncii ! Să fie masa plină întotdeauna ! Să înflorească mai departe țara ! Să fie pace pe planetă !

Starea de spirit a patriei române a fost spusă cu strălucire și inteligență de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat întregului nostru popor de Anul nou și cuvintele de temelie ale acestui Mesaj al tuturor marilor năzuinți și speranțe au fost ascultate de națiune cu sufletul deschis : „Intrăm în noul an 1983 cu un program clar de muncă privind dezvoltarea armonioasă economico-socială a țării, în vederea împlinirii neabătute a hotărârilor Congresului al XII-lea, a programelor și hotărârilor Conferinței Naționale a partidului. În centrul activității din anul viitor se află realizarea obiectivului strategic, economic și politic, de trecere a patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, de realizare a unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile”.

Dacă există o clipă care desparte un an de altul, există în schimb atâtea altele, ce leagă anii, încât obiceiul de a închina prima urare și primul pahar cu vin celor ce veghează la flacăra nestinsă a unor mari vetre industriale se cheamă, de fapt, recunoștință. Am petrecut Revelionul '83 cu lumină și

căldură în casă și pentru aceasta trebuie să ne amintim că la Porțile de Fier s-a muncit ca-n zilele obișnuite ale anului, că Termocentrala Mintia-Deva a funcționat cu cinci grupuri energetice în plin. Vetrele oțelului de la Galați, Hunedoara, Tulcea, Cimpia Turzii revin în toate toasturile adresate oțelurilor și furnalștilor și e un act de mândrie și necesitate să ne aducem aminte acum și astfel că numărul vetrelor cu foc continuu în România e mult, mult mai mare decât știm ori credem că știm. Temeiul speranței este și numărul orașelor și orașecelor unde se lucrează, la foc veșnic, metalul. Urind-le sănătate și brate vinjoase furnalștilor, trebuie să băgăm încă o dată de seamă că sîntem sănătoși, între altele, și pentru că ne veghează o armată a sănătății publice, că ni se nasc copii și la câmpăna anilor, că antibioticele se fabrică în proces neîntrerupt, asemănător în multe privințe aceluia al oțelului.

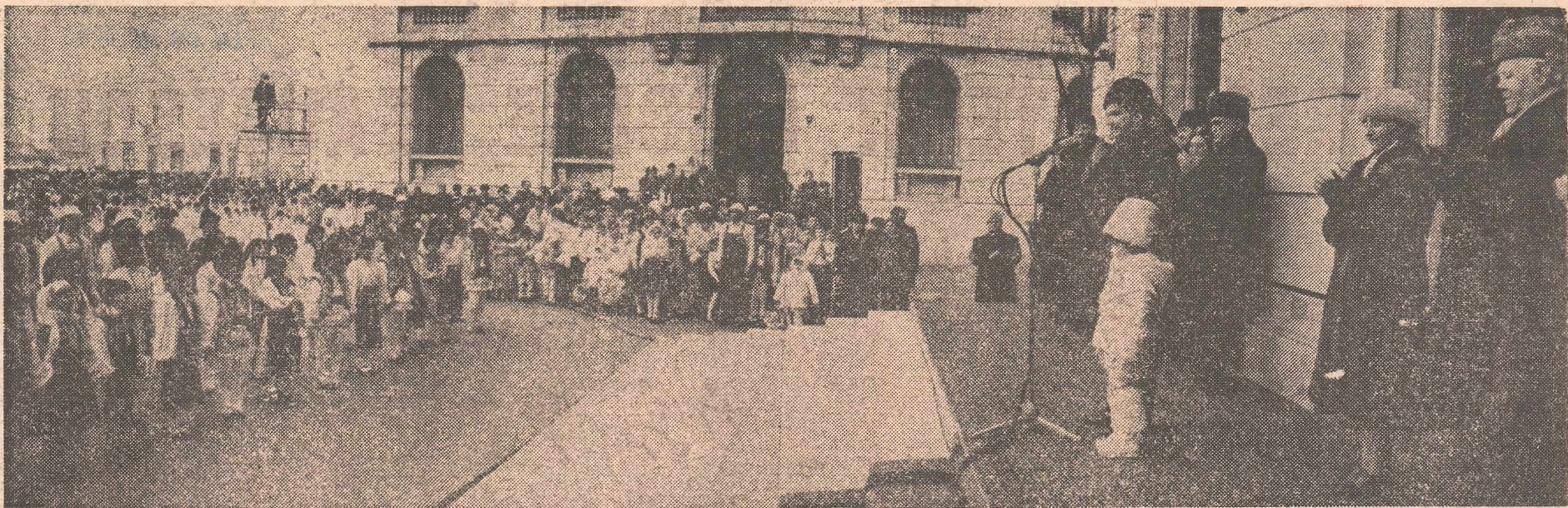
Inchinînd primul pahar muncii în uzine, ne-am simțit datori, sublima datorie, să-l închinăm pe al doilea țărânului, omului gospodar care și în ceas de sărbătoare e cu gîndul la brazda și la gradul vitelor.

„Disponem, dragi tovarăși și prieteni — a spus în Mesajul către popor președintele Republicii Socialiste România — de tot ce este necesar pentru realizarea programului de înflorire continuă a patriei noastre socialiste. Acum hotărîtoare sînt activitatea organizatorică, întărirea ordinii și disciplinei, creșterea răspunderii în îndeplinirea sarcinilor în toate domeniile. Să facem totul ca anul 1983 să asigure depășirea unor greutăți vremelnice, să ducă la realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de înaintare mai fermă a patriei noastre spre piscurile tot mai înalte ale civilizației comuniste”.

Este îndemnul și năzuința noastră supremă : bunăstarea țării !

TUDOR OCTAVIAN

57250

**ÎN PREAJMA ANULUI NOU,
ENTUZIASTĂ URARE
A TINEREI GENERAȚII**

Joi, 30 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, au primit tradiționala și caldă urare de Anul nou a tinerei generații. Emoționantul ceremonial al plugușorului, al cunoscutei colinde românești, a reunit în fața sediului Comitetului Central al partidului sute de copii și adolescenți din întreaga țară, în mesajul cărora poporul nostru și-a

... și-a exprimat în mod sincer și sincer optimismul propriu tinereții, propriu tinereții noastre, au oferit celor prezenți un buchet de flori alese din poezia populară română.

... 55 de ani de activitate, tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost adresate urări de respect și atașament, cu atât mai mult întrucât s-au rostit în frumoasa poezie populară a vechilor noastre bunicuți.

**Intr-o casă românească,
Soarele s-o viețuiască,
S-a născut, în anu-n care
Se-mplinea Unirea Mare
Un copil cu gînd curat
De lumină insetat.
A plecat în zori de zi
Să infruntă silnicii,
Nedreptăți și închisoare,
Să aducă-n țară soare.
Unde-a fost de-atunci mai greu
Țara l-a chemat mereu
Zid puternic să zidească,
Drum de glorie românească.
Dirz, viteaz, neîncetat
Tinerețea și-a nchinat
Pentru-a țării dimineață —
Cu tovarăsa-i de viață.
Astăzi, demn și luminat,
Țara are brav bărbat,
Ce veghează cu iubire
Pentru-a țării fericire,
Înțelept conducător,
De partid și de popor,
Comunist de omenie,
De întreaga Românie
Demn urmat, cutezător,
Înspre comunism, în zbor.**

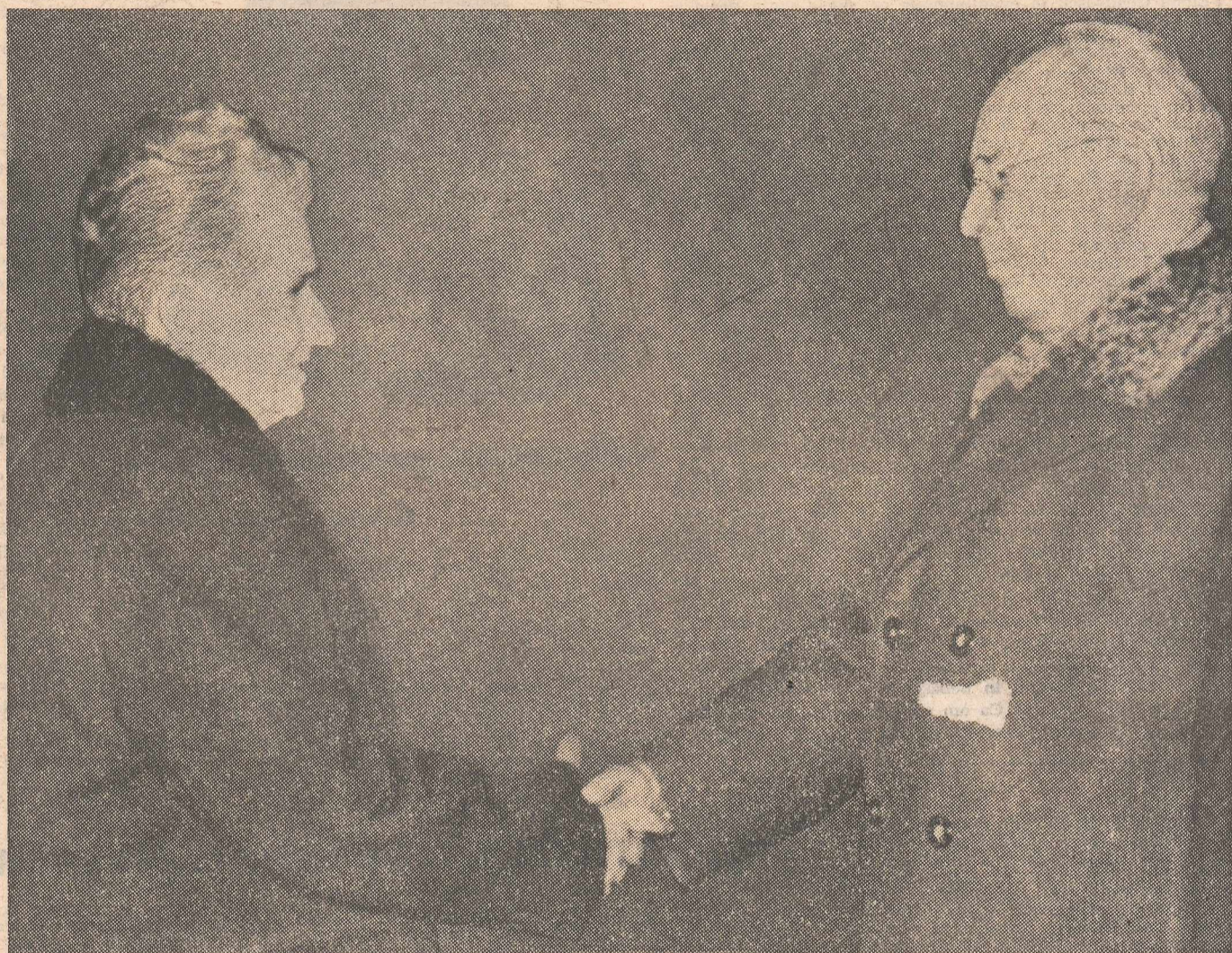
În cuvîntarea sa de răspuns, tovarășul Nicolae Ceaușescu a conturat un chip emoționant al României contemporane, patrie în sinul căreia tinăra generație cunoaște o grijă și o atenție deosebite. „...Am continuat să mergem înainte spre zorile luminoase ale comunismului. Patria noastră — a spus secretarul general al partidului, președintele țării — a devenit mai bogată; la frumusețile și bogățiile ei s-au adăugat noi unități economice și sociale, noi locuințe, noi construcții sociale din diferite domenii. S-a ridicat continuu bunăstarea poporului nostru, s-au dezvoltat învățămîntul, știința, cultura. Milioane de tineri ai țării noastre — de la școlii patriei pînă la studenți — au învățat și și-au însușit minunate cunoștințe din toate domeniile de activitate, au învățat să-și iubească patria, poporul”. Și tinerii din piața sediului Comitetului Central al partidului, învesțiți cu o înaltă încredere, au reîntors conducătorului iubit ovațiile lor frenetice.

Tradiționala întîlnire a conducătorilor de partid și de stat cu tinăra generație a fost o întîlnire a țării cu propriul ei viitor.

P. MIHAI

**Tovarășul
NICOLAE
CEAUȘESCU
a participat
la Consfătuirea
Comitetului
Politic
Consultativ
al statelor
participante
la
Tratatul
de la
Varșovia**

În prima jumătate a săptămânii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la Consfătuirea, ținută la Praga, a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Conducătorul partidului și statului nostru a fost însoțit de tovarășii Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Miu Dobrescu, membru suplent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Andrei, membru suplent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, general colonel Constantin Olteanu, membru suplent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. ministrul apărării naționale.

Lucrările Consfătuirii, la care au luat parte delegații la cel mai înalt nivel din Republica Populară Bulgaria, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Democrată Germană, Republica Populară Polonă, Republica Socialistă România, Republica Populară Ungară, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, au fost prezidate succesiv de Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, I.V. Andropov, secretar general al C.C. al P.C.U.S.

Participanții la Consfătuire au examinat situația din Europa și au efectuat un schimb de păreri cu privire la alte probleme internaționale. În acest context, au fost luate în discuție direcțiile principale ale muncii, în etapa actuală, pentru prevenirea pericolului unui război nuclear, pentru menținerea și consolidarea destinerii internaționale, pentru întărirea securității și dezvoltării colaborării pe continentul european. Concluziile și considerentele participanților la Consfătuire au fost prezentate în Declarația politică a statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Potrivit celor convenite, Republica Socialistă Cehoslovacă, în calitate de gază a Consfătuirii, va asigura difuzarea Declarației politice ca document oficial al Organizației Națiunilor Unite și o va aduce la cunoștința tuturor statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Atenția va fi atrasă, cu această ocazie, asupra noii propuneri majore de pace, de a se încheia între statele participante la Tratatul de la Varșovia și statele membre ale Tratatului Atlanticului de Nord, un tratat cu privire la nelăsarea reciprocă a forței militare și menținerea de relații pașnice, deschise tuturor celorlalte state.

În cadrul Consfătuirii, Comitetul Politic Consultativ a ascultat raportul comandantului în șef al Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia privind activitatea practică depusă de Comandamentul Unit. Consfătuirea s-a desfășurat într-o atmosferă de prietenie și înțelegere tovarășească reciprocă.

Tovarășei Elena Ceaușescu — gândul sărbătoreț al Națiunii

„Vă spunem: La mulți ani cu sănătate Alături de al Patriei Erou“

Cel puțin câteva dintre cele mai nobile însușiri ale româncei — însușiri cu care istoria, nația se mândresc, însușiri care vin de la mamele noastre din capul vremii, însușiri ridicate la strălucire de atâtea fiice celebre ale acestui neam — sînt ilustrate pilduitor de tovarășa Elena Ceaușescu. Vrednicia nefermă a muncii, neoboseala fapte, a gestului creator, este una din ele. În imaginile atât de familiare, de scumpe nouă, de revelatorii pentru România de azi — imaginile amplului dialog pe care partidul, conducerea sa, îl poartă cu țara, cu oamenii ei, cu aspirațiile lor — frecvența cu care, alături de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîlnim luminoasa figură a tovarășei sale de luptă, de muncă și viață, este simbolică. E un simbol al aportului viu, de substanțială însemnătate și de stringentă trebuință, al tovarășei Elena Ceaușescu la evenimentele ce decid viața noastră, la elaborarea politicii partidului și a statului, e un simbol al dăruirii generoase, cu o forță și o ardoare unice, în slujba marii familii care e țara, a ideilor și idealurilor ce definesc România acestui istoric ceas. Personalitate politică de primă mărime, strălucit om de știință, eminentă soție și mamă, militantă de frunte, nimbă de aura unui planetar prestigiu, în apărarea păcii și a civilizației umane, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, s-a impus astfel conștiinței naționale — atât de dreaptă și de lucidă în judecățile sale — nu numai prin intensitatea eforturilor, dar și prin cuprinderea și polivalența lor.

Noi, românii, am avut nu puține femei pe care le-am așezat în icoana de aur a cronicii. Umanismul lor — căci umanismul, omenia mai bine zis, le-a fost calitatea de căpetenie, le-a însemnat noblețea și frumusețea — a fost și a rămas, prin veacuri și peste veacuri, un umanism al contopirii cu o realitate inconfundabilă, țara, văzută ca o fierbinte vatră, ca o intimă masă de familie, rotundă ca și masa Carpaților, o vatră rinduită și înflorită, de miinile harnice ale mamei, soției, fiicei. Lor li s-a cerut, adeseori, mult, foarte mult, uneori mai mult decît bărbaților. Li s-a cerut și trudă, aspră trudă, dar și ageră judecată și cumpănire gospodărească, li s-a cerut renunțare și sacrificiu, asceză și suferință, dar și surisul care să lumineze casa și viața. Acestea au fost femeile noastre, acesta a fost umanismul lor, cîntec de cele mai vechi colinde, slăvit de prima doină a timpului, teafăr prin vreme, ajuns la noi peste toate potrivnicile vremilor. Umanismul femeii care, astăzi, lingă omul din fruntea țării, împărtășește grijile țării, stîndu-i alături la bine ca și la greu, dăruindu-se țării ca unei familii, slujind-o cu legendara devoțiune a femeilor din icoana de aur a cronicii, este un umanism de o calitate nouă, inedită în peisajul nostru uman. Umanismul ei este comunist. Ca om al opțiunilor integrale, asumate de la cea mai fragedă vîrstă, ea a slujit acest nou

Sculptură de MARTIN ISZAK

umanism, această nouă credință, cu atîta neobosită, lucidă și aleasă dăruire încît, așa cum se petrece cu fervenții marilor credințe, aceasta i-a modificat însăși structura umană, conferindu-i o calitate superioară, amețitoare ca și un pisc. O calitate nouă, revoluționară, impresionantă ca și un pisc greu accesibil, dar model însuflețitor pentru toate fiicele acestui pămînt.

Anii romantici ai tinereții și i-a petrecut pe baricadele luptei. Abia o adolescentă, tovarășa Elena Ceaușescu (pe atunci, Elena Petrescu) a îndeplinit, în cadrul Uniunii Tineretului Comunist și în sindicate, misiuni de covîrși-

toare răspundere, înfruntînd prigoana burghezo-moșnească cu dirzenia și curajul celor ce și-au făcut din fruntea luptei supreme, dedicate partidului și poporului, un mod de viață, iar din luptă o profesie de credință. Membra a partidului comunist încă de la vîrsta de 18 ani, prezentă în primele rînduri ale bătăliei de clasă împotriva exploatații și nedreptății, a fascismului și războiului, în suferința celor din jur pilda vie a abnegației și intranșabilității în slujirea idealului, vibrînd cu întreaga sa ființă la marca existența umană din jur, la suferințele țării, al muncitorimii, ale femeilor, ale tinerilor, ea a fost, pentru toți cei ce au cunoscut-o în acei grei și dramatici ani, un simbol al speranței, un simbol al încrederii. Emoționant fotografiile și documente de epocă ne-o înfățișează alături de viitorul ei soț, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, participantă activă la temerare acțiuni ale tineretului comunist și antifascist, ca militantă de seamă în momentul de ecou național ale luptei P.C.R., cum a fost tumultuosul și eroicul 1 Mai 1939, ca mesageră a partidului la Doftana, unde fratele ca și viitorul soț erau întemnițați, ca organizatoare și diriguitoare înflăcărată a inițiativelor de rezonanță istorică pentru cucerirea puterii politice și a revoluționară a României. O viață de luptă eroică, cu atîta mai intensă cu cît imperatiile luptei și eroismului deveneau mai copleșitoare, cu cît răspunsurile creșteau, pe măsura înalțelor calități probate în focul luptei și eroismului. Cu modestia, sensibilitatea și căldura proprie lumii țărănești, din care provine, cu forța izvoare, energia și disciplina caracteristice muncitorimii în sinul căreia s-a călît și și-a cucerit componentele vii ale personalității sale, cu competența și gîndirea novatoare a intelectualului creator de valori, deschis spre nou, îngîndu-și numele de promovarea și de progresul nouă, tovarășa Elena Ceaușescu a adus și aduce, ca membră a conducerii superioare a partidului, acele însușiri ce sînt primă adînc în conceperea și înfăptuirea programelor dezvoltării țării, în direcțiile de acțiune și de conștientă prin care poporul nostru înaintează spre viitor. Ea a tiut, în același timp, ca și alte femei din icoana de aur a cronicii, să rînduiească, cu miin harnice, pentru omul din fruntea țării, o casă cu armonie și cu copii, cu multîmbre și pace, să străjuiască și să vegheze. Să sprijine cu dragoste și discreție uriașa activitate a cîrmaciului de țară, mai înfloritoare, mai aptă să răspundă nădărilor care scintilează pe chipul ei.

Omagiul pe care i-l aducem tovarășei Elena Ceaușescu în această sărbătorească zi încapă într-un singur avînt, unul din cele mai frumoase din cite cuprinde, în trălucirile ei de luceafăr, limba română: mulțumim!

ILIE PURCAU

La început de an nou, ziua de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu se înscrie în calendarele țării ca o sărbătoare apropiată inimilor, prilejuind poporului nostru calde manifestări de dragoste și prețuire pentru exemplara sa viață și activitate revoluționară. Ziua de 7 ianuarie consenmează evenimentul fericit al ivirii pe acest pămînt încărcat de glorioasă istorie a celei ce intruchipează strălucit înaltele trăsături morale ale neamului românesc, luptătoare neînfricată și dirză pentru cauza celor mulți, pentru cauza partidului, a poporului.

În viața de astăzi a țării, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășa Elena Ceaușescu s-a afirmat ca un remarcabil om politic și savant de renume internațional, miliind neobosit pentru înflorirea și creșterea prestigiului patriei. Cu deplină angajare revoluționară și fierbinte patriotism, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o susținută activitate politică și obștească, a inițiat și realizat o vastă activitate de cercetare-proiectare pentru industria chimică, a determinat integrarea în producție a învățămîntului superior de profil, a elaborat o nouă concepție în cercetarea științifică și în formarea cadrelor. Prin cercetările cu caracter fundamental și aplicativ intens, într-o ramură de vîrf a științei și economiei, prin excelență promotoare a progresului tehnic, inițiatiile sale au marcat profund profilul economiei noastre naționale, orientîndu-l spre orizonturi proprii contemporaneității.

În lumina luptei și muncii poporului nostru pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a emulației determinate de documentele recente Conferințe Naționale a partidului, contribuția originală, efectivă a tovarășei Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în orientarea cercetării spre valorificarea imediată și nemijlocită a rezultatelor teoretice și experimentale în procesul de producție, în dezvoltarea cercetărilor de vîrf în energetică, chimie și electronică, dobîndesc o mai bogată semnificație.

Angajare revoluționară și fierbinte patriotism

Această contribuție reliefează cu pregnanță rolul științei și tehnicii noi ca factori decisivi ai dezvoltării forțelor de producție în România socialistă. Această contribuție exprimă opțiunea noastră pentru progres.

Studiile sale fundamentale în chimia macromoleculară, aportul la dezvoltarea celorlalte ramuri ale științei și proiectării tehnologice, inițiatiile în domeniul formării cadrelor, suflul inovator imprimat științei și învățămîntului cunosc astăzi o largă prețuire și recunoaștere internațională, personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu fiind onorată cu înalte titluri academice și universitare, cu calitatea de membru de onoare al unor importante societăți și instituții științifice,

iar lucrările sale originale sînt frecvent editate în limbi străine.

Investiția cu înalte răspunderi în conducerea partidului și statului, ca membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și prim viceprim-ministru al guvernului, tovarășa Elena Ceaușescu aduce totodată un aport deosebit la dezvoltarea învățămîntului și culturii noastre în ansamblu, prin perspectiva clară a edificării unui om nou, cu înaltă competență și dăruire, cu un autentic umanism, militînd pentru valorificarea plenară a geniului creator românesc.

Creșterea permanentă a rolului femeii în toate domeniile de activitate ale societății românești, ca proces revoluționar continuu promovată de partid, de tovară-

Două simboluri

În liniștea și pacea atelierului meu sosește în fiecare zi un porumbel alb cu o ramură de măsline în cioc.

Imi spune că liniștea și pacea atelierului meu este legată necondiționat de liniștea și pacea lumii întregi.

Porumbelul alb cu ramura de măsline în cioc este apărător de bătaia neîntreruptă a inimilor oamenilor buni din întreaga lume.

O astfel de inimă — o inimă care bate în suflarea întregii țări, a tuturor românilor — aparținînd, iată, istoriei contemporane — își înscrie aniversarea.

Tovarășa Elena Ceaușescu, militantă de seamă a mișcării comuniste și muncitorești, tovarășa de viață și idealuri a iubitului nostru Președinte, reprezintă pentru noi, artiștii plastici — ca și pentru întregul nostru popor — un simbol.

Un simbol multiplu: al păcii, al muncii, al familiei.

Astăzi, și în această lume, în care incertitudinile și amenințările con-

stituie un pericol real pentru viața întregii omeniri, glasul tovarășei Elena Ceaușescu răzbea profund și clar, în apărarea năzuințelor noastre spre înțelegere și dreptul la viață.

Chipul luminos, întreaga activitate a tovarășei Elena Ceaușescu, grija cu care dînsa se apleacă în permanentă asupra problemelor obștii, fac ca puternica sa personalitate să ne întărească încrederea în propriile noastre forțe, ambiția de a depăși anumite greutăți inerente, de a ne îndeplini destinul: acela de a făuri o patrie liberă și prosperă.

Îndeobște, imaginea păcii este reprezentată printr-o femeie: chipul femeii pe care o sărbătorim acum subliniază în cel mai fericit mod această idee.

Alături de toți creatorii de frumos ai acestei țări, doresc tovarășei Elena Ceaușescu la cîți mai mulți ani în deplină sănătate, fericire și putere de muncă pentru îndeplinirea înalțelor idealuri ale societății noastre căreia și-a închinat întreaga sa viață.

SABIN ȘTEFĂNUȚA
artist plastic

șul Nicolae Ceaușescu, se înfățișează și cu aportul deosebit al tovarășei Elena Ceaușescu. Pilda grăitoare a destinului său revoluționar, a complexei și originale sale personalități o regăsim în activitatea de îndrumare a mișcării femeilor din România contemporană, în grație atenției pentru procesele integrării și politice a tinerei generații, pentru voltarea armonioasă a familiilor arii. Acest exemplu îi regăsim impliat în chiar rădăcinile saltului calitatii înregistrat în ultimul deceniu în afirmarea liberă, deplină și egală a capacității energice, talentului și abnegației comuniste a femeilor din România, în toate domeniile de activitate, ca expresie a superiritației statului democrației muncitorești revoluționare, orientată spre deplina înflorire a personalității umane.

În acest început de an, poporul nostru își reafirmă deplina adeziune la politica profund constructivă de apărare a cauzei păcii și dezarmării, colaborării și cooperării între popoare, promovată de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În același timp, poporul nostru nutrește gînduri de recunoștință și mulțumire pentru tovarășa Elena Ceaușescu, pentru contribuția sa de mare valoare la promovarea politicii externe românești, afirmată cu plînel vizitelor peste hotarele țării, în înțelegerea și personalități de pe toate meridianele globului. Ample și multiple cînturi a desfășurat Comitetul Național omăni „Oamenii de știință și pacea”, su președinția tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, acționînd în spiritul politicii principale a României, pentru soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, în spiritul răluicilor inițiative de pace și dezarmare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acest chip, puternicului front al savanților lumii i s-a deschis perspectiva adoptării unor măsuri viabile pentru oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmarea generală și în primul rînd la dezarmarea nucleară.

Din căminele noastre, reunite în marea casă a țării, cu conștiința datorii implinite, îi adresăm tovarășei Elena Ceaușescu un bogat mînușchi și urări de sănătate, viață lungă și noi năzuiri. Îi dorim să ne trăiască ani mulți alături de marele și iubitul conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

TAMARA MARIA DBRIN

Din mindrul țării prag

Chiar simplă mamă, nu-i ușor să fii,
Dar mai cu seamă grija-a mii de fii
Alături de bărbatu-ntr-o bărbăție
Ales cirmaci să-i fie-acestei nații,
S-o porți fără de preget zi de zi!

Tovarășă de viață să-i rămii
Ca greului să-i dai de căpății,
Urmind aceeași cale ne-ntreruptă,
Fiindu-i lui tovarășul de luptă —
Și cel mai credincios și cel dintii;

Și pe deasupra să mai ai puteri
Ca-n fiecare zi mai mult ca ieri
Să te dedici cu-ntr-o tărie la ființă
Miracolului ce-l numim știință
Prin care omul să învingă sperii;

Și toate, precum falduri într-un steag,
Ori frunza primăverii-ntr-un huceag,
E dat ca-n limba noastră românească
Atit de simplu azi să se numească
Elena Ceaușescu — chipul drag
Zimbindu-ne din mindrul țării prag!

NICULAE STOIAN

Nobila tradiție

O inspirată și nobilă tradiție consacră,
In istoria noastră, in dreapta celui ce
și-a asumat destinele poporului, devo-
tamentul și căldura sufletească și spiri-
tul de sacrificiu înalt și dăruirea
neostenită pentru mai binele țării a
ființei devenite astfel dragă tuturor,
soție și mamă, clarvăzător tovarăș de
viață dar și de luptă, iradiind cuceriri
sentimentale unei mari comuniuni
sufletești întemeiate mereu pe marea
iubire față de idealurile națio-
nii. Toate ctitoriile noastre de preț
păstrează exemplar, peste vreme,
efigia acestei comuniuni intruchipate
in gestul simbolic cu care ctitorii ridi-
că în lumina istoriei chipul operel-
lor.

E ceea ce se întâmplă azi, cind
neprețuita tradiție se desăvârșește in
continuarea ei comunistă și cind, in-
tr-adevăr, ceea ce noi, comunistii, nu-
mim cu admirație „tovarăș de viață
și de luptă al conducătorului nostru”,
vine să consacre o viață de luptă re-
voluționară exemplară in numele
cauzei comuniste și pentru izbînda
cauzei comuniste și o tulburătoare și
devotată lucrare comunistă pentru
triumful idealului de libertate națio-
nală și socială al poporului căruia i s-a
dăruit cu o unică fervoare patriotică,
izvor de firească și de vibrată recu-
noaștere națională și internațională,
de stimă și de prețuire unanimă.

E ceea ce se petrece azi cind marea
tradiție a ctitoriei românești se îm-
plinește in spirit comunist unind in
conștiința poporului imaginea ctitoril-
or evului Ceaușescu.

Noblețea istoriei noastre își află
astfel, și astăzi, in continuarea tradi-
ției ctitorilor de țară, o zi aniversară
fericită!

DINU SĂRARU

Excepționale contribuții științifice

Cu neîfărmurită dragoste și pioasă re-
cunoștință, țara întreagă aduce in aceste
zile de început de an un cald omagiu
tovarășei academician doctor inginer
Elena Ceaușescu, strălucit om politic și
de stat al României socialiste, eminentă
personalitate științifică, savant de renu-
me internațional și intruchipare atit de
pleneră a virtuților tradiționale ale fe-
meii române. Militantă de seamă a Par-
tidului Comunist Român, cu o viață pil-
duitoare, închinată din fragedă tinerețe
luptei de eliberare națională și socială,
fericirii și prosperității poporului nos-
tru, tovarășa Elena Ceaușescu se află de
aproape două decenii in mijlocul celor
mai importante evenimente ale patriei
socialiste, participind cu înaltă compe-
tență, in calitate de membră a Comite-
tului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și
ca prim viceprim-ministru al guvernului,
la elaborarea unor decizii fundamentale
pentru destinul colectiv al poporului
nostru.

Pentru întreaga suflare a României,
dar in mod deosebit pentru marea de-
tașament al oamenilor de știință, exem-
plara activitate a tovarășei academician
doctor inginer Elena Ceaușescu este le-
gată indisolubil de promovarea, dezvolt-
tarea și modernizarea cercetării științifice
din țara noastră, de dezvoltarea
științei in general, activitatea de con-
ducere și munca nemijlocită desfășurată de
tovarășa Elena Ceaușescu caracterizîndu-
se printr-o remarcabilă forță crea-
toare, prin soluții originale, innoitoare
ca și prin marcanta capacitate de com-
prehensiune, organizare și îndrumare pe
care o demonstrează in permanență in
calitate de președinte al Consiliului Națio-
nal pentru Știință și Tehnologie.

Este cunoscut faptul că tovarășa Elena
Ceaușescu și-a început activitatea științifică
in cadrul Institutului de cercetări
chimice, ICECHIM, unde a parcurs toate
treptele in cercetarea științifică, de la
cercetător științific la cercetător științific
principal, avînd succesiv responsa-
bilitatea de șef de secție, director al
Institutului de cercetări chimice, direc-
tor al Institutului Central de Chimie și
mai apoi de președinte al Consiliului Națio-
nal pentru Știință și Tehnologie și
de președinte al Consiliului științific al
Institutului Central de Chimie.

Ca cercetător in cadrul Institutului de
cercetări chimice București, activitatea
tovarășei academician doctor inginer
Elena Ceaușescu este strins legată de
sectorul de elastomeri, sector pe care
l-a înființat in anul 1958 și care de
atunci s-a dezvoltat continuu. Sub con-
ducerea sa directă, s-a reușit ca de la
producerea unui singur tip de elastomer
să se treacă la producerea celor mai im-
portante tipuri de cauciucuri sintetice și
să se asigure, in viitor, producerea in-
tregii game de elastomeri realizați in țări-
le industriale dezvoltate. Tovarășei
Elena Ceaușescu îi revine de asemenea
marele merit pentru realizarea unor
tehnologii moderne cum sint cele desti-
nate fabricării „Cauciucului cis-1-4-poli-
izoprenic”, „Terpolimerului etilenă-pro-
pilenă-dienă”, „Cauciucului cis 1-4-poli-
butadienic”, poliesterilor plastifianți și
poliesterilor pentru spume poliuretanică.

Este cunoscută de asemenea astăzi atit
in țară cit și pe plan mondial preocu-
parea tovarășei Elena Ceaușescu pentru
aspectele de cercetare fundamentală in
chimia moleculară, preocupare evidentă
începînd cu teza de doctorat „Polimeri-
zarea stereospecifică a izoprenului”. Sub
conducerea și îndrumarea de specialitate
a tovarășei Elena Ceaușescu, cercet-

tarea românească se poate mîndri astăzi
cu lucrări de recunoscută valoare in do-
meniul energeticii chimice, biotehnolo-
gici, noilor surse de materii prime și
energie, noilor sinteze electrochimice,
investigații capabile să rezolve într-o
perioadă relativ apropiată descoperirea
unor condiții eficiente pentru sinteza și
valorificarea unor surse disponibile, su-
perioare tehnicilor convenționale.

La o oră cind chimia se face simțită,
necesară, aproape indisponibilă in toate
domeniile de activitate, Institutul Cen-
tral de Chimie și Consiliul Național
pentru Știință și Tehnologie, — organ-
isme de vîrf ale economiei naționale, ale
politicii economice a statului nostru, con-
duse cu înaltă competență și clarviziune
de către tovarășa Elena Ceaușescu, —
au luat toate măsurile pentru ca inves-
tigațiile de specialitate să poată răspun-
de cu promptitudine acestor deziderate
ale veacului, ale celor de azi și de mî-
ine, impuse, între altele, de creșterea
continuă a mijloacelor de transport de
toate tipurile, mecanizarea și dezvoltarea
agriculturii, mecanizarea operațiilor in-
dustriale, dezvoltarea exploatașilor mi-
niere, creșterea continuă a instalațiilor
pentru industria chimică, a industriei
construcțiilor de mașini, a industriei
electronice și electrotehnice, a industriei
textile, de dezvoltarea și modernizarea
tuturor sectoarelor economiei naționale.

De numele, de activitatea, de gîndirea
novatoare și prospectivă a tovarășei
academician doctor inginer Elena Ceaușescu
se leagă organic și acțiunea de întrepă-
trundere a învățămîntului cu cercetarea
și producția, inițiativă finalizată prin
atit de fructuoase realizări de ordin
practic și teoretic ce îmbogățesc patri-
moniul tehnic și științific național. In
aceleși larg context al legăturii nemijlo-
cite dintre cercetarea de laborator și
activitatea din unitățile de producție se
inscriu și contractele economice încheia-
te de institutele de cercetări cu întrep-
rinderile și-centralele industriale, Insti-
tutul de cercetări chimice din București
fiind primul care a realizat acest mod de
lucru și acest nou și eficient sistem de
finanțare.

Pentru aceste merite de excepție, pen-
tru larga audiență de care se bucură pe
plan mondial numeroasele lucrări științifice
ale tovarășei Elena Ceaușescu, tra-
duse și publicate in multe țări ale
lunii, in semn de unanimă recunoaștere
a acestor însemnate contribuții, savanta
Elena Ceaușescu a fost aleasă membră
a numeroase societăți internaționale de
chimie, și, cu diferite ocazii, i s-au oferit
distingții ale diferitelor academii și
universități, fiind cooptată ca membru
de onoare și profesor onorific a 26 de
institute și universități din lumea in-
treagă.

Sint tot atitea temeieri pentru care,
astăzi, in aceste momente solemne, oda-
tă cu întreaga noastră bucurie, stimă și
gratitudine, să adresăm tovarășei Elena
Ceaușescu, tovarășa de viață a celui mai
iubit fiu al poporului nostru, tovarășul
Nicolae Ceaușescu, cele mai calde felicitări
cu ocazia zilei de naștere, să-l
urăm in continuare sănătate, viață lungă,
putere de muncă spre binele țării, al po-
porului pe care îl slujește cu abnegație
și devotament din cea mai fragedă tinerețe.

La mulți ani, iubită tovarășă Elena
Ceaușescu!

Prof. dr. doc. CONSTANTIN LUCA
directorul centrului de chimie fizică
ICECHIM

**ELOGIOASE APRECIERI
ALE SAVANȚILOR LUMII**

Contribuția academicianului doctor
inginer Elena Ceaușescu la dezvoltarea
științei polimerilor in România este
binecunoscută pe plan internațional.
Doamna Elena Ceaușescu a reușit in-
tr-un interval relativ scurt de timp
să creeze o importantă școală de știin-
ță și tehnologia polimerilor in Româ-
nia, in cadrul Institutului Central de
Chimie, pe care l-a creat și pe care
il conduce cu remarcabile rezultate, in
folosul atit al științei, in general, cit
și al industriei țării prietene, Româ-
nia, in special. Sub îndrumarea atentă
și continuă a acestei eminente femei
savant, știința nou apărută a polime-
rilor a făcut importante progrese in
țara sa.

Activitatea științifică a academicia-
nului doctor inginer Elena Ceaușescu
in domeniul sintezei și tehnologiei po-
limerilor devine zi de zi tot mai cu-
noscută. Totodată, lucrările doamnei
Ceaușescu in domeniul științei poli-
merilor au fost publicate de edituri
din Italia, R. F. Germania, Elveția și
Uniunea Sovietică. Sint, de asemenea,
cunoscute lucrările sale in limba en-
gleză și se află in curs noi proiecte
editoriale in alte limbi. Frecvența lu-
crărilor științifice curente ce ne devin
cunoscute este, și ea, in continuă
creștere.

PERICLES THEOCHARIS
Președintele Academiei din Atena,
Grecia

Academician doctor inginer Elena
Ceaușescu este un mare și ilustru om
de știință de renume mondial, care a
contribuit in mod substanțial la apro-
fundarea cunoștințelor umane in do-
meniul chimiei macromoleculare.

Acad. dr. M. A. KAZI
Președintele Academiei de științe
din Pakistan

Am onoarea să vă confirm că ați
fost aleasă membru al Academiei și
al forului ei suprem — Comitetul de
Onoare. Noi am ținut mai întii să
aducem un omagiu excepțional
dumneavoastră realizări personale in
domeniul cercetării compușilor macro-
moleculari, al chimiei polimerilor,
elastomerilor și polimerizării. Această
alegere ține, totodată, seama de mă-
rele dumneavoastră misiuni de stat, de
remarcabila dumneavoastră activitate
ca președinte al Consiliului Național
pentru Știință și Tehnologie și ca pre-
ședinte al Consiliului Științific al In-
stitutului Central de Chimie.

Intrucit dumneavoastră simbolizați
știința și tehnologia românească, Aca-
demia Europeană vă roagă să bine-
voiți a face parte din Comitetul său
de Onoare, dorind, in același timp, să
sublinieze strălucitele dumneavoastră
merite și să aducă un omagiu tutu-
or oamenilor de știință și inginerilor ro-
mâni.

Prof. RAYMOND DAUDEL
Președintele Academiei Europene
de Științe, Arte și Litere

Președintele Nicolae Ceaușescu și
doamna Elena Ceaușescu au contribuit
și contribuie la statornicirea păcii in
lume, subliniind in permanență rolul
oamenilor de știință. De cîteva ori am
avut bucuria personală și onoarea pro-
fesională să discut cu doamna acad-
emician doctor inginer Elena Ceaușescu,
reputat om de știință. Întîlnirea cea
mai impresionantă a avut loc la Wa-
shington, in 1978. In calitate de pre-
ședinte al Academiei de științe a sta-
tului Illinois, am avut onoarea ca, in
cadrul unei reuniuni care a lăsat o
impresie de neuitat, să înminez doam-
nei Elena Ceaușescu diploma de mem-
bru de onoare al Academiei de științe
a statului Illinois. In lume, domnia sa
face parte dintre acei savanți care
consideră că oamenii de știință își pot
folosi munca și influența pentru a
preveni războaiele și a dezvolta coo-
perarea între popoare.

Profesor emerit
EMANUEL MERDINGER
Universitatea din Florida, S.U.A.

Munca excepțională desfășurată de
dumneavoastră pînă acum, cu un avînt
care definește și ampoarea opțiunii
dumneavoastră etice, reprezintă un
succes al poporului român și al voim-
ței sale de a acționa pentru cea mai
amplă colaborare internațională, pe
baza respectului independenței fiecă-
rei națiuni. Cooperarea, ținînd cont de
principiile egalității in drepturi, pro-
măvată de dumneavoastră in mediul
științific, este indispensabilă pentru
un schimb fertil de experiențe, este
suportul ferm al unei înțelegeri mai
largi între popoare și garanție a pro-
gresului și păcii in întreaga lume.

Dr. ROBERT PITY FERRANDY
Secretar general adjunct
al Institutului pentru problemele
unei noi ordini economice
internaționale,
președintele executiv
al fundației „Rotschild”

Argumente la „socialismul belșugului“

Pământul rămîne

„Să îngrijim și să acționăm pentru creșterea potențialului productiv al pământului, ca bunul cel mai de preț al națiunii noastre“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită la Plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor)

Un Tîrg Frumos devenit frumos și reîntors la rosturile pământului

Era de-abia două zile primar al orașului Tîrgu Frumos, miștune ce-i fusese incredințată la 17 aprilie 1981, cînd a înțeles că nu e prea simplu să fii primar. În timp ce el lua în primire primăria dărăpănată a tîrgului, la Iași era instalat un prim-secretar nou. În prima sa călătorie prin „provincia” județului, noul prim-secretar s-a întimplat să descindă chiar la Tîrgu Frumos. S-a familiarizat preț de cîteva ceasuri cu realitățile urbei și nu s-ar putea spune că l-au încântat foarte mult. Înainte de plecare, i-a adresat lui Nicolae Rățoi un avertisment drastic: „Tovarășe primar, n-ai făcut nimic pentru orașul acesta...” Și Nicolae Rățoi, luat prin surprindere, timorat, nici nu a îndrăznit să explice cum stau de fapt lucrurile și primul secretar al județului Iași poate nu știe nici astăzi că omul certat atunci, la 19 aprilie 1981, era primar de-abia de două zile. Iar Nicolae Rățoi nici măcar nu a trăit un resentiment firesc pentru critica aceea nedreaptă. Pur și simplu, a început chiar din ziua aceea să facă ceva pentru Tîrgu Frumos. Așa încît urbea să-și merite cu adevărat numele. Ceva fiind, fără doar și poate, un fel de a spune lucrurilor pe nume.

Nicolae Rățoi are astăzi 42 de ani, s-a născut nu departe, în Sodomeni Pașcanilor, și ca orice băiat sărac și cuminte, ajuns piept în piept cu viața, nu și-a căutat un rost prea departe. A îmbrăcat de tînar haina îmbrăcată de fum a cefeșitorilor pășcăneni și, timp de 17 ani, a condus locomotive din ce în ce mai moderne pe căile ferate ale Moldovei de sus. Cu timpul, a priceput că uniforma cefeșitorilor din Pașcani e un vesmint glorios, lustruit în lupte rămase de pomină în istorie, cu putere de a înfrîuri pină și viața celui ce-o poartă. O vreme a fost secretarul comunistilor complexului C.F.R. din Pașcani. Apoi s-a despărțit de locomotive pentru alte misiuni, între care s-a întimplat și aceea de președinte al unui consiliu unic agroindustrial. Trepțat, și-a consolidat un prestigiu de activist destoinic, capabil să sfidez rutina și să miște o mulțime de lucruri înșepănate din loc. Și a ajuns primar la Tîrgu Frumos tocmai pentru că Tîrgu Frumos, în ciuda numelui său de fală, era la pămînt. Atunci, la 19 aprilie 1981, s-a răsuicit automat pe călcie, în timp ce-i bubuia încă în urechi avertismentul acela, și nedrept, dar și drept, pentru că el l-a înțeles ca pe un așteptat indemn: „Tovarășe primar, n-ai făcut nimic pentru orașul acesta...”

S-a răsuicit pe călcie, disciplinat, ca la C.F.R., și s-a trezit față în față cu primăria în care intrase cu numai două zile în urmă. Și abia atunci a văzut-o așa cum era ea de fapt: o dărăpănătură de-a dreptul, de nedescris astăzi. Am greși dacă spunem că Nicolae Rățoi a început să ridice un nou Tîrg Frumos începînd chiar cu sediul primarului, dar nu este mai puțin adevărat că, printre altele construcții împlinite la Tîrgu Frumos, renovarea primăriei revendică un loc de cinste. Mai mult, un loc semnificativ. O autoritate pusă pe treabă nu se poate exercita din creștetul unei ruine căzute adine în prăgînă. Însă, între noi fie vorba, binevenită renaștere a simbolului autorității de stat din Tîrgu Frumos, atît procentual, cit și fizic, reprezintă mai nimic în raport cu realizările din jur-împrejurul ei. De cînd a devenit Nicolae Rățoi primar, la Tîrgu Frumos s-au clădit aproape 500 apartamente, cu spații comerciale întinse pe 4000 mp. Cînd au văzut că se poate, constructorii nu s-au mai mulțumit cu planul de 130 de locuințe din 1981, și au cerut să-și încerce puterea, în anul în curs, cu nu mai puțin decît 400. Vor fi duse la capăt. De asemenea, vor fi duse la capăt și o sumă de intenții mai vechi, lăsate de-a lungul anilor baltă. Orașul are din acest an fabrica lui de piine, cu o capacitate îndesulătoare pentru întreaga obște. Apoi, prin '74, începuse într-o margine a așezării edificarea unui bazin de alimentare cu apă și a unei stații de epurare. Fără justificare, din lene, lucrările au fost abandonate și timpul scurs, cum era de așteptat, a ruinat implacabil toată truda

de odinioară. Și parcă e mai simplu și mai comod să pornești de la zero decît să reîncepi de la un start ratat, însă Nicolae Rățoi e convins că întreprinderea merită orice preț. Un loc unde apa lipsește, oricum am răsuci vorbele, tot Sahara se cheamă.

Dar înainte de a fi un oraș industrial, Tîrgu Frumos a fost și rămîne un oraș agricol. Imperativul cultivării fiecărui pețec de pămînt, reafirmat de recenta plenară largită a C.C. al P.C.R., de importanța cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a răntors și Tîrgu Frumos spre pămînt și spre rosturile lui întotdeauna. Adevărul fiind că nici cu aprovizionarea de zi cu zi localitatea nu a stat chiar pe roze și faptul era de mirare, grădiniile ei fiind pe vremuri vestite prin rodnicie. Din ncu, Nicolae Rățoi s-a dezbrăcat de haina de ceferist a tineretii sale și a reîmbrăcat straietele de țărani ale strămoșilor săi. Acesta fiind un fel de a spune lucrurilor pe nume, în discuție fiind o mentalitate. A relua o tradiție nu mai este totuna cu a clădi trainic pe temelii ratate de alții, e o problemă de inimă, de ambiție, și cu multă răbdare, cu mult tact, Nicolae Rățoi a izbutit să reaprindă în oameni o pasiune uitată. Bineînțeles, nu s-a sustras nici o palmă de pămînt din terenurile agricole, dimpotrivă, s-au recuperat noi pămînturi de o parte și de alta a unui Bahluieț în sfîrșit regularizat, s-au desecat mlaștinile de la ieșirea din oraș către Iași și, cu timpul, oamenii au început să-l caute pe primar chiar și din proprie inițiativă, de cite ori s-a întimplat să găsească ei înșisi un petec de loc pretabil la a se transforma în grădină de zarzavaturi. Și cînd ambiția reînnoierii la o veche pasiune s-a copleșit, devenind cauză, s-a acționat în vitroză: solarile orașului s-au ridicat dintr-o joi pină în prima duminică. Numai cetățenii din Tîrgu Frumos dețin astăzi în gospodăriile lor solarii cu o suprafață ce depășește 70 de hectare. Și nimeni nu crede că se vor opri aici.

Mai important decît totuși rămîne, oricum, adevărul că la Tîrgu Frumos s-au conturat străzi care-și merită numele și se conturează un centru civic de o neîndoiebnică eleganță urbană. Ceea ce înseamnă mult pentru un sat întins și lăbărțat într-o dezordine lincedă, care a devenit oraș aproape fără voia lui, nu prin vocație, ci printr-o decizie administrativă. Între oamenii obișnuiți să grăbensească timpul din urmă, Nicolae Rățoi și-a aflat un loc privilegiat. La 19 aprilie 1981 i s-a părut, o clipă doar, că a pășit în noua lui indelețnicire cu stingul. Și poate nu ar fi de mirare ce a izbutit la Tîrgu Frumos. Însă, dacă ne luăm seama gîndurilor, 19 aprilie 1981 a fost ieri.

MIHAI PELIN

Cine muncește, de fapt, în sat?

Despre Gălbinași se vorbește și se scrie puțin, iar cauza e una: satul acesta nu-i unul tipic! Ce-i însă un sat tipic nimeni n-ar ști, de fapt, să-și spună. Și, în definitiv, ce-ar putea să fie nesemnificativ, netipic pentru viața și munca la țară într-un loc unde trăiesc mai bine de 3000 de suflete. Sînt altele dorințele și nevoile lor? E o fatalitate să cîștige ei mai slab și alții mai gras? Nu-i încălzesc pe ei aceleși soare și nu-i plouă aceleași ploii? De ce, de pildă, se pun la Gălbinași 50 de hectare de fasole și abia de se adună 270 de kilograme de boabe la hectar? De ce în atîtea cîmpuri și cîmpii o recoltă de 5000-6000 kg de porumb la hectar e socotită mică, iar la C.A.P. Gălbinași se scot 3600 kg de porumb la hectar și se cheamă că ar fi o recoltă bună-soară?

Ca să înțelegem oarecum ce se întimplă la Gălbinași, să vedem cum ar arăta aici gospodăria unui țărăn „tipic”, adică a țărănului vrednic, care are cam tot ce-i trebuie și atunci cînd vecinii nu au. Țăranul e Constantin Păun și omul, cu femeia și copiii lui, muncește — aproape că nu mai are importanță unde și cum — din zori în noapte și, destul de adevărat, din zori în zori. Păun e pompier la o uzină din Capitală, face o navetă grea, intrucît Gălbinași nu-s la unul din drumurile foarte circulante, ar putea să se mulțumească, la cîștig, numai cu pompiertul, dar are căruța cu cai, doi porci, două bivolițe, în cite un an are și oi, ogradă li e plină de clăi și toate astea înseamnă vezi bine muncă. Lucrează, cit îl îngăduie slujba, la C.A.P., dar munca de bază în C.A.P. e a nevastă-sii, Dră-

gana. Dacă te uiți pe statele de plată și cu drepturile în grăunțe întocmite aici, vezi că Drăgana are peste 200 de zile (norme) și că e fruntașă. Drăgana are și noroc: șefa ei de echipă este Elena Olteanu, se înțeleg bine și se indeamnă la treabă. Echipa de 20 de femei a lucrat la semănat („mai mult echipa noastră”, zice Drăgana), la sapă, la floarea-soarelui, la ricin, la sfecla furajeră, la descărcat vagoane, Caii și căruța lor au ajutat, în campanii, C.A.P.-ul.

Inginerul șef al C.A.P. Gălbinași, Lucian Spireanu, contează la muncă, din cele peste 3000 de suflete ale așezării, doar pe seriozitatea a 266.

Doar 266 din 3000? Doar atît și nici atît, deoarece baremul de 200 norme îl ating și îl depășesc abia o sută și ceva de oameni. Conform legii, acestora ar urma să li se dea următoarele: 150 kg griu pentru fiecare membru al familiei, care muncește la C.A.P., și copiii sub 14 ani; cite 330 kg porumb boabe (copiii cite 100 kg), furaje, precum și 50 de lei la normă. Din familia Păun — care, sublinicm, e una de oameni harnici — a muncit la C.A.P. mai ales Drăgana, cu peste 200 norme, Constantin efectuînd, cum spuneam, zile-muncă la cărat cu căruța. Cit a putut și el și cit a fost nevoit de el.

Cum tratează Drăgana chestiunea? Cu mult umor. „Păi, zice dînsa, dacă n-aș mai munci nici eu, nici femeile celelalte, ar rămîne satul fără piine”. O întreb dacă știe exact ce a muncit și cit are de primit pentru muncă. Îmi răspunde că nu știe și că are încredere în socotitorii C.A.P.-ului. „Cit s-o da, s-o da. Partea proastă e că lipsește mulți de la treabă. Noi o ducem cum o ducem, fiindcă ne ținem de gospodărie, dar alții sînt cam spectatori”.

Așa socotește și inginerul Lucian Spireanu: „3000 de suflete, dar la muncă doar 266. Restul sînt bătrîni, copii și spectatori”. Un spectator însă mîncăna la fel ca unul care muncește. Rezultatul e că — excepție făcînd orzoaica — toate cantitățile de produse sînt sub cele planificate. Care plan e și el modest: 3230 kg/ha la griu, 4200 la porumb, 2300 la floarea-soarelui, 1110 la fasole și așa mai departe. După opinia inginerului șef, cauzele pentru care C.A.P.-ul din Gălbinași nu-și face planul și are încă restanțe ar fi în număr de trei: una e aceea că moșia C.A.P.-ului măsoară 23 km lungime și numai 1,6 km lățime și că, prin urmare, e dificil de transportat oamenii la locul de muncă. E o treabă ce ar trebui considerată mai rațional la Direcția agricolă județeană Călărași, fiindcă mai anapoda decît un lot de 23x1,6 km n-ar putea fi decît unul de 48x0,8 km. A doua cauză e absența ploilor: fiind moșia lungă, a plouat într-un capăt și s-a calamitat în celălalt (!!), a treia cauză: absența forței de muncă.

E greu să spui, dintr-o impresie, că la Gălbinași treburile merg mediocru, dacă nu mai rău, fiindcă, de fapt, sînt pornite mediocru. Cauzele recoltelor mici și a plăților mici nu-s numai trei. O cauză e felul de a socoti munca la cîmp a fiecărui țărăn din Gălbinași și a fiecărui copil de țărăn și a fiecărui cadru de conducere. O cauză importantă, dar nu neapărat fatală, e aceea că la Gălbinași trăiesc 2000 de țigani. Din aceștia, sînt încadrați în muncă ceva peste 1000. La C.A.P. muncesc doar 19.

Dacă e greu să spui, dintr-o impresie, cum e munca la Gălbinași, în schimb o spun, cu claritate, cifrele: puțin produci, puțin primești. Și cel mai grav lucru este că fiind munca organizată și condusă așa cum este, primii la pagubă sînt tocmai muncitorii adevărați ai satului

TUDOR OCTAVIAN

Dragomir se întrebă: ce facem, Dragomire?

Nu știa că venim, dar parcă ne aștepta. Și cred că atunci cînd am deschis ușa biroului său de la I.A.S. Corabia, inginerul Gelu Dragomir ședea temeinic de vorbă cu el însuși. Nici nu se cheamă că l-am întrerupt, probabil, dacă a vrut să ne spună că nu demult a scris pe spatele unei fotografii în care apărea alături de un grup de colegi: „Fotografia dovedește că sîntem pămînteni”. O urmă, un semn, aceștia sîntem chiar noi, va să zică, deci așa sîntem, deci așa am fost. Împlinise 50 de ani și era surprins ca și cum dus de muncă și griji ar fi băgat de seamă că ziua a fost, din păcate, prea

scurtă. În '70, cînd a venit din județul Dolj la Corabia, ca director al I.A.S.-ului, abia se încheiaseră lucrările de secare a lacului Potelu, care se întindea pe linia Dunării, în sus, pină la Dăbuleni. Au rezultat astfel mai bine de 10000 hectare pămînt arabil, în urma primei etape a acelor lucrări, de îndepărtare a apelor de suprafață, care costase 370 milioane, și înaintea etapei a doua, de scădere a nivelului apei freatică, care ar costa încă 200 milioane și n-a început nici pină azi. Datorită acestei întârzieri, de pe urma excesului de umiditate recolta de pe cîteva mii de hectare este în fiecare an ori nesigură, ori, în parte, pierdută. Însă atunci cînd spune că la ultima Plenară largită a Consiliului Național al Agriculturii, din zilele de 27 și 28 decembrie '82, pe bună dreptate secretarul general al partidului a atras atenția de a se cultiva fiecare palmă de pămînt, inginerul Gelu Dragomir are în vedere nu numai pămîntul acesta care muștește de ană și care a adus pină acum pierderi de vreo 50 milioane ci și cele două grinduri de nisip, destul de întinse, unul numit Orlea iar celălalt chiar Grîndul Mare. Aceste grinduri au existat și înainte de secarea lacului, iar ele n-au adus nimănui vreun folos mai însemnat. Din iarba puțină, încolțită printre dunele de nisip, abia aveau ce să pască oile citorva ciobani. unul se numea Tuțe, altul Duduleț, iar încă unul Sente. Nu era prea norocos locul dar pentru cel din urmă a fost de-a dreptul păgubos, acest Sente trebuind să facă și patru ani de pușcărie pentru că dăduse unui fugar o bucată de piine, fără să știe ce hram poartă individul. Degeaba a spus el după aceea că nu-i ceruse să-și povestească viața atunci cînd îi dăduse bucată aceea de piine și mică și uscată. Asta se petrecea cu vreo 20 de ani înainte ca lacul Potelu să fie secat. Mult mai tîrziu, prin '77, cînd s-a hotărît ca grindurile să fie plantate cu pomi fructiferi, Sente a fost unul dintre țărănii de prin împrejurimi care au înțeles repede că astfel se rezolvau două lucruri deodată. Străjuții de perdelele de protecție de salcîmi și plopi, desigur că merii, cașii, pierșicii și prunii plantați puteau să mai țină pe loc nisipurile acestea, să nu le mai valorească vîntul și să le tot întindă. Pe de altă parte, locul era avantajos pentru plantație. Nu numai că în zona fostului lac Potelu se învîntărează o constantă termică mai favorabilă decît în orice altă parte a țării dar fructele de aici se coc mai devreme cu vreo două săptămîni decît cele din livezile timpurii de la Nazareca, din Dobrogea. Ar mai fi de adăugat că grindurile erau destul de întinse și că livezile acestea n-au fost croite în așa fel încît să se sature doar copiii din satele apropiate, din Grojdîboșu, Ianca, Gura Padinii, Hotaru sau Celei. Printr-un efort ce a făcut ca zilele să pară prea scurte nu numai inginerului Gelu Dragomir ci și altor oameni de frunte ai întreprinderii, precum Mihai Ciobanu, Petre Dumitrescu sau Ștefan Bădoi, s-a întipărit aici o livadă care este pe cale să devină una dintre cele mai mari din țară. Pină acum au fost plantate 1600 de hectare iar în următorii ani, pină în '85, această suprafață va ajunge la 2300. După calcule al căror realism e neîndoiebnic, atunci cînd întreaga plantație va intra pe rod se va obține o producție care, vindută pe piața internă, va aduce un cîștig de peste 130 milioane pe an. Dacă fructele vor lua calea exportului, valoarea lor se ridică la 340, pe relația est, iar pe devize libere la 580 milioane lei. Însă din realismul calculelor de mai sus face parte și ceea ce ne spunea acum inginerul Gelu Dragomir: „Aceste plantații însumează o investiție de 200 de milioane și ele sînt bune și foarte bune, dar noi le-am făcut cu gîndul că, vînzîndu-le ce bine am lucrat, vom fi ajutați în continuare. A înfige un pom în pămînt, e simplu. Trebuie să fim pregătiți să valorificăm producția. În această privință, lucrurile nu sînt decît pe jumătate făcute. Și vom avea de cules de-acum încolo, în fiecare an, cîteva sute de hectare mai mult decît în anul dinainte”. Modernizarea a vreo 20 kilometri de drumuri, lucrare estimată la 20 milioane lei, ar fi de mare importanță pentru ca fructele acestea, din ce în ce mai multe, să nu însemne o pierdere din ce în ce mai mare. În acest an se vor culege vreo 6000 tone de fructe, în '85 vreo 20000, iar cînd întreaga livadă va intra pe rod vor fi de strîns cam 50000 tone. Și dacă într-un vagon se încarcă aproximativ, 5 tone, pentru întreaga producție vor fi necesare 10000 de vagoane. În medie, 80 de vagoane pe zi, deci 2 trenuri cu fructe vor putea pleca de la Corabia. Și in-

bunul nostru cel mai de preț!

ginerul Dragomir zice: „Dragomir nu știe cum se va descurca“.

Acesta e un fel al lui de a vorbi, desigur. Putem crede că el și dramatizează un pic? Sintem liberi să credem. Dar mai nimerit ar fi să aflăm ce gândește el, de exemplu, despre faptul că pentru fiecare kilogram de caise sau piersici îi trebuie un kilogram și jumătate de gheață. Și dacă în vara anului '82, când a livrat la export doar 300 de tone, a fost nevoit să aducă gheață tocmai de la Focșani, ne vom convinge că întrebarea lui exprimă o neliniște reală și de loc exagerată dacă ținem seama că în '83 se vor livra 4.000 iar în '85 vreo 9.000 tone de piersici și caise. E limpede că în jocul atitor cifre, între care ar intra și cele 20 milioane lei, cit costă râvnita fabrică de gheață, rămâne de văzut nu numai poezia unor livezi în floare ci și o bogăție pe care inginerul Gelu Dragomir n-ar vrea s-o lase să-i scape din miini. Și cu toate că nu întotdeauna ceea ce el vrea se nimereste ca tot el să și poată face, directorul I.A.S.-ului Corabia știe, împreună cu toți cei cu care muncește de dimineață până seara, că poate face mai mult decât lasă de înțeles atunci când zice despre sine că e „Dragomir care pune pomi și dacă-l lași pune pomi în toată România“.

Din '70, de când a venit la conducerea I.A.S.-ului, în oraș la Corabia nu s-a dus decît cu treburi pe la primărie, când a fost cazul, și în rest numai de două ori: acum opt ani, când a mers cu soția lui să vadă un film, și acum șase ani, când și-a cumpărat niște cămăși. De-atunci, tot soția îi cumpără cămăși. El a avut mereu altceva de făcut. Pentru livada asta, de exemplu, a muncit destul de mult încă să nu mai poată da înapoi un pas. „Grija noastră, zice el, este în primul rînd de a obține producții bune. Cînd va fi limpede că valorificarea acestor producții nu depinde numai de noi, se va căuta o rezolvare de către toți cei de care depinde“. Ceea ce înseamnă că inginerul Gelu Dragomir se arată a fi un optimist și atunci cînd stă de vorbă cu el însuși, temeinic, și se întrebă: „Ce facem, Dragomire?“

DUMITRU ELIADE

Bătrînul visează oi

Cu Constantin Gh. Munteanu din Molenii Doiului am vorbit mai întîi despre oi. N-are oi, dar ar vrea „să țină“. Le-ar pășuna pe digul Jiului, care-i la un pas de ograda lui și pe care crește iarbă destulă, și încă bună, „iarbă primă“, hrănită de umezeala bogată a riului. Iarbă de-aiă, zice, știți dv., sărată și grasă, care face brînza gustoasă, firul lîinii lung și carnea berbecului moale și dulce. Pășunea asta a digului e acum pustie, stă singură și stîngheră ca un rest de navă aruncat la mal. El ar reconstrui-o și ar scoate-o gură de rai, ca în „Miorița“. Ar „ține“ pe ea nu două-trei oi, ci două-trei sute, însă ideea asta a lui, care-i mai veche, n-a primit încă din partea „forurilor“ decît niște cuvinte bune, „un cald și tovarășesc salut“, dar nici o slobozire spre fapte. Mai mult, lui Constantin Gh. Munteanu i s-a părut a desluși, pe sub acele cuvinte bune, ceva ca o undă de gelozie, o undă încă ușoară, incontinență, turbure, nealeasă din niște miluri ascunse, dar care, de-ar căpăta cumva mai multă putere, nu că l-ar răsturna din picioare, dar de izbit l-ar izbi, glăsuind cam așa: ce mai vrea asta, nea Costică asta? Pămînt i s-a dat, avere și-a făcut, tot nu s-a săturat?

Fămîntul pe care-l muncește Constantin Gh. Munteanu este, într-adevăr, un pămînt „de dar“, adică un pămînt care nu-i al lui. Adică nu-l al lui „în acte“, ci al Consiliului popular comunal, care i l-a încredințat spre folosință, ca să crească pe el animale și să le contracteze cu statul. Lucrurile s-au petrecut acum vreo trei ani, cînd terenul asta de un hectar și ceva, nemuncit de niște decenii, de cînd fusese smuls din miinile unui bogătaș, începuse să le cam stea ca un spin în ochi celor de la consiliu. Un ditamai trup de moșie în inima satului, împins de mărăcișuri și bălării! Primăria încercase să pună pe el niște pir (avea plan de pir), dar era atît de sălbaticic că nici buruiana de pir nu-l răbdă. „Il iau eu“, a zis Constantin Gh. Munteanu, și i s-a dat, cu condiția să-l cultive cu furaje, să crească vite și să le dea la contract. A trudit cumplit ca să-l învie, cel mai greu a fost cu cioatele, era un teren plin de cioate, un cimitir de cioate pe care nici umezeala acidă a bălților ce-l luau în stăpînire primăverile nu izbutise să le devore. Constantin Gh. Munteanu le-a măturat cu foc, resturi de stîrvuri lemnoase carbonizate dăruind totuși mult timp printre lujerii de porumb, ca niște spinări de animale terțiere deshumate de arheologi. A trudit cu nevasta, cu fiica, cu ginerele, a ars cioatele, a spart cu sapa (rupind citeva sape) crusta pîrlugului, a arat cu calul, a împărțiat bălegar, a săpat un puț, a ridicat și un staul, apoi o baracă-bucătărie de vară din prispă căreia să privegheze ce păstorește. A pus porumb, dar pe lingă el și seclă, fasole, cartofi, ceapă, roșii, a pus și niște butuci de viță-de-vie, așezîndu-i sub straja ciinilor. „Baza“, des-

gur, au rămas furajele, așa cum se socotise cu primăria. Hranește vite (juninci, viței), hranește și păsări (cam cite 100-150 pe an), predă statului cite 2.000-2.500 kg de carne și mii de kilograme de legume. Tot ce primește pe ce vinde investeste în terenul înviat, ca să-i întrefească zelul de a produce, și, firește, în viața gospodăriei. Și-a făcut o casă cu camere mari, cu etaj și scară interioară, cu sonerie la ușă și plăcuță cu numele stăpînului. Încă nu-i mulțumit, vrea mai mult, vrea să țină și oi, chiar dacă undă aceea de gelozie, venind dinspre cei din jur pe sub niște cuvinte care s-ar zice că sint de laudă, îl cam ia uneori cu frig. Dar frigul nu ține mult, suflă în palme și îl alungă cu fierbîntea muncii.

La aproape 60 de ani C. Gh. Munteanu, țaran și crescător de animale de cînd se știe, ba chiar dinainte de a se ști (prieceperile într-ale pămîntului și mai ales într-ale zootehnicii venind dinspre tată și dinspre bunic, vestiiți la vremea lor pentru laptele, brînza și cașul pe care le-duceau pe piața Craiovei), muncește, chiar și iarna, în cămași, uncori fără, într-atît de înăbușitoare îi e temperatura efortului. E paznic de noapte la un depozit, iar ziua doarme pe sponci, odihnindu-se doar în frîntura de clipă în care schimbă sapa de grădinar cu furca de manevrat nutrețuri. Nevasta și fiica, membre ale C.A.P.-ului din comună, fac la fel, ginerele, cismar la Cralova, tot așa. Cel mai mult timp le iau îngrijitul vitelor și îngrășatul pămîntului. Îngrășatul asta îl face cu ajutorul calului, dar în anii de început, cînd pămîntul era pîrluogă și cînd calul începea să tremure pe picioare ostenit de prea multe și prea grele munci, își inhămau la trudă spinările. Adică încărcau bălegarul în saci, cite 60-80 kg de bălegar, cit să-ți frîngă saiele, cit să te dărîme, ducînd povara spre toate colțurile grădinii. Cit poate căra un om? Mai mult cînd bălegarul e uscat, mai puțin cînd e clisă. Dar cu natura, Constantin Gh. Munteanu o știe, socotelile, oricum le-ai răsuci, zice una și bună: nu-i dai, nu-ți dai. Nu poți să iei fără ca mai întîi să dai, sau să respecti ce-a dat natura, stimîndu-i darurile.

L-am mai vizitat odată, pe vremea cînd terenul pe care-l are în folosință dădea primele roade. Era pe-atunci ceva mai sfios, mai reținut în idei și în îndrăzneală, se temea (chiar așa ne spunea: că „se teme“) ca nu cumva să sară peste cal, adică să facă mai mult decît i s-a dat în seamă. Terenul, ne explica, îi fusese „dat“ pentru furaje, iar dacă el îl făcea „mai rentabil“, sporindu-i valoarea și cu alte produse, nu călca strîmb, sfidînd niște reguli? Acum rîde de acele temeri. Acum, iată, chiar șeful țării, chiar tovarășul Nicolae Ceaușescu, zice cit se poate de clar (o zicea dumnealui și pe-atunci, dar acum, la Conferința Națională a partidului și la plenary Consiliului agriculturii, a zis-o și mai răspicat, ca să pricicapă și cei ce încă nu priceuseră) că avere mai mare a țării aștea și e alta decît pămîntul. A-i pune în valoare orice palmă e datorია fiecărui om al pămîntului.

Și, spunînd asta, Constantin Gh. Munteanu își rotește privirile peste terenul pe care l-a pigulit și l-a pigălit fir cu fir, ca pe-un desen pe mătase, poposînd apoi cu ochii undeva, în zare, pe digul Jiului, unde pămîntul visează iarba grasă a primăverii. Omul nostru visează și el. Nu lei, ca bătrînul lui Hemingway, ci, mai modest și desigur mai practic, niște blinde mionre cu blană groasă, cu carne dulce și ugere pline.

ILIE PURCARU

Terenul care ne fuge de sub picioare

Aici la Cărpiniștea, între dealul Balaurului și Valea Puțului, pe teritoriul unui C.A.P. care probabil nu cuprindea nici o palmă de pămînt absolut orizontal, un C.A.P. care se întinde doar pe dealuri și pe văi — a Puțului, a Părului, a Hotarului, a Crîngășului și cite altele — președintele, Ilie Vațeru, îmbrățișează cu „un gest larg cîmpurile din jur cu rod bogat, dar cu ani în urmă cumplit erodate, și exclamă: „Bărăganul meu!“

Iată marea lecție practică pe care am deprins-o cutreierînd locuri fierbînti unde se duce bătălia împotriva eroziunii: nu este greu să cobori de pe deal în Bărăgan, însă este posibil să strămuți Bărăganul sus la tine acasă, la 600 de metri înălțime, în inima Buzăului și să obții an de an producții medii de 4.000 kg porumb boabe la hectar (evident neirigat) acolo unde nu se făcea nici jumătate. Dar valoarea și semnificația experienței de la Cărpiniștea — un simplu C.A.P., nu o stațiune experimentală — trebuie privită dintr-o perspectivă mai largă.

Ne-am propus să relevăm cîteva aspecte actuale ale combaterii eroziunii, așa cum apar ele cercetătorilor pedologi, cit mai ales celor care, pe dealuri erodate, duc, zi de zi, lupta pentru fiecare palmă de pămînt.

— La noi, primăvara, curg apele tulburi, cîrînd cea mai prețioasă și mai fundamentală avuție națională, pămîntul — ne spune directorul Institutului de

cercetări pentru pedologie și agrochimie, doctorul inginer Corneliu Răuță. În prezent, România posedă 0,43 ha teren arabil pe locuitor (față de 0,97 U.R.S.S. și 0,93 S.U.A.), suprafață care va scădea spre anul 2000 la 0,30 ha, datorită în special creșterii prezumate a populației. Așadar, se impune stringent „economisirea“ pămîntului. Iată însă că anual, ca urmare în primul rînd a eroziunii dar și a altor procese, sint scoase din circuitul agricol cam 30.000 ha, din care 10.000 definitiv. O asemenea situație nu poate fi acceptată, ea fiind cu atît mai îngrijorătoare cu cit tara noastră nu dispune de rezerve de creștere a „arabilului“, situîndu-se și în prezent foarte aproape (98%) de limita maximă, în timp ce alte state posedă încă întinse suprafețe neexploatate. Noi nu mai putem spori suprafața, doar randamentul, mărînd deci capacitatea productivă a solului. Poate toate acestea par banale, de la sine înțelese, totuși lucrurile nu stau așa, fiindcă — o susțin în calitate de director al unui institut care efectuează anual circa 4.000.000 analize agrochimice, obținute împreună cu cele 33 de oficii județene de studii pedologice și agrochimice — sistemul de agricultură practicat în prezent pe plan local nu asigură cum ar trebui conservarea și ameliorarea fertilității solului, amenințat de procese de degradare, în rîndul cărora eroziunea ocupă locul cel mai important. Tocmai aceasta explică și măsurile energice luate de conducerea partidului în urma recente vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Vaslui și în alte județe, vizînd stăvilirea eroziunii solului.

— Care sint proporțiile fenomenului?

— Pe terenurile erodate, antrenarea la vale a unui singur centimetru de sol (care se formează din rocă într-o perioadă de 300 pînă la o mie de ani!) înseamnă pierderea a 150 t pe hectar. Noi estimăm că anual „dispar“ în țară pe această cale cam 150.000.000 t, reducîndu-se corespunzător fertilitatea sau, cînd procesul ajunge pînă la roca mamă, determinîndu-se scoaterea totală din circuitul agricol. Totodată, este afectată, din același motiv, viața lacurilor de acumulare (la Bicaz, la Vidraru și în alte părți s-au observat asemenea fenomene). fără a mai vorbi de împotmolirea rîurilor, care nu drenează cum se cuvine. Un fenomen legat direct de eroziune dar care adevărat se uită constă în aceea că odată cu pămîntul erodat sint antrenate la vale și substanțele chimice conținute atît în pesticide precum și în îngrășăminte, fiind astfel poluate solurile și ape; este astfel afectată biologia lacurilor învecinate, fosforul și azotul din substanțele sus-menționate ducînd la proliferarea excesivă a algelor, care consumă oxigenul în dauna peștilor și altor vietuitori. Este un lant.

— A cita parte din suprafața agricolă a țării apreciați că este supusă eroziunii, într-o proporție mai mare sau mai mică?

— Cam o jumătate, practic întreaga zonă colinară. Acesta nu este un fenomen natural inevitabil: tehnicile elaborate și suficiente de bine puse la punct cu ani în urmă la stațiunea de cercetări pentru combaterea eroziunii solului de la Perieni (pentru cereale și pășuni), precum și la Institutul de la Valea Călugărească și stațiunea de la Ștefănești, Argeș, pentru viticultură, cele de la Bilcești, Argeș, și Cluj-Napoca pentru pomicultură — pentru a nu cita decît cîteva — permit oprirea fenomenului sau, în orice caz, drastica sa limitare.

Socotînd aceste date obținute de la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie doam ca o intrare în materie, urmînd ca ele să fie confruntate cu observații pe teren, vom mai reda însă în prealabil cîteva idei ce ni se par întemeiate ale interlocutorului nostru.

● Spre deosebire de toate celelalte resurse naturale, cum ar fi cărbunele sau petrolul, care dispar pe măsură ce se utilizează, capacitatea de producție a solului nu scade în condițiile unei exploatații raționale. Esențială este însă menținerea fertilității. Or, în unele cazuri, nu se aplică structura optimă de cultură, se exagerază cu arabilul, vrem cu tot dinadinsul să avem arabil acolo unde nu este și nu poate fi. Iată contextul local în

care culturile prașitoare, care favorizează eroziunea, tind să ocupe o pondere nejustificată din punctul de vedere al randamentului economic, în dauna pășunilor și finețelor, ducînd la producții mici și eroziune mare. („Organizarea antierozională a teritoriului fiecărei unități de producție reprezintă și prima verigă a complexului experimentat și recomandat de stațiunea Perieni — ne spunea directorul ei, inginerul Gheorghe Stoian — avîndu-se în vedere regruparea categoriilor de folosință în funcție de plantă.“). Soluția preconizată nu ar consta în scăderea sarcinilor de plan la porumb etc., ci în acordarea unor răspunderi sporite organelor locale și conducerii unităților agricole în repartizarea culturilor, fără a se diminua cu nimic nivelul actual al producției, ci dimpotrivă urmărindu-se sporirea acesteia.

● Agricultura noastră trebuie să se bazeze într-o măsură mai mare ca pînă acum pe ecologie, asigurînd menținerea echilibrelor biologice și dezvoltarea pe termen lung în acest cadru. Agronomul să procedeze cam ca un medic care veghează la prelungirea mediei de viață și nu se mulțumește cu tratamente ocazionale.

● În acest context mai larg, în care se consideră și problema eroziunii solului, ar trebui acordată mai mare atenție pedologiei, căci lipsesc specialiștii. „Se formează anual un mare număr de medici pentru oameni și pentru animale, ceea ce este necesar și laudabil, spune Corneliu Răuță. Dar pedologii sint doctorii pămîntului. Oare acesta din urmă nu reprezintă avuția națională cea mai importantă? Cărbunele și petrolul sint firește indispensabile dezvoltării economiei naționale, dar mi se pare nu tocmai rațional ca România să posedă cam 5.000 geologi și doar 150 pedologi. În majoritatea țarilor europene funcționează facultăți de pedologie, dar la noi lipsește fie și o secție în cadrul Institutului agronomic. Înființarea unor asemenea secții nu ar constitui un lux, ci necesitate. Pedologia este o știință mult mai complexă decît se crede, imbinînd chimia, biologia, fizica, hidrofizica, mineralogia și alte discipline, reclama tehnici matematice de finețe, folosirea și prelucrarea datelor obținute prin sateliți etc., etc., toate cu o singură finalitate: piinea noastră. Și totuși, din cauza unei slabe popularizări și a neînțelegerii rosturilor mai adînci și implicațiilor economice ale acestei științe, mal toată lumea se interesează de hectarele arate, imbinînd și recolte și mai puțin de fertilitatea solului, cheazăse a recoltelor actuale și un bun al generațiilor viitoare. Un fapt mărunt dar graitor: avem numeroase muzee de istorie naturală, unde se expun pești, cămile, colibri... dar în nici un muzeu nu se vorbește de rodnicia solului, de acest organism care trăiește, respiră, transpiră, trebuie nutrit și apărat împotriva unor dusmani atît de periculoși ca eroziunea. Cei mai mulți îl privesc, repet, doar prin prisma hectarelor“.

Desigur, avem nevoie de mai mulți pedologi, lipsește încă o sistemă de mașini adecvată pentru pantele peste 16%, altă de răspîndite la noi, nu s-a conturat poate, în anumite sectoare, o perspectivă mai largă, dar faptul rămîne că și în condițiile și cu tehnica actuală, oamenii diferiți, în condiții egale ale terenului erodat, obțin rezultate total diferite.

Foarte recent, în județul Buzău, conform sarcinilor trasate la nivel național după ultima vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu la stațiunea de cercetări Perieni, Vaslui, s-a determinat un perimetru-etalon de 2.100 ha pentru combaterea eroziunii în bazinul Valea Cîlnicului — Hirboca — Slănic — Hotar, acțiunea fiind centrată în jurul C.A.P. la care ne-am referit la începutul acestui articol. De ce Cărpiniștea? Fiindcă aici cam de zece ani localnicii luptă cu succes, spre deosebire de cei mai apropiați vecini ai lor (aceeași zonă, același teren, același soare, aceeași ploaie) împotriva eroziunii. Au primit — fiindcă de ani de zile l-au cerut — ajutorul stațiunii Perieni, și colaborează a dat roade: recoltele s-au dublat, eroziunea a bătut în retragere.

LIONEL NIȚESCU

Constatarele reporterilor noștri sint limpezi: trebuie să facem totul spre a folosi cit mai eficient fiecare palmă de pămînt, pămîntul fiind, nu incapa nici o doială, cea mai importantă resursă națională. Cu atît mai prețioasă pentru noi, românii, cu cit nu dispunem nici de jumătate de hectar de teren arabil pe cap de locuitor (exact 0,43), afindu-ne în situația de a nu putea mări, cu nimic, suprafața agricolă. Soluția e, ca o consecință logică, una singură: să utilizăm cit mai rațional pămîntul, punînd capăt risipei de orice fel. Nu în toate părțile se întîmplă, din păcate, așa și mai sint zone, e drept mai restrinse decît altădată, în care pămîntul e scos din producție și, la fel de grav, lăsat să se degradeze. Sigur, explicații se găsesc: că nu-s destui pedologi, că sistema de mașini, pentru pante indeobște, e încă insuficientă etc., etc. dar și în materie de folosire rațională a pămîntului e clar că, la aceeași dofare umană și materială, unii pot și alții nu! Cei care pot, și exemple de mai sus sint edificatoare, dau recolte mai mari și rotunjesc, prin strădanie și chibzuință, piinea țării. Cei care nu pot recurg la seuze și, în loc să caute și să asude, arată cu degetul la alții. Proverbul că omul sfîrșește locul e valabil, la modul cel mai concret, și aici.

De maximă importanță, problema a fost și este situată între prioritățile factorilor de răspundere din domeniul agriculturii. La recenta Plenară largită a Consiliului național al agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor, care s-a bucurat de prezența și indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, chestiunea folosirii cit mai eficiente a pămîntului a fost dezbătută sub toate aspectele ei, trasîndu-se direcțiile ce trebuie urmate. Pe acest drum, care nu e altul decît al belșugului, s-au făcut mulți pași înainte, dar la fel de adevărat e că rămîne încă destul loc pentru mai bine. Asupra acestei teme „Flacăra“ își propune să revină.

OVIDIU IOANIȚOIA

Un nume pentru viitorul aeronauticii

Nu spunem, cum s-ar cuveni desigur, al aeronauticii românești, deoarece lucrările și rezultatele cercetărilor conf. dr. ing. **Corneliu Berbente** în domeniul mișcărilor în regim supersonic-hipersonic cu aplicații la calculul performanțelor avioanelor de mare viteză și rachetelor nu sînt doar pentru „uz intern”. Prin valoare și conținut cu cercetările ce au loc în țări cu prestigiu în construcția de avioane de toate tipurile și tot mai sofisticate — supersonice, hipersonice, transonice, de pasageri, utilitare, militare... — nu sînt mai prețioase. Dimpotrivă, unele reprezintă contribuții originale ori au fost prioritare. Elev și apoi colaborator al academicianului **Elie Carafoli**, acest nume nou în pleiada școlii românești de aeronautică îl poartă un bărbat neașteptat de tânăr: 44 de ani. S-a născut la 8 august 1938, în Moreni, ca fiu al unui muncitor petrolist.

— Cum s-a întâmplat ca băiatul unui petrolist care foră adîncurile pămîntului să capete gustul cuceririi văzduhului?

— Relativ simplu. Imaginile copilăriei pe care, crescînd, socoți că le-ai uitat, lucrează extraordinar în noi. O parte a copilăriei mi-am petrecut-o în zona Tîrgoviștei, undeva la țară, cam între Tîrgoviște și Ploiești, acolo unde copiii și poate mai de timpuriu decît în altă parte despre numele lui Vlaicu, despre marile lui vise și drama prăbușirii, a sacrificiului său, chiar prin preajma locurilor noastre. Spre sfîrșitul războiului, chiar că eram foarte mici încă, împreună cu băieții de vîrsta mea urmăream luptele aeriene ce se dădeau împotriva nemților în această zonă a petrolului românesc, ținta distrugerilor dușmanului în retragere. Le urmăream, înțelegeam și ne bucuram că IAR-urile noastre se descurcau extraordinar și că erau minuite de piloți talentați care reușeau să iasă victorioși. Cînd am terminat Liceul „Enăchiță Văcărescu” din Tîrgoviște spre Facultatea de mecanică m-a îndrumat fratele meu mai mare, student la aceeași facultate, dar la hidraulică. Mi-a sugerat secția de aviație, vorbindu-mi despre un idol al generațiilor de studenți de la mecanică: **Elie Carafoli**. În anul trei de studii survine contactul cu profesorul **Carafoli** care preda cursul de aerodinamică.

— Cînd i-ai devenit colaborator?

— Nu știu, totul s-a petrecut treptat și foarte firesc. Cursul a continuat în anul patru, cînd mi-a dat o temă de cercetare: „Studiul mișcărilor supersonice în jurul avioanelor de mare viteză (aripi Delta)”. În jurul aripilor de forma literei delta din alfabetul grecesc. Printre studenți trecea drept un fapt extraordinar ca profesorul să-ți încredințeze o temă de cercetare. Avea și renumele unui om „cu fler”; unde credea dînsul că există aptitudini pentru

cercetare, nu prea dădea greș. Conducea pe atunci Institutul de mecanica fluidelor și în mod direct un colectiv de aerodinamică, unde se întreprindeau cercetări fundamentale ca front de devansare a cercetărilor practice. Era momentul 1957—1958, cînd în lume, în țări foarte dezvoltate, începuse să se construiască (în scopuri de luptă) avioane supersonice, cu viteze mai mari decît cea de propagare a sunetului. Problema rezolvării mișcărilor ce apar în jurul aripilor la asemenea viteze era una dintre cele mai acute. Trecuse și profesorul cu colectivul său la studiul mișcărilor de mare viteză.

— Vă rugăm să începeți a ne vorbi despre cercetările dumneavoastră, despre munca inginerului **Corneliu Berbente**, cum a ajuns la 44 de ani autor și coautor la peste 50 de lucrări științifice publicate în țară și străinătate?

— Tema primită în studenție a fost rezolvată și continuată în proiectul de diplomă, ajungînd prin calcul la determinarea caracteristicilor aerodinamice ale aripilor delta în derivă față de un curent supersonic.

— Explicați-ne nouă, nespecialiștilor, ce importanță practică pot avea asemenea calcule, asemenea determinări?

— O importanță enormă. Cunoșcînd ce se întâmplă cu un avion în zbor supersonic, cînd îi apare un curent în derivă, un vînt lateral, oferi proiectantului date pentru a calcula portanța acestuia, ce rezistență opune la înaintare și, în context, poate gîndi ce formă și ce dimensiuni să aibă aripile, fuselajul, ce comenzi trebuie să se dea din interior mișcării lui în funcție de aripă, pentru a nu se dezagrega în aer, ori prăbuși. În definitiv, aripa susține avionul.

— Care era aspectul nou în lucrarea dumneavoastră?

— Exact deriva, vîntul lateral era o problemă nouă, nu se calculaseră pînă atunci aceste determinări.

Ca rezultat al unei munci de cîțiva ani, tînrul absolvent ieșea de pe băncile școlii universitare și a școlii **Carafoli** deja cu statut de creator: obținuse formulele de calcul, curbele de variație a caracteristicilor cu număr **Mach**. Rămînea ca asistent al profesorului său, la catedra de aviație, și-și continuă studiul asupra tot mai ispititoare teme, abordînd viteze din ce în ce mai înalte (cu număr **Mach** tot mai ridicat), cit și pentru corpuri zburătoare din ce în ce mai groase, cu secțiuni transversale tot mai mari — chiar fuselaje pentru rachete și avioane de pasageri în regim hipersonic.

— Sub îndrumarea maestrului meu am reușit ca aceste formule ale caracteristicilor aerodinamice ale aripilor să acopere un interval larg de viteze, ce a fost denu-

mit supersonic-hipersonic, și să obțin formule unitare, ceea ce reprezintă o contribuție în domeniul de specialitate.

— Nu existau, deși construcția de avioane supersonice și de rachete cunoștea o veritabilă stare de explozie, ca să spunem așa?

— Existau, cum să nu, existau, la ora aceea formule separate pentru supersonic și separate pentru hipersonic, ceea ce făcea foarte dificilă proiectarea. Or, în situația reală, un avion trece, de la decolare pînă la aterizare, prin toate regimurile de viteze, iar limitele între un regim și altul sînt foarte greu de fixat. Pe de altă parte, o formulă unitară permite studiul continuu a variațiilor aerodinamice pe întreg intervalul de mișcare al avionului în evoluția lui. Și de aici, rezolvarea mai simplă a problemelor de optimizare a formei avionului, a aripilor...

Astfel, după un deceniu de muncă, în ianuarie 1970, finalizează și susține teza de doctorat „Determinarea caracteristicilor aerodinamice și a distribuției de viteze și presiuni pe aripi și fuselaje în mișcarea supersonică-hipersonică”, lucrare a cărei publicare impune un nou nume românesc de prestigiu în științele aerospațiale.

— Tovarășe doctor inginer **Corneliu Berbente**, cum vă puteați da seama dacă formulele dumneavoastră de calcul corespund ori nu unor situații reale, dacă pot fi utile? Nu vi se pare firesc să apară o asemenea întrebare? Ce posibilități aveți să vă verificați practic, rezultatele teoretice?

— În perioada aceea de înepuț, rezultatele erau într-adevăr doar teoretice dar le comparăm cu rezultatele cercetărilor experimentale publicate în reviste de specialitate americane, sovietice, franceze, suedeze... Și corespundeau. În țară încă nu aveam posibilitatea să le verificăm experimental; exista la Institutul de mecanica fluidelor o suflerie (un tunel aerodinamic) supersonică, dar nivelul era prea mult redus la scară, iar analogia geometrică nu mai putea fi perfectă.

Cuprînzînd tot mai profund direcția de cercetare abordată, descoperă probleme noi pe care un spirit științific adevărat nu putea să le ocolească, dimpotrivă, în știință ele sînt o voluptate a inteligenței, a cunoașterii.

— Una din problemele descoperite și rezolvate de dv.?

— Cele legate de apariția unor unde de șoc, de intensitate mare la asemenea viteze super și hipersonice, provocate chiar de corpul aparatului de zbor la înaintare. Principalul erau cunoscut, fondul era de a se stabili configurația acestora pe forme așa de complicate cum sînt aripile de avion și chiar fuselajele și de a determina poziția ca și intensitatea undelor de șoc în orice regim de viteză. (Tot cu scopul foarte practic și concret al optimizării structurilor). Treabă grea și laborioasă, dar era tentant să vezi ce se întâmplă la viteze tot mai mari. Ne putem gîndi, de

și la o rachetă purtătoare de sateliți, deci un corp foarte greu care trebuie să ducă cu sine, la înălțimi fantastice și cu viteze de 10—20—30 de ori viteza sunetului, combustibil, laboratoare, oameni.

— Iertați-ne, nu era donchișotism științific?

— Sîntem prin anii 1965—1970, cînd lumea începuse să se gîndească chiar la avioane supersonice și hipersonice de pasageri, cele de luptă ajunseseră deja la de 6—7 ori viteza sunetului. Cel puțin teoretic — tradiția școlii noastre ne obliga moral — puteam să încercăm să ținem pas cu aceste preocupări de vîrf. Mai era și speranța că România va prelua din nou ștacheta de unde o lăsase și că va reîncepe să construiască avioane, trebuia să ne găsească pregătiți. Totodată, există spiritul de competiție, de a rezolva ceea ce alții nu rezolvase; încă, de a fi primul sau printre primii.

În 1970, ing. dr. **Berbente** urmează un an de specializare la Universitatea **Stanford** din California, axîndu-se pe aerodinamica vitezelor mari. Ajunge acolo nu ca un anonim. Avea să constate că era cunoscută (există în biblioteca universității și chiar în librării) cartea „Wing theory in supersonic flow” apărută în reputata editură americană „Pergamon Press” ce reunește lucrări cu principalele rezultate originale ale colectivului român condus de academicianul **Elie Carafoli**, printre care și cele semnate **Corneliu Berbente**.

— Cu acest prilej (al stagiului la **Stanford** — n.a.) am constatat că din punct de vedere teoretic, al cercetărilor fundamentale nu sîntem în urma țării avansate.

— Spre ce studii v-ați îndreptat la revenirea în țară?

— Abordarea și a altor regimuri de viteze — la **Stanford**, am constatat chiar o preocupare intensă de revenire la studiul mișcărilor la viteze mai mici — și economicitatea de combustibil pentru motoare. În condițiile de azi, economicitatea este o problemă, de asemenea, de interes mondial.

— Cu alte cuvinte, îndrăznim noi, ați intrat și în domeniul motoarelor!

— Preocupările referitoare la motoare s-au concretizat în elaborarea unor metode originale de calcul utile pentru proiectarea avioanelor de mare viteză. Petrecîndu-se în mișcare, fenomenele de ardere sînt foarte complicate aerodinamic. Ca rezultat al acestor cercetări se pot oferi o serie de formule de proiectare a organelor avionului și a motorului. Și care s-au concretizat și într-un contract internațional de colaborare între Institutul național de cercetare științifică și tehnică, Institutul politehnic din București și „Virginia Polytechnic Institute and State University” din Statele Unite.

CICI IORDACHE ADAM

Constituite ca urmare a unui proces istoric firesc, economiile naționale au devenit, în epoca actuală, factorii complecși și fundamentali de structurare a întregii dezvoltări civilizatoare a omenirii, pirghile de avînt, control și barometru pentru curbele de evoluție, ce ne dezvăluie permanent tendințele și reușitele progresului omenesc atît la scara unui popor, cit și la nivel mondial.

La rîndul lor, aceste complexe economii naționale, îngemănate totdeauna cu firele de textură ale și mai complicatelor vieți sociale, caracteristice fiecărei națiuni, s-au durat ca structuri specifice, avînd toate trăsăturile unor sisteme dinamice intens-evolutive — elemente de structură, principii de organizare, finalitate, interacții interne și externe, stoc de informații și date vehiculate, nivele de potență și influență în dezvoltarea socială.

Dintre elementele de structură și determinare ale oricărui sistem economic modern, în deosebi atunci cînd e vorba de sisteme în curs de intensă dezvoltare sau foarte dezvoltate ca nivel de producție, tehnologic și calitate, materiile prime se impun ca un factor determinant fără de care nu se poate concepe funcționarea și evoluția ascendentă a unui asemenea sistem și cu atît mai puțin saltul acestuia pe nivele superioare de eficiență și influență în dezvoltarea socială.

Considerate, secole în șir, cu adevărat pe nedrept, ca fiind inepuizabile și la îndemina oricui, de îndată ce a izbucnit criza sistemului tehnologic actual — în primul rînd, așa cum am arătat, sub forma crizei de energie din hidrocarburi — materiile prime au devenit, brusc, nestematele extrem de căutate și de scumpe pentru oricare program național de dezvoltare.

Ne-am pomenit astfel cu toții, adică toate popoarele care aspiră, în mod sincer, la un loc de prestigiu spiritual și de bunăstare materială, în fața unei probleme, nu numai complexă și extrem de grea, dar și fără precedent în istoria omenirii. Ne-am dat astfel seama și continuăm să constatăm, că sistemul tehnologic mondial de azi s-a croit și s-a dezvoltat pe ideea himerică a inepuizabilității resurselor materiale ale producției, indiferent de modul consumării lor. O asemenea idee este absurdă, în mod absolut, întrucît însuși globalul terestru — incluzînd în el toate rezervele de materii prime imaginabile pe pămînt — este limitat în volum ca resursă în spațiu. Pe de altă parte, cu atît mai limitată este sfoara terestră din care extragem, în prezent, doar o mică parte ce constituie resursa de minerale utile sub formă de materii prime directe. Acestei îngrădiri naturale și absolute trebuie să-i mai adăugăm și pe următoarele trei. În primul rînd, tehnologiile convenționale, utilizate decenii și secole pînă acum, nu

conțin, în mod firesc, și treapta de recuperare și refolosire a produselor uzate sau a resturilor tehnologice de prelucrare. Îngîmfat de succesele reperutate în raport cu epocile istorice precedente, sistemul tehnologic utilizat în prezent de societatea omenescă, dezvoltată din punct de vedere industrial, nepăsător, prin concepție, față de risipa ce o realizează în folosirea neratională a materiilor prime (cit și a energiei, așa cum am văzut), aruncă la groapa de gunoi orice produs ce își pierde o parte din calitățile funcționale sau pe cele comerciale. Desigur, înțelegem ușor, cit de păgubitor devine un asemenea model tehnologic-economic, care depune, mai întîi, eforturi mari pentru a scormoni pămîntul spre a obține materiile prime necesare, ca după aceea, prelucrîndu-le

In zorii noului sistem tehnologic

CRIZA DE MATERII PRIME

cu alte cheltuieli de efort omenesc și energie, în cele din urmă, după o scurtă utilizare, să le arunce aiurea, undeva — oriunde, numai să scape de așa-zisul „deșeu” materializat într-un produs-rebut, într-unul uzat moral sau necorespunzător față de cerințele unor potențiali utilizatori, ori în resturile pe care, tot omul nepăsător, le-a bolezat pompos „pierderi tehnologice de prelucrare”.

În al doilea rînd, chiar dacă s-ar dori, în chip sincer, să se închidă robinetele risipei de materii prime, actualul sistem tehnologic — dacă nu este modificat și adaptat în esența lui — nu poate să recicleze, prin cerințele lui intrinsec de utilizare, în cicluri repetate, uriașele cantități de materii prime încorporate anual, pe întregul glob terestru în produse economice și socialmente necesare.

În al treilea rînd, ceea ce se aruncă la gunoi, ca produs-deșeu, în cele mai multe cazuri nu mai este tehnologic utilizabil, decît după o nouă cheltuială masivă de muncă și energie. Din acest motiv, pe lângă efectele de poluare ce se produc în cursul ciclurilor de prelucrare, apar și grămezile uriașe de „resturi” în care au rămas încorporate 80-90 la sută din materiile prime inițiale. Să luăm, ca exemplu, cazul unui automobil cum este Dacia 1300 și să ne oprim doar la patru din părțile lui componente: blocul comutator de lu-

mini, rulmenții, blocul-motor și puntea roților din spate. Dacă, bunăoară, se defectează un simplu contact electric (cu o valoare de 0,5 lei), de la blocul comutator de lumini, întregul bloc (cu o valoare de 270 lei) se aruncă la „deșeu”, întrucît este capsulat și nici un autoservice nu-l mai repară! Situația se repetă cu rulmenții: dacă unul din acestia se strică (să zicem, s-a decimentat o bilă sau suprafața vreuneia din cele două cămăși înclare), nimeni nu mai dispune de o tehnică de reparare, iar rulmentul se aruncă în întregime, fără ezitare, la lada de deșeu, fiind înlocuit cu altul nou. Cu o valoare mult mai mare și cuprînzînd materii prime în cantități apreciabile, în raport cu întregul mașinii, blocul motor, după casarea automobilului (termenul „ca-

ing. Petre Buleci, despre care s-a discutat și în presă dar care nici mai mult, nici mai puțin — este încă respinsă cu hîrtii în regulă, în ciuda dovezilor concrete și a demonstrațiilor făcute „pe viu”. După cum se vede, noul tehnologic își face drum greu printre nămeții și bolovanii constituți de resturile vechiului sistem tehnologic.

Pentru a alimenta economiile naționale cu materii prime, anual se scot din pămînt sute de miliarde de tone de produse minerale (minerale de fier, cupru, aluminiu, crom, titan, mangan, aur, argint și altele) sau se recoltează sute de miliarde de tone de produse agro-silvice (cereale, plante tehnice, lemn, plante din flora spontană etc.). Dar, din păcate, actualul sistem tehnologic nu știe să recicleze, de la sine putere, imensele cantități de produse uzate funcțional în care se cuprind anual mii de miliarde de tone de materii prime scoase din pămînt sau provenind din agro-silvicultură.

Iată rațiunile majore pentru care, în cadrul programului strategic de dezvoltare economică și socială a țării noastre, pe perioada următoare, aprobat de Congresul al XII-lea și reactualizat de recenta Conferința Națională a partidului, o atenție deosebită se acordă bazei de materii prime, în deosebi din resurse proprii, gospodăririi lor extrem de chibzuite. În acest sens, conducătorul partidului și al țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, arăta de la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului: „Odată cu dezvoltarea bazei de materii prime este necesar să acționăm cu toată fermitatea pentru reducerea consumurilor materiale, înlăturarea oricărei risipe, folosirea judicioasă a materiilor prime, recuperarea și refolosirea materialelor”. Formulînd acest principiu fundamental pentru economia națională a viitorului, tovarășul secretar general **Nicolae Ceaușescu** a indicat, în mod concret, și următoarele: „Așa cum se prevede în programele supuse Conferinței Naționale și în alte măsuri și programe stabilite de Comitetul Central al partidului, putem asigura în unele sectoare 50 la sută și chiar mai mult din necesarul de materii prime pe scara recuperării și refolosirii materialelor.

Este necesar să luăm foarte măsurile în vederea realizării instalațiilor necesare valorificării, în întregime, a materialelor recuperabile”.

— Va urma —

ION MANZATU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MIRCEA

DIACONU:

Filmul ca viață și viața ca scenariu

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

— Ți dăm drumul?
— Ți dăm drumul: dă-i!
— Ce faci tu acum, Mircea Diaconu?
— Mă chinăse cu casa asta pe care vreau să o cumpăr: pentru că un aici câteva camere sus, la mansardă, unde nu patrunde zgomotul. Și unde pot sta singur, eu și cu mașina de scris.
— Parcă îți luaseși o casă!
— Da de unde?! Aveam trei camere, între timp m-am însurat, am și un copil, care țin să spun că e o minune...!
— Stai puțin: TE-AI ÎNSURAT?
— Da, m-am însurat cu Diana Lupescu. De doi ani sînt împreună cu Diana.
— Felicitări, ți-ai cîștigat dreptul de a fi tată. Bine că ai făcut-o. Te-a schimbat în vreun fel... chestia asta?
— Da, am făcut-o, absolut surprinzător chiar și pentru mine; cum să-ți spun?! M-a mai liniștit.
— Ai pomenit de mașina de scris. Nu ne vom referi în acest interviu la proza-torul Mircea Diaconu, știu că ești extrem de discret în acest domeniu, preferi să vorbești despre tine tiparul; totuși, vom aduce vorba și despre anumite „scrituri” și hai să ne oprim câteva clipe asupra unui interviu pe care l-ai acordat, nu foarte de mult, suplimentului „Științei tineretului”: era ceva cu încadrarea tinerilor absolvenți ai Institutului de teatru și cinematografie. Ce-ai avut, frate, cu ei?! Articolul a produs o impresie extrem de nefavorabilă, din câte am auzit!
— Stai, stai ușor, nu te pripzi. Articolul ăsta a făcut într-adevăr mare tapaj, dar problema se pune cu totul altfel și sper că voi fi în aceste rânduri — dacă mai e nevoie — destul de convingător: Teatrul „Bulandra” traversează o criză, acest teatru nu mai are un stil al său propriu: a plecat Ciulea, a plecat Pintilie... Ideea asta de stil a fiecărui teatru al nostru, cred, trebuie păstrată, trebuie să ne luptăm pentru ea! El bine, în această perioadă de criză, vine aici un lot de 10 (zece) tineri absolvenți ai I.A.T.C. El bine, explică-mi și mie: după cine să se ia acești copii? (eu fac parte și din C.O.M., din consiliul de conducere al teatrului, ceea ce am afirmat în „Știința tineretului” afirmam de ani de zile, ba unui coleg, ba unui prieten... dar rămăseseră vorbe; odată cu apariția în presă, s-a produs vîlvă și iată că acum se discută deschis, și cred că e foarte bine așa!). Deci, era vorba de calitatea viitoarelor spectacole ale „Bulandrei”? Acești copii, venind 10 deodată, există riscul să-și impună fiecare stilul său, dacă îl are, dar asta în condițiile în care, repet, Teatrul „Bulandra” trece printr-o criză, nu are un stil! El însuși! Și atunci...?
— Poți fi ceva mai explicit?
— Eu am fost și asistent la facultate, doi ani, am pretenția că știu pedagogie. Cît timp te afli la catedră, ești în condiția unui joc anume cu studentul, chiar dacă acesta poate fi mai bun, mai talentat decît tine: relația catedră-student trebuie respectată, nu te poți bate pe

(Continuare în pag. 14)

HORIA PATRAȘCU ■

Filosofia lumii românești

Filosofia colindelor

Colindele noastre au crescut în aura începuturilor de lume. Ele au recuperat lumea trecută de acum în cele mai străvechi preocupări, care revitalizează ritualul vinătorii, chemările munților / cărunților, drumeagul în destinația pacurărilor, înțrăși în armonia nepieritoare a baladei „Miorița”, ce ne definește simțirea, graiul, aspirațiile într-un conceptualizat „spațiu mioritic”, prefăcînd laicul nostru destin într-un simbol, ca pentru a-l înveșnicii. Colindele au puterea analogiilor, supraveghind, din origini imemorabile, cele două mari realități, realitatea profană, și o realitate de „diacolo” de cotidian, aceea a întregului, considerată ca posibilă. Colindele unifică cele două realități în aceeași arie a simbolului ce dezvăluie omul. Ele au „graiul lor filosofic”, spunea Iorga despre colinde, introducîndu-ne prin transfigurări posibile în teritoriul sacralizat al muncii luminate într-un spațiu de vi-treaz: „mă luai, luai / sus, pe lângă rai / cu secera-n briu / La holda de grîu / Și cînd m-apelei / Mînuche să tai / Iată ce aflai / O floare de rai”. Viziunea lumii intră în armonii nebanuite, căci filosofia colindelor reazăză lumea pe alte dimensiuni și-i sporește puterea ei de a cuprinde în vestiri de bine viața omului. „Colindul de zăurit” sau de „zorit” trece în nemurire fapta omenească: „Mă potrivește faptele / Ce de tînăr le-am făcut / Am făcut ce-am putut / Făcui poduri la căi grele / Să treacă care pe ele / Cîji treceau / Toți mulumeau / Făcui fintini pentru frați / Pentru frați mai însetați”. Comunicarea din colinde e a tuturor într-o cucerire deplină a vieții prin „corinda mai aleasă / să iasă răul din casă”. Îndemnul din colinde vine de la „vinătorii d-a lui Crăciun” / iar intrarea lor în casa omului prefăce omnia într-o mare bucurie: „Sofoara mea nu sta / Intră-n casă / Întinde masă / Peste masă / Griu revarsă / Ș-un colac de grîu curat / Sub colac vadra de vin / Și cu galbenul deplin / C-asa-i legea din bătrîni / Din bătrîni din oameni buni / Pe la case de români”. Ecoul arhaic al colindelor noastre semnifică o vîrstă tulburătoare a spiritului care a cucerit, pentru urmași, o lume ce se vrea păstrată.

Dar dincolo de toate cele de mai sus, s-au înfiripat, cu decenii în urmă, și speculațiile ideologizante și percutant sterile care au demolat dinlăuntru colindele românești, atacîndu-le așa-zisul misticism. Nici măcar nu s-a ținut seama de faptul că colindele-s mai vechi decît credințele ce s-au ivit, și că sacrul și profanul configurează în colind imaginea întregului. Filosofia colindelor ține de convergența forțelor vieții, dar mai ales de reguraperea lor dinlăuntru, în gîsirea a ceea ce e omenească și dăinuirea neștrămutată, în necentenita profacere a lumii.

VASILE VETIȘANU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Andrei Fircă

Spitalul de urgență al municipiului București este nucleul rapid de salvare a tuturor accidentelor ce survin în cursul unei zile în oraș. Din această pricină, spitalul este dotat cu o echipă de medici de extremă pricepere, o echipă-șoc, care intervine în mod spontan în cele mai variate cazuri cu puțință. Există și o statistică a accidentelor care survin în oraș. O statistică — să-l zicem așa — neagră. Neagră și totuși inevitabilă, în mișcările complexe ale fiecărui mare oraș. Cele mai dese accidente se întîmplă sîmbăta. Acest lucru are bineînțeles o explicație, dar mai logică decît însăși explicația este chiar întîmplarea.

Cele mai dese accidente sînt acelea de fracturi, mai grave sau mai puțin grave. Spitalul are o echipă strălucită de ortopezi, iar directorul — Andrei Fircă — este unul dintre cei mai buni chirurghi pe care îi are țara noastră la ora actuală. Spun unul dintre cei mai buni și nu cel mai bun, nu pentru că să minimalizez marile merite umaniste și științifice ale lui Andrei Fircă, ci ca să subliniez marea școlii românești de chirurgie, pe care — să nu vă mire — o asemui cu marea școlii românești de poezie contemporană.

Doctorul Fircă este un bărbat în fruntea vîrstei împlinite, frumos la chip, trup de bărbat zdravăn, blînd și scîlpitor de inteligent. O discuție pe patul de suferință cu el, înainte de o intervenție chirurgicală, rezolvă aproape pe jumătate însăși intervenția. De o pricepere ieșită din comun, apreciat pentru unele inovații ale sale de specialitate peste hotarele țării, unde este deosebit de stimat, nu cred că vreo singură intervenție făcută de doctorul Fircă să nu fi fost încununată de succes deplin și de o vindecare rapidă. Prea puțini oameni din cei pe care i-am cunoscut cu vreun mădular rupt și vindecat n-au trecut prin miinile ghidate de o extraordinară minte ale doctorului Fircă.

Mi-e foarte greu să definesc profesiunea lui nobilă. Ea cuprinde ani și ani de zile de pregătire, o muncă devotată de dimineața și pînă seara, ore întregi de studiu și, de ce nu, și o desăvîrșită formă fizică. De forma fizică și

nu numai de forma fizică, ci și de cea psihică, depinde rapiditatea și precizia unei operații. Doctorul Andrei Fircă știe asta, dar nimeni nu se întreabă vreodată cît îi costă pe chirurgul calmul său, cu ce putere își ține mina netremurătoare, statura impunătoare și zîmbetul pe buze. Doctorul Fircă nu-și îngăduie luxul de a fi trist niciodată sau, dacă și-l îngăduie, el are o formă atîta de discretă încît nu se remarcă sub nici o formă din afară. Încoronat de o echipă excepțională, el atacă o operație cu aceeași grijă — dacă nu cumva cu o mult mai mare grijă — cu care un cosmonaut trece în plină viteză cosmică, cu aceeași fervoare cu care un poet își așterne pe hîrtie un vers îndelung gîndit și trăit. Numai că un cosmonaut nu zboară în cosmos, nu-și ia zborul pe rachetă de la sol în fiecare zi sau uneori și noaptea, cum e cazul operațiilor doctorului de maximă urgență; numai că un poet nu-și așterne pe hîrtie de dimineața pînă seara versurile pe care le gîndește în schimb de dimineața pînă seara.

Om fin, în stăpînirea desăvîrșită a științei sale și a științelor adiacente, om cultivat, om sensibil și bărbat în puterea cuvîntului, Andrei Fircă în timpul unei operații pare adîmna unui marșian, cu un fel de cască protectoare de bandaje, ca să-i oprească respirația, într-un halat alb impecabil, peste care își pune un șorț la fel de impecabil, îmbrănașat cum numai un cosmonaut mai poate fi îmbrănașat, elîtinîndu-și brațele ușor în aer, ca să nu atingă vreun obiect cu ele, altul decît obiectul steril al operației.

Andrei Fircă este unul dintre cei mai mari chirurghi pe care-i avem noi astăzi, de aceea, unul dintre cele mai curate gînduri ale mele, pe care le am astăzi în conștiință, se îndreaptă cu dragoste și recunoștință, cu admirație către el.

NICHITA STĂNESCU ■

PROZA

Romanul integral

Cu „Noroaiele” (Ed. Cartea Românească, 1982), uriașul roman „Zăpezile de-acum un veac” de Paul Anghel are încheiate deja șase volume; „Noroaiele” este cel mai nou, însă al patrulea în ordinea ideală inchipuită de romancier. Al cincilea și al șaselea sunt publicate mai demult și cine vrea, în acest moment, să facă un examen largit îl poate face fără dificultăți: marele ciclu se apropie ofensiv de sfârșit. Cel care își imaginaseră că „Zăpezile de-acum un veac” este numai un gigantic roman al unui război balcanic, esențial însă pentru români, înțeleg în fine că realitatea românească depășește cu mult previziunile restrictive: e aci multă filosofie politică, istorie interpretată eseistic, sociologie și antropologie, într-un cuvânt o proză de o factură integrală cum proza românească în adevăr nu a mai cunoscut. Dintr-un război pe care unii îl considerau „local” Paul Anghel a făcut un moment crucial al umanității, înfățișând ca atare, printr-o formulă acum izbitor simbolică, febra omenirii într-o clipă istorică hotărâtoare. În acest precipitat, unde geografie, plante, jivine și oameni se așază sub incidența legităților ieroglice, inteligibile pe un canal premonitoriu, prozatorul a închis tot ceea ce i se părea că ascunde semnificații definitive: nimic nu este aci întâmplător, totul este rezultatul unui calcul profund care vede pe deasupra incidentalului „temele” istoriei veșnice.

Dacă „Ieșirea din iarnă” este romanul „dezghețului” universal, la dimensiunile omenirii, ale noroadelor și ale cosmicului, „Noroaiele” reprezintă momentul funerar, clipa istorică a crizei. Din germinările urieștii ale „Fluviilor” s-a născut acest pas lung, sovăielnic, al lumii „zăpezilor de-acum un veac”. Șovăirea umanității nu este însă și șovăirea prozatorului care este de la un volum la altul mai fascinant estetic; marile descrieri de conace, cu interioarele ca de muzeu, inchipuind parcă o metafizică a tăcerii spartă arareori de zgomotul unui porțelan prețios, extraordinarele fabulații hașdeiene care izvodesc pe o pinză enormă imaginea unei Români mitice, din pleistocen și din terțiar (pg. 132 u.), fabulosul tehnic al bălăiei nocturne pe cimpia luminată cu becuri electrice, barocul semnelor cabalistice, al notației muzicale bizantine, al lingvisticii vizionare (extraordinare gânduri despre „româna anterioară”) și în fond o monocromie stilistică foarte greu de realizat, sfișiată un singur moment de eșarfa portocalie a unui prinț japonez, toate acestea, izolate dintr-un întreg cu mult mai spectaculos, sint pagini memorabile, cărora nu li se poate face, în condiții de onestitate critică, nici un fel de reproș. Cu toate acestea, proza lui Paul Anghel, atât de consistentă în tablouri de neuitat, nu se bizuie în primul rând pe acestea ci pe o mult mai adâncă intuiție despre artă; prozatorul care e un extraordinar stilist, cel mai pur al literaturii române de azi, alături de Eugen Barbu, depășește cu gândul simpla caligrafie, cit ar fi aceasta de spectaculoasă. „Zăpezile de-acum un veac” este un roman integral de medii, puțin fi, la verificare, descompus în romane separate ale marii burghezii, ale financiarilor, ale „femeii”, ale războiului, ale raselor și ale speciilor zoologice. Este aci și o „istorie naturală” ca și o „istorie geologică”, o ipoteză, în fine, mai ușor de văzut la privirea întregului, a unei „a treia Europe”, străină și de Occident și de Orient. Cine va studia aci ecurile unei civilizații vechi, auzite intermitent prin ritualistica poporană și prin cele câteva exemplare umane din categoria rarităților fără ereditate, va înțelege că mai mult decit a descrie o lume identificabilă pe hărți romancierul a voit să reconstituie o rasă hieratică, „anterioară”, întinsă pe mari întinderi geografice unde relievelle ei încă lucrează, mitic, asemeni marilor mișcări astrale ale păsărilor care migrează. Aceasta pare a fi în definitiv și tehnica ireductibilă a romancierului care vede totul prin mari lentile mitice, știind că totul se explică prin repetabil, și că omul, cu istoria lui, e doar o „ginganie” pe care istoria generală a naturii de-abia o semnaleză. Cea mai de seamă observație pe care o poate face critica este însă aceea că, odată cu „Noroaiele” nu mai e cu putință să vorbim despre „romanele unui ciclu” ci despre ciclul însuși, cea mai impunătoare izbândă de acest fel din întreaga literatură română.

ARTUR SILVESTRI ■

PLASTICĂ

Sipete pentru adevăr

Se certifica prea ușor drept creație producția curentă a unor ateliere de artiști plastici. Creația vine întotdeauna cu nouitate și importanță. Lucrul multor artiști poate să fie interesant și folositor, să medieze și să distribuie idei de răspintie ale momentului, iar indiciile de creativitate să rămână totuși, scăzut. Cauza e una: ideile nu s fermentația minții acestor artiști, ci imprumut. Multe expoziții de succes se vădese a fi doar acțiuni culturale — pentru că ambasada unor tendințe novatoare e o chestiune mai degrabă didactică — și ar fi exagerat să le discutăm ca manifestări creatoare. Calitatea unei expoziții o dă numai și numai creația.

„Personală” sculptorului Bela Crișan (Galeriile SIMEZA) semnifică izbînda unui talent autentic, căruia i-a trebuit doar un deceniu ca să fie luat bine în seamă. Ea se susține prin trei cicluri — Acrobați, Nașterea fluidelor și Cutii fermecate — și fiecare ciclu vine cu soluții importante în probleme specifice sculpturii. Bela Crișan vrea să dea duh, neînsuflețitului și pentru ca eforturile lui să aibă maximum de expresivitate pune în ecuație termeni, în aparență, fără trăsături comune. Unui ochi cultivat și sensibil, tendința într-o formă a materiilor fluide îi dă idei despre facerea lumii. Cine oare n-a privit fascinat filmul nașterii unei picături de apă? Sculptorul povestește miracolul fluidității, al nevoii de ordine din haosul lichid cu materiale ce desfid tocmai starea aceasta, curgerea: piatra, bronzul și, mai mult decit toate, lemnul. Îți trebuie o mare măiestrie și o suverană cunoaștere a intimităților lemnului și ale pietrei ca să sculptezi în ele blînda lăentoare a mierii prelînse din buza unei căni de lut, greul și tensiunile unui strop de ploaie, gravele învîlvorări ale unui riu de păcură. În esență, ciclul „Nașterea fluidelor” e o închinare mineralului și materialității oricărei ființări. De aici prețul pe care-l pune artistul pe calitatea materialelor. Cine practic în arta lui convingeri estetice nu-i neglijează niciodată cu elementul din care-și plămăiește lucrarea. Sculptura e și o luptă cu timpul ce năruie cel mai dur granit. Autorii de ipsosuri trebuie laudați cu toată circumspecția.

Năzuința sintezei în reprezentarea trupului omenesc a dus, cel mai adesea, la un fel de sculptură în care suferă tocmai umanul. În ciclul „Cutii fermecate” Bela Crișan contează pe o re-sensibilizare a privirii și a cugetului la abstracțiunea conținută de orice reprezentare realistă. Tradiționalul, „realismul” părților anatomiche, păstrate în aceste sipete, ca giuvaerurile în casele de bijuterii, dovedesc devotamentul lui Bela Crișan la valorile fundamentale în arta sculpturii. Adevărata originalitate purcede din cunoașterea tradiției, dintr-un respect sfînt pentru tot ce a devenit tezaur de formă și simțămînt. Artistul contemporan, care încearcă a ciopli în marmure plinul miraculos al unui sîn la vârsta tuturor vîgurilor, sculptorul, ale cărui cufere magice își deschid înăuntrul spre binecuvîntarea cărnii suave născînd acolo, omul neobosit în slăvirea viului, a fecundului, artizanul mai proaspăt și mai poet cu fiecare obiect leșit din minile sale este un creator. Tot ce produce el arată nouitate și importanță. Reacția citeodată bizară a publicului la spectacolul sublimelor sferoide se explică prin aceea că memoria noastră, în general vorbind, e controlată de anume norme de frumos, iar în ce privește anatomia trupului omenesc de un ideal academic. Frumosul odată canonizat e cea mai strașnică pledică în calea adevărului.

TUDOR OCTAVIAN ■

TELEVIZIUNE

Programul de revelion

Sintem „amenințați” — de cîtiva ani încoace — că programul de revelion al televiziunii „a fost pregătit cu (nu știm cite ?!) luni înainte”: prilej de a ne lăsa uimiți, prilej, în sfîrșit, de a aștepta cu sufletul la gură, așa cum oricare bun cetățean român o face, să vedem — printre paharele ciocnite la intervale — despre ce poate fi vorba ?!

Afirmăm, și încă din capul locului, că programul festiv TV al acestui an s-a distanțat simțitor de cele precedente; și asta în cel mai bun sens al cuvîntului. Și este meritul tuturor realizatorilor emisiunilor nocturne ale sfîrșitului — și începutului! — de an, acela de a ne transmite, pe modalitatea video, cite ceva din ceea ce am așteptat atîta amar de vreme de la ei: humor adică, muzică bună, prezențe internaționale, actualitate, divertisment.

În rîndurile de față mă voi opri însă asupra unui alt aspect. Și dacă — pe programul 1 — citeva dintre „marile nume” și-au dovedit, încă o dată, meritul și rentabilitatea (este inutil, credem, să înșirăm acum o întreagă listă!) — **MAREA SURPRIZĂ** ne-a fost oferită, fără nici un drept de apel, de către realizatorii „REVELIONULUI TÎNERETULUI 1983”, emisiune difuzată pe programul 2, începînd cu orele unu ale nopții de 31 decembrie către 1 ianuarie. **O emisiune ABSOLUT SUPERBĂ!**

„Am înregistrat acest program în ultimele ceasuri ale anului 1982, dar sperăm ca el să cuprîndă tot atîta emoție, fericire și bună dispoziție ca și cum l-am petrecut împreună în primele ceasuri ale anului 1983...” — formulau în presă, printre altele, realizatorii acestei emisiuni.

Au reușit! Spațiul nu ne permite să reproducem numele tuturor acestor entuziaști — ele există în caseta programului Radio TV respectiv — îl menționăm doar pe redactorii-realizatori: Mihai Tatuleci, Aurelia Tesaru, Mariana Șoltu, Mircea Mondea, Petre Magdin; pe regizorul artistic coordonator Andrei Brădeanu și pe semnatarea ilustrației muzicale Ileana Popovici.

În ce constă, socotim acum, această reușită? În faptul că realizatorii emisiunii de Anul nou pentru tineret au evitat șabloanele. În faptul că ei au avut pofta de a ne face să ridem cu orice preț (pentru că, nu ?, revelionul, el însuși, este o noaptea a risului pe care ne-o dorim cu toții!), pentru că au inclus în emisiune melodii bune, atît românești cît și internaționale. Pentru că, dincolo de avatarurile unor înregistrări făcute în viteză, ei au știut ce vor: să ne facă să ne simțim bine. Dumitru Fărcăș, grupul „Song”, Mihai Constantinescu etc. — toți, pe această emisiune a programului 2, la o înaltă cotă calitativă — și încă mulți, mulți alții, ne-au făcut să dorim reluarea acestei emisiuni pe programul 1. Ceea ce — în bună măsură — s-a și făcut, în zilele de sîmbătă și duminică. **Subliniem.**

Fără a putea încheia însă — și, de ce să nu o spunem acum ?! — cu „un episod” al emisiunii în cauză, intitulat (conf. programului TELERADIO, anul XXIX, nr. 1, 1-8 ianuarie): „SPORT ȘI UMOR”... comentator Cristian Țopescu...

Este greu, este foarte greu să-mi amintesc o astfel de emisiune TV care să mă fi făcut să rid într-un asemenea hal; poate că pe timpul lui Toma Caragiu, „s-ar mai fi putut să existe cazul”... În orice caz, emisiunea asta formată (cu ce muncă ?!), din fragmente de peliculă întoarsă într-o parte și alta, adică proiectată în ambele sensuri; emisiunea asta diabolică — „omul dă șutul, celălalt răspunde șutului, omul dă șutul, celălalt răspunde șutului”... etc. — această emisiune unică, îndrăznesc a spune, în analele televiziunii române, cred, sint convins, că va trebui reluată ori de cîte ori canalele televiziunii noastre vor să-și probeze și acea capacitate (pierdută, s-ar zice...!), de a produce umor.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CAP LIMPEDE

Antologie de poezie contemporană italo-română

Cunoscutul cercetător și traducător italian Mariano Baffi ne trimite un elegant volum tipărit la Roma în colaborare cu Francesco Gligora, președinte al „Academiei internaționale de propagandă culturală”, cunosător și el al culturii și literaturii noastre: **Poesia contemporană italo-romana**, publicată în colaborare cu „Academia di Romania in Roma”. Prefața la acest frumos volum precizează: „Acestă antologie, care e prima în felul ei apărută în Italia, conține în paginile ei poeziile mai semnificative ale unor exponenți prețioși ai literaturii din cele două țări: România și Italia”.

Un număr aproape egal de poezii — peste 30 — au fost aleși din fiecare țară; desigur, destul de mic pentru a configura peisajul poetic al ultimelor trei decenii. Dar orice antologie trebuie să-și a-

sume riscurile selecției, renunțării, subiectivității, inevitabile. Sint însă prezenți: Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Emil Botta, M. Beniuc, Șt. A. Doinaș, Maria Banuș, Eug. Jebeleanu, N. Labiș, Z. Stancu, J. Meliusz, dar și mai tinerii: A. Păunescu, Gr. Arbore, A. Blandiana, N. Stănescu, M. Sorescu, Gh. Tomozei, R. Vulpescu ș.a. Din Italia, la fel, de la Eugenio Montale, Salvatore Quasimodo, G. Ungaretti, binecunoscuți de decenii, pină la noii poeți care-și fac drum în literatura europeană: G. A. Bertozzi, Laura Canciani, A. Cremona, Barbara de Miro, Franco Fano ș.a. Constatăm cu plăcută surprindere că autorii antologiei sint și poeți, — incluși și ei aici. Puteau fi reținuți, desigur, și alți poeți români de primă mărime cum ar fi: Ioan Alexandru, I. Pillat, I. Minulescu, M. Dinescu, C. Ivănescu.

Traducerile ni se par îngrijite, cursive, chiar dacă inefabila culoare a

conotațiilor nu se poate transpune exact în altă limbă, fie ea și italiană, atât de aproape de româna noastră. Lectura italiană a lui Arghezi, Labiș Stancu e concludentă, dar instructivă pentru a bănuși pe alte meridiane, dimensiunile liricii noastre. De aceea, antologia este binevenită, cum excelentă a fost ideea unei panorame asupra poeziei românești, în final, semnată de M. Baffi, traducătorul lui Blaga și Bacovia, în cunoscutele ediții bilingve, foarte apreciate. (Gh. Bulgăr).

De la Electrecord

— Daniela Caraman Fotea, mai întii vă cerem scuze că articolul dumneavoastră, **BRAȘOVUL MUZICAL**, apărut în nr. 48 al revistei **FLĂCĂRA** a apărut, dintr-o eroare, sub o altă semnătură.

— Nu-i nimic, se mai întâmplă... — În calitate de dumneavoastră de șef a redacției muzicale de la Elec-

trecord, cum apreciați că a fost anul care a trecut pentru această Casă de discuri ?

— Un an deosebit de bun. Mă gîndesc în special la premiul de la Koussewitzky pentru lucrarea Ghirlande a compozitorului Cornel Țăranu. Acesta este cel mai mare premiu internațional acordat de critici prestigioși din întreaga lume unor lucrări muzicale de compozitori în viață. Ne bucură mult acest premiu: nu-l lucru ușor să cîștigi într-o confruntare cu toți giganzii industriei discografice!

— Cam cite discuri au leșit în 1982 purtînd emblema Casei de discuri Electrecord ?

— În jur de 200 de titluri.

— Printre ele aș aminti două: albumul Caragiale, care cuprinde opera dramatică a marelui scriitor, precum și albumul Ionel Perlea; apariția lor a fost socotită pe drept cuvînt adevărate evenimente discografice. Dar ce ne veți oferi anul acesta ?

— Anul 1983 este bogat în aniversări. Se implinesc 100 de ani de la nașterea lui Antonin Ciolan, 100 de ani de la moartea lui Wagner, 150 de ani de la nașterea lui Brahms, 100 de ani de la moartea lui Ciprian Porumbescu. Vom scoate și noi citeva discuri — pe care le dorim cît mai valoroase — pentru a marca aceste evenimente. Aș mai aminti dintre viitoarele apariții discografice și integrala sonatelor pentru pian de Rossini, orațiunile Anotimpurile de Haydn, sonatele pentru vioară și pian de Bach avînd ca solist pe Petre Csaba, opera Boema de Puccini — printre interpreții Eugenia Moldoveanu și Ludovic Spiess. Iubitorilor de poezie li se vor pune la dispoziție două discuri cu versuri din creația lui Marin Sorescu și Ștefan Aug. Doinaș.

— O întrebare legitimă: ce se întâmplă cu discul Cenaclului Flacăra ?

— Se află într-o fază

foarte avansată. Problemele de ordin muzical sint deja rezolvate. Mai rămîne în suspensie grafica discului. Noi sperăm că va fi un lucru efectiv frumos.

— Cei care îndrăgesc muzica tină ră vă vor fi recunoscători. (G. A.)

O excepțională reeditare

Anul 1895 a marcat două evenimente deosebit de importante în istoria folcloristicii noastre, apariția a două valoroase culegeri: **Doine și strigături din Ardeal**, de Ioan Urban Jarnik și **Andrei Birseanu**, și **Poezii populare române**, de G. Dem. Teodorescu, ambele lucrări urmind celebrei culegeri de poezii populare a lui Vasile Alecsandri, apărută în 1866. Și iată că, în ultimele zile ale anului recent încheiat, Editura Minerva ne pune la dispoziție o excelentă reeditare, prima reeditare integrală, a culegerii lui

TEATRU

„A cincea lebedă“

Sub titlul de mai sus a apărut la Editura Eminescu, în seria „teatru comentat“, o ediție Paul Everac compusă din două volume însumând 10 piese ale dramaturgului. Cităm din justificarea selecției autorului: „Am pus în aceste două volume (puțin cuprinzătoare pentru cit am scris) un număr de zece piese, din care trei scurte. Patru din total sînt inedite, în sens tipografic... Ce am ales totuși? După ce criteriul? După generalitatea dezbaterii. Civilizație sau cultură, transcendent sau immanent, aparență sau esență, noi sau ei, marxism sau paramarxism, libertate sau determinare, etică sau pseudoetică...“

Teatrul lui Paul Everac este un teatru de dezbateri. O recunoaște autorul însuși, o afirmă și mare parte dintre cronicarii sau prefatoarii bogatului aparat critic risipit în paginile celor două masive volume. Indiferent dacă pleacă de la condiția morală a constructorilor marilor șantiere ale patriei („Zestreă“); de la criza și apoi revenirea la viață a unui simplu muncitor (Malei, din „Subsolul“); de la condiția emigrantului („Un fluture pe lampă“); de la surprinzătoarea interpretare estetică a legendei Meșterului Manole („Ana“); de la momentul inundațiilor din 1970 („Ape și oglinzi“), sau justificarea existenței prin iubire, împotriva tuturor dogmelor și mecanismelor inerției („A cincea lebedă“) etc. — acest teatru este, în peisajul dramaturgiei actuale contemporane naționale, singularmente unic (și aceasta nu e o grațuită figură de stil!) prin patosul argumentării, dramatismul încleștărilor, corozivitatea ironiei și — nu în ultimul rînd — prin sinceritatea cu care Paul Everac își iubește personajele, omenește, chiar și acele personaje pe care ne obligă să le detestăm (plutonierul Victor de pildă, din „Ape și oglinzi“, fiind unul dintre acestea). De aici acel „ceva“ cu care puțin scriitorii de teatru se pot mandri, și anume: este suficient să vezi fragmentul unei piese sau să citești cîteva scene sau, mă rog, un act de Paul Everac, pentru a recunoaște autorul, chiar dacă nu ai fost în prealabil informat cine este acesta.

În același timp teatrul lui Paul Everac este un teatru politic, în cea mai pură accepție a cuvîntului. Politic nu prin precepte, nu prin soluții moralizatoare, ci prin calitatea dezbaterii; prin permanenta confruntare dintre mentalități, dintre nou și vechi; uneori dintre vechiul care și-a luat drept împrumut, numai hainele noului, sau invers, dintre noul ce nu se poate dezbrăca de hainele vechiului. Calitate întotdeauna pasionantă — confruntare întotdeauna dramatică. Peste toate acestea plînd parcă, la intervale, un imens și amar hot de ris...

„...fără patimă omenească nu faci artă — spune la un moment dat personajul Tit din „A cincea lebedă“ — Cine crede că se face artă cu bon de cantină și cu apă minerală nu știe ce vorbește. Se face cu păcate. Din păcate. Ca să-ți speli păcatele“. Admirabilă replică!

Cele două volume aparțin la „Eminescu“ il reprezintă din plin pe Paul Everac: autor uneori incomod, dar întotdeauna exemplar în sinceritate și conștiință civică; urînd minciuna, apăsînd adînc bisturiul — spre extirpare — în tarele condiției umane; autor al unor replici scriptoare, fin umorist; și mai ales original, subtil analist al psihologiei contemporane. Închei, reproducînd acest pasaj definitoriu pentru dramaturg, din prezențarea făcută recentei ediții de către Valeriu Răpeanu: „Ceea ce cred că trebuie reținut e faptul că Paul Everac a avut o contribuție de primă însemnătate în istoria dramaturgiei românești contemporane, a determinat o cotitură radicală în cîteva domenii și, mai ales, în cele esențiale legate de lumea nouă, omul nou, conștiința nouă chiar în condițiile unei mai dificile pătrunderi a teatrului său în rîndurile publicului. A fost tenace, nu l-au înspăimîntat căderile, nu a dat înapoi în fața unei critici cîteodată unanim negative, și-a susținut punctul de vedere. Și a izbutit.“

HORIA PĂTRAȘCU

Comedia limbajului

Expresia dramaturgică*) a lui Ion Băieșu este poate un ultim avatar al teatrului absurd. Făcînd această afirmație nu mă refer atît la text ca literatură, ci la exigențele și normele compoziției dramatice. O privire retrospectivă, oricît de grăbită ne arată că teatrul absurd este în primul rînd o creație de limbaj, evenimentul și situația fiind secundare. Ce se întîmpla în Așteptîndu-l pe Godot și Piesă și două texte scurte pentru radio de Samuel Beckett, sau în Cîntăreala cheală și Scaunele lui Eugen Ionescu, din perspectiva desfășurării evenimentiale? Nimic sau aproape nimic. Personajele emit fie o scrie de paradoxuri cu valoare de adevăr, fie nonsensuri și formulări absurde, atunci cînd pur și simplu nu discută în paralel, transformînd totul într-o farsă de limbaj: imposibilitatea de a recepționa și înțelege mesajul interlocutorului. Diferă cumva ca manieră și concepție, textul lui Băieșu, Cine sapă groapa altuia? Deloc. Personajele (Gropar I, Gropar II, Jenica) dezvoltă într-o seamă de variațiuni și interpretări (ambiguități semantice, inversiuni, paradoxuri, antifraze, citirea literală sau figurată) un cunoscut proverb popular. Autorul este inventiv, are umor, simțul nuanțelor și o indiscutabilă dexteritate în a torcea și răsuci, după voie, sensurile cuvîntelor. Alegem spre edificare un „eșantion“ de text: „Gropar II: Poate dumneata crezi că lucrurile sînt simple, dar nu sînt simple. O să mă scuzi că aprofundez puțin problema...“ N-a trecut mult timp de cînd oamenii au început să moară, că au și apărut groparii. Ce se întîmpla dacă oamenii aveau chef să fie înmormîntați în apă sau în aer? Aș vrea să știu ce ar fi făcut în acest caz groparii. Gropar I: Domnule, după părerea mea, toți groparii profesioniști se află pe o pistă falsă. Există o mare eroare în gîndirea lor. Ei se cred nemuritori. Tot îngropînd pe alții, ei nu-și imaginează că va veni o zi cînd vor fi și ei îngropați, că ceea ce li se întîmplă altora li se va întîmpla și lor. Nenorocii de groparii habar n-au că cine sapă groapa altuia cade singur în ea. Gropar II: Păi, de ce crezi că eu îmi sap personal groapa? Gropar I: De ce? Gropar II: Ca să nu cad în ea“. Dacă Cine sapă groapa altuia se desfășoară într-un plan general al limbajului și într-un cadru oriunde posibil, atopic, Ciudatul rol al întîmplării este imediat recunoscutibil, ușor de localizat prin specificul exprimării, și, de ce nu, prin moravuri și caractere. Ceea ce înseamnă că teatrul lui Ion Băieșu nu este de loc inocent, observația socială și morală avînd rolul lor, dar, repetăm, predominant este efectul de limbaj. Mihai Ungheanu a remarcat foarte bine filiera caragialiană a inspirației sale și chiar a artei dramatice atît sub raportul preeminenței universului verbal cit și al atitudinii eroilor născuți și falsificați de o vorbire inautentică, kitsch. Drama veselă a celebrului cuplu Tanța și Costel, protagoniștii piesei mai sus citate, își are cauza principală în limbajul lor grotesc-semidoc, ce li subjugă și le modelează atitudinile și gesturile. Ne întîlnim aici cu acei Caragiale din „momente“ și „schite“, care își crea personajele, aproape exclusiv, din clișee și prefabricate verbale. În dramaturgie însă, atunci cînd nu este dublată și de o mai energică pătrundere în universul moral și comportamental, acest procedeu nu reprezintă totdeauna o calitate. Piese ca Refacerea vieții, Crimă pe palier, sau Al treilea acuză o anume lipsă de relief a personajelor ca și facilitatea „poantelor“. În schimb Boul și viței și Gărgărița circumscriu mal pregnant mediul social și uman respectiv, de un pitoresc tragic (pungași, micl funcționari politici, secretare frumoase și imorale, șefi ignoranți și corupți etc), iar limbajul mai funcțional în caracterizarea eroilor și situațiilor, fără a pierde din vervă și causticitate. Ion Băieșu este un remarcabil comediograf, care deocamdată nu este și un tot atît de abil constructor dramatic.

PAUL DUGNEANU

*) Ion Băieșu — Boul și viței, Editura Cartea Românească, 1982.

CARTE

„Romanță cu stagiaři“

Am terminat de citit o carte: „Romanță cu stagiaři“ de Adrian Lustig (Ed. Cartea Românească, 1982). Aer proaspăt, respirație adîncă, de alpinist care se pregătește de drum lung. Șeful de promoție al Facultății de automatică, acum un foarte tînăr „calculatorist“ cu experiență, autorul, ne demonstrează „pe viu“ ce înseamnă a asimila critic — deci conștient și inteligent — învățătura primită în școală, în bibliotecă, de unul singur, învățătura primită acasă, între prieteni, pe stradă, în societate, conform aceluia nemuritor principiu cartezian „Cuget, deci există“ completat cu „sînt, exprim, mă consider răspunzător pentru ceea ce cuget și pentru că există“. Umor larg accesibil, de nuanță intelectuală, nu intelectualistă, inclinat spre meditație („prietenul la bucurie se cunoaște — dacă nu-i invidios“) în care planurile logice, „teoria“ și „metateoria“ nu numai că nu se confundă — cum se întîmplă uneori, în sofismele noastre de fiecare zi — ci se detașează distinct, chiar dacă apoi autorul le amestecă voit ca să scoată, asemeni unui prestidigitator, alteva. De care ridem din toată inima și din toată logica — nu doar formulă ci și matematică — pe care autorul ne-o induce (fără să știe?). În cuvinte puține și simple, o întreagă dialectică („Cine nu-i cunoștea putea crede că sînt chiar emoționați, iar cine-i știa, ar fi afirmat contrariul și s-ar fi înșelat“). Descrieri concentrate, în care spiritul de observație, experiența, cognitivă și afectivă, umorul, sînt sublimite în informația neredundantă („Iarna învinsese pe toată linia. Casele purtau uriașe coifuri de zăpadă ca să se apere de un soare cu dinți. Trotuarele erau nîșe cu troiene în care copiii săpau cazemate. La fiecare pas se auzea scrișul simbolic al gerului. Pe coșuri susurau suvițe de fum, resturi fluide ale unor foști copaci. Pe scările și culoarele instituțiilor bălneau foste zăpezi“). Lirism profund, vibrantă luciditate (este demontat, cu pricepere de ceasornicar, și analizat în detaliu mecanismul — psihologic și social — al funcționării prejudecății că „nicăieri nu te poți realiza în meserie decît în București“) îmbrăcate într-o haină nouă, modernă, persiflată și ea, la cotitură („Gică, în tren, la fereastră, ar fi vrut să plîngă, dar nu mai era de mult modern să plîngi la despărțiri. Mai ales de părinți“), în stilul îndrăzneț dar perfect vulnerabil al tinerii generații așînd așăzitul dispreț pentru exprimarea și valorile convenționale, așa-zisa ei impertinență. Toate personajele cărții (celi 4 stagiaři, neșefii de promoție, fetele, părinții, rudele, gazdele, superiorii sau colegii de muncă) nu sînt altceva decît stări de spirit, tendințe, impulsuri — conștiente sau inconștiente — surprinse, cu un talent remarcabil, pe însăși spirala devenirii lor; neimplinite, deocamdată, ca personaje literare propriu-zise dar promișînd că o vor face în viitor, alcătuiind, toate, lumea lăuntrică, complexă, contradictorie dar guvernată, emoționant, de un profund și durabil patriotism, a unui tînăr din România, educat de niște dascăli minunați.

Cartea lui Adrian Lustig, tablou multicolor, vivace, scriitor și relaxant, poate fi luată și ca o evoluată, îndelung antrenată, meditație a unui „tehnician“ dublat de un literat umanist. Folosînd limbajul specialiștilor în calculatoare ne putem pune întrebarea: sîntem în fața unei „noi generații“ de tehnicieni, „echipați“, în egală măsură, cu știința și arta autoexprimării, sau este vorba de o „nouă generație“ de scriitori experimentați în analiza matematică și în știința programării concomitent cu indeletnicirile clasice? Adrian Lustig se află, în această clipă, la confluență. Este, cred, ceea ce putem numi „un OM MODERN“.

EUGENIA GROSU

CAP LIMPEDE

G. Dem. Teodorescu. Beneficiind de un aparat critic complex (Notele și comentariile sînt cuprinse în aproape 100 de pagini!) noua ediție, prefăcută de Ovidiu Papadima, este rezultatul unei minuțioase munci, de aproximativ 10 ani, a scriitorului și folcloristului George Antof. Dar, despre valoarea acestei culegeri, cel mai bine ar fi să retranscriem aprecierile a doi mari cînturari, G. Sion și B. P. Hașdeu, care au întocmit Relațiunea (un fel de referat) pentru Academia Română: „Examinînd colecțiunea de Poezii populare române, adunate de d-l. G. Dem. Teodorescu, ce ni s-a recomandat de secțiunea literară, am constatat cu ferice că este cea mai importantă din cîte au apărut pînă acum...“. Dar, despre această excepțională reeditare, pe care, deocamdată, doar o semnalăm cititorilor noștri, o dezbateri într-unul din viitoarele noastre numere. (Victor Niță).

Agende 1983

Departa de noi gîndul de a insista asupra necesității unei agende, acum, la început de an. Scriem aceste rînduri pentru a transmite mulțumirile noastre lucrătorilor din cadrul Editurii Litera, care se străduiesc de mulți ani să ne ofere diverse agende, gîndite în funcție de destinația lor. Se cere să precizăm că anul acesta s-au tipărit 11 tipuri de agende, care de care mai interesante. Pentru că spațiul nu ne permite, ne vom referi la două dintre ele, remarcînd însă și calendarul de birou. Este vorba de modelul U, ce ascunde între copertile sale date de mare interes: distanțele din țară (pe sosea, în aer sau pe cai ferate), harta județelor distanțele aeriene internaționale, numele de cod, prefixele telefonice, interurbane etc. Indiscutabil, modelul D (format de buzunar) se detașează net, în ciuda faptului că este editat într-un for-

mat mic. Spicim din cuprins: răsăritul și apusul soarelui, datele modificării orei exacte, ora pe glob, calendarul pe 100 de ani, populația și capitalele țărilor, orașe cu peste 400000 de locuitori, județele țării cu municipiile de reședință, prefixele telefonice, indicațiile județelor la autovehicule, etapele evoluției zborurilor cosmice, caracteristicile și performanțele unor autovehicule, unitățile de măsură, numerele de cod poștal, semnele de circulație și altele. Sigur, un cumpărător constant se va reîntîlni cu unele rubrici fixe, dar trebuie reținut că rubricile sînt aduse, la zi. Agenda se deschide cu date personale, editorul neîntînd să lase loc pentru numerele pe care le purtăm la pantofi sau la cămașă, amănunte numai în aparență nesemnificative. Mai menționăm că mica agendă este presărată cu desene pline de umor, semnate de cunoscutul Matty. În fine, se cuvînt și cîteva cuvinte

de laudă pentru calendarul de birou tipărit într-o culoare odihnitoare. Ca noutate: pe fiecare pagină, s-a prevăzut o săgeată, funcțională, care îți arată cîte zile mai rămîn pînă la sfîrșitul lunii. (D. B.)

Semnal

„Eu voi continua să fiu ce am fost și sînt, luminîndu-mă la față și încalzindu-mă la suflet ori de cîte ori mă voi gîndi la neperitoarea noastră Transilvanie“ — aceste emoționante cuvinte mărțurisite de scriitorul Ion Lăncrănjan în interviul realizat de Sebastian Truța ar putea fi motto-ul Suplimentului politic, social-cultural al ziarului Unirea, organ al Comitetului județean Alba al P.C.R. și al Consiliului popular județean. Strădănia acestui colectiv s-a finalizat într-un sumar bogat și interesant. Editorialul semnat de Nicolae Hurbean, prim-secretar al Comitetului județean Alba al

P.C.R., cuprinde un bilanț al activității rodnice a celor ce trăiesc și muncesc pe străvechile meleaguri ale Albei — români, maghiari, germani — și certitudinea depînă că în 1983 aceștia „vor cumpăni și gîndi mai mult, vor osteni în mai mare măsură pentru a făuri un viitor cît mai luminos patriei noastre dragi“. Cele 24 de pagini ale Suplimentului ziarului Unirea se constituie într-un mic almanah, conținînd de toate pentru toți cititorii: Omagiu celui mai iubit fiu al țării; Rînduri despre cei care se află în miezul fierbînte al vieții; Țara Moșilor, țara de suflet și dor; Aniversări '82 — Avem Iancu și Ion Agărbiceanu: Alba literară — 1982; Interviu cu Ilie Balaci, cel mai bun fotbalist al anului; Divertisment; Reportaj pe glob — însemnări de călătorie din R.P. Chineză și R.P. Polonă. Ar fi nedrept să vorbim numai despre unele articole, pentru că toate dovedesc profesionalitate, de

la alegerea subiectului pînă la scriitură. Din paginile publicației reies mindria și dragostea pentru trecutul și prezentul județului Alba, sub semnul încrederii în viitor.

★ Un Supliment social-politic — Milcovia — a editat în luna decembrie și ziarul Milcovul din Focșani, care însumează: Omagiu conducătorului iubit; O înfățișare cuprinzătoare a saltului realizat de țara Vrancei în deceniile socialiste; o prefigurare a viitorului în perspectiva obiectivelor recente Conferințe Naționale a partidului de Maria Ghițulică, prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R.; Țara Vrancei în dialogul artelor și al hărniciei; Miorița — steaua nepieritoare a geniului românesc; Din zestre de suflet a Vrancei; Portrete literare, cronici de carte, versuri; grupaje de vârietăți. (Reghina Virvici)

Localități : între Oradea (de oameni cărora ne-am despărțit în 30 decembrie în holul Hotelului Dacia, la orele 12, printr-o nouă ședință) și Brașovul Revelionului '83 și al întâmplărilor din 1-3 ianuarie, traseul cenaclului a mai cuprins Beiuș și Tebea.

Condiții de desfășurare : întilnirile noastre cu oamenii (din ce în ce mai mulți aceia ce vor să-i vadă și să-i audă pe membrii cenaclului, în orice împrejurare) în aceste ultime zile au avut ca spații de desfășurare holurile hotelurilor din Oradea și Brașov, poșta din Beiuș, mormintul lui Avram Iancu de la Tebea, străzile și parcurile Brașovului, spațiul Sălii sporturilor din același Brașov iar Revelionul la restaurantul Cerbul carpațin.

Durate : câte o oră ; la plecarea din Oradea și Brașov la Beiuș și Tebea, șapte ore a măsurat participarea cenaclului la Revelionul '83. Aproape o oră a durat ședința premergătoare spectacolului de la Brașov din 1 ianuarie când, în timp ce membrii cenaclului reasezau scena adevărată o nevoilor momentului, sala a cîntat rînd pe rînd cele mai cunoscute creații ale membrilor cenaclului. Șase ore a durat primul spectacol al anului, Brașov 1 ianuarie. A doua zi, Sala sporturilor a găzduit un meci de fotbal cu participarea membrilor cenaclului, o adevărată întâmplare în care publicul prezent în număr mare a susținut înfruntarea sportivă din teren cu bucuria participării la o manifestare ca oricare a cenaclului.

S-a cîntat, s-a aplaudat, iar în pauza meciului poetul A.P. s-a aflat în mijlocul celor din tribună într-un dialog direct și prietenesc. Meciului l-a urmat o nouă întâmplare întinsă pe durata unei ore. Seara, la 18.30, membrii cenaclului s-au reîntîlnit cu iubitorii lor în parcul din fața Hotelului Carpați ; pe durata unui ceas și jumătate.

Număr de spectatori : despărțirea de Oradea întocmai aceleia petrecute la Brașov a avut loc cu participarea a trei sute de oameni. În poșta din Beiuș n-au încăput mai mult de o sută de participanți ad-hoc la manifestarea noastră. 1800 de oameni au făcut împreună cu noi trecerea în noul an. Spectacolul din 1 ianuarie mult așteptat s-a bucurat spre împlinirea sa de participarea a 7000 de tineri. La meciul de a doua zi a fost solist publicul constituit din aproximativ o mie de oameni. I-au așteptat după aceea, transformînd reîntîlnirea cu membrii cenaclului într-o nouă manifestare de muzică și poezie, de liberă opțiune artistică și educativă 300 de participanți. Tot atîția aveau să ne însoțească și în ieșirea noastră din finalul aceleiași zile.

Calitatea spectacolelor : foarte bună. Atmosfera : sărbătorească, liberă, entuziasă, profundă și adevărată.

Noutăți : Taliana Filipoiu a cîntat în premieră „Smaranda” și „Foaițe verde spic de piine”. Romeo Beianu, baterist al grupului Flacăra pop, a debutat ca vocalist interpretînd un rock al grupului Beatles. Raul Cârstea a cîntat în premieră două cîntece din repertoriul popular. Dovedind o remarcabilă capacitate de asimilare, publicul brașovean a cîntat ca solist a companiei de Flacăra pop „Viitorul”, cîntecul lui Valeriu Penișoară pe versurile poetului Nicolae Labiș, confirmînd debutul excepțional prin preluarea cîntecului „La o cană cu vin”.

Aportul organizatorilor : foarte bun. În condițiile date, într-un Brașov supraaglomerat, în care membrii cenaclului abia au mai încăput. Gazdele și-au făcut datoria. Mulțumiri !

La Oradea, cu puțin înainte de sfîrșitul ultimului spectacol din anul 1982, s-a primit un bilet frumos scris de elevii Li-

ceului de construcții : „Dă, doamne, o iarnă grea / Să rămînă-n Oradea / Tot Cenaclul Flacăra. / Să rămînă în Bihor / La cumpăna anilor !” Atît de mare a fost dorința tinerilor din Oradea de a ne face Revelionul cu ei încît, neputîndu-se parcă despărți de noi, au rămas după ora 1 noaptea să ne ajute la încărcatul boxelor în timp ce o altă parte ne-a așteptat la hotel, exact la celălalt capăt al orașului și la ieșirea din autocar ne-au întîmpinat cu propriile noastre cîntece devenite, iată, folclorul viu al celei mai tinere generații. Pentru acești tineri extraordinari ai Bihorului, Adrian Păunescu a mai realizat un cenaclu în holul hotelului înainte de a pleca spre Brașovul Anului nou.

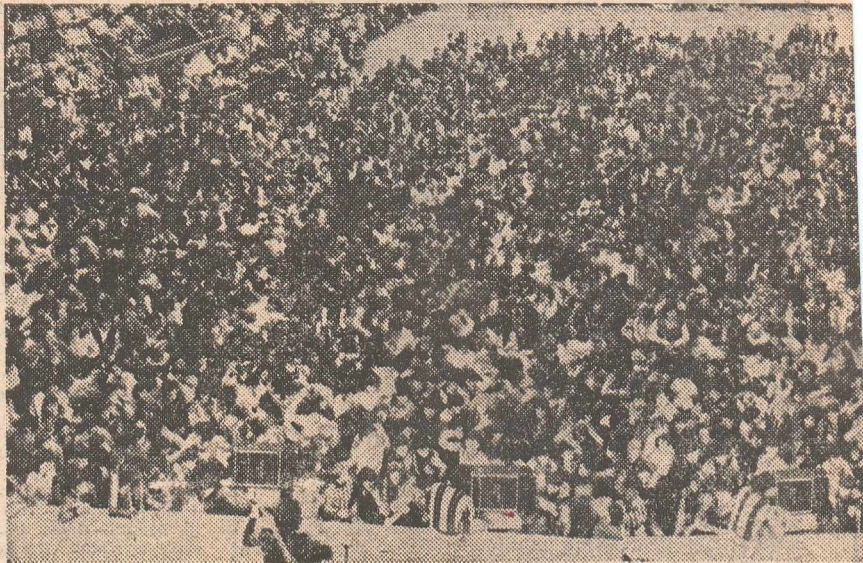
S-au cîntat cu atîta însuflețire și dragoste cîntecele cenaclului încît, la despărțire, cînd toți eram urcați în mașini, pregătiți de plecare, tinerii au înconjurat mașinile noastre tînuindu-se de mîna într-o horă a absolutei spontaneități și prelungind astfel Hora Unirii începută la spectacolul de noapte din Sala sporturilor cu o horă de dimineață a aceleiași unități naționale desfășurată însă în spațiul mult prea îngust al străzii din fața hotelului. O Horă a Unirii în jurul unei mașini cu motoarele pornite, în care membrii cenaclului stăteau ca într-o vitrină privită din toate părțile -- iată o imagine care poate părea insolită pentru cine nu știe că sufletul viu al artei își poate anexa orice spațiu și orice obiect, că frumusețea și sărbătoreala nu sînt generate de decorul exterior cît mai ales de interiorul omului, de sărbătoreala dinăuntru care poate transforma orice spațiu, oricît de impropriu artei, într-un decor spontan al prezenței spiritului uman.

Apoi a urmat drumul Cenaclului Flacăra de la Oradea drumul termale și a soarelui primăvăratice spre Brașovul pîrtiilor de schi împotmolite în zăpadă, drumul acesta care, de-a lungul unei zile întregi, a devenit ei însuși un spectacol, cu nimic mai prejos decît altele, plin de momente impredictibile și emoționante, o adevărată cursă de întîmplări artistice în care au fost implicați munții și orașele Apusenilor, luna aproape nelegiuit de mare a sfîrșitului de decembrie și, desigur, nu în cele din urmă, stările noastre de spirit intersectînd peisajul tăiat de geamurile autocarului într-un joc complicat de reflexe și psihoreverberații.

Mașinile noastre au oprit, la un moment dat, în Beiuș unde Adrian Păunescu a coborît să la zărele din acea zi, căuțînd în ele Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pe problemele agriculturii. Cum presa era deja distribuită în oraș și a trebuit să așteptăm un timp pînă dirigințele poștei a găsit un factor, așteptarea aceasta s-a transformat în spectacol, întîmplarea de a nu găsi imediat zărele de dimineață s-a transformat în necesitatea de a ne constitui într-o presă orală care a informat pe oamenii din Beiuș că-n urma noastră vine invincibil Anul nou. În cîteva minute holul poștei din centrul Beiușului a fost ticsit de oameni care au aminat telefoanele fulger pentru mai tirziu și care venind să cumpere felicitări de Anul nou, le-au trimis celor dragi cu autografele membrilor cenaclului. Tot personalul poștei, asemenea celorlalți oameni, a transformat această instituție publică într-o surprinzătoare sală de spectacol. N-a mai fost vorba de personal de serviciu și clienți ci de un public omogen care a rostit cîntece aparținînd atît celor mai vechi datini ale culturii noastre cît și datinilor mai noi create în jurul marilor valori ale istoriei naționale.

Nu știu cît de veche este clădirea poștei și cît va mai dura în timp această clădire. Bănui însă, cu ușurință, că e pentru prima și poate ultima dată cînd a avut loc în holul ei o asemenea manifestare. În privința aceasta Cenaclul Flacăra nu mai are nici o prejudecată : oriunde în țară apare, în cele mai neastentate locuri și instituții, la cele mai impre-

750 de revelioani

vizibile ore, oamenii se adună nerăbdători în jurul trupeii sale de colindători și aproape instantaneu o voce din grup începe : „Scoață gazdă din pățu / Și ne dă un colăcuț”. În cîteva fracțiuni de secundă orice inerție este depășită și ceea ce părea cu o clipă înainte imposibil devine cel mai firesc lucru cu putință. Oamenii cîntă cu noi în piețele orașelor, în jurul stațiilor, în parcuri, în holurile hotelurilor iar după întîmplarea de muzică din holul poștei din Beiuș, am impresia că putem cînta absolut în orice spațiu, oricît de nepotrivit ar părea conform prejudecății că locul artei este doar în instituții specializate.

Adevărul e că locul artei este peste tot în viața omului așa cum a fost în vremurile vechi cînd arta nu era separată de viață. Toate cîntecele noastre populare, de la cele de leagăn pînă la doine și cîntecele diverselor datini s-au născut la locul de muncă al oamenilor, lingă leagănul copiilor, pe ogoare și pe munți. Această condiție primordială a artei este redescoperită și revitalizată, în circumstanțele actuale ale societății moderne, de Cenaclul Flacăra.

De la Beiuș, drumul nostru spre Brașov a trecut prin Munții Apuseni. La vederea munților și a zăpezii s-a născut în sufletele noastre o stare de sărbătoare comparabilă într-un tot cu puritatea zăpezii de pe munți și a cristalelor din măruntaiele munților. Șoferul autocarului nostru, Mircea Morjan, omul plin de inițiativă a împodobit pînă și autocarul cu beteală și steluțe de fosfor care au fost aprinse spre seară. Totul era atît de frumos încît, cînd cineva a lansat ideea să facem Revelionul în autocar, mi-am și imaginat un film trăznit în care un grup de treizeci de oameni ai celor mai lungi drumuri din țară, adevărați cîntăreți de cursă lungă, își fac Revelionul într-un autocar plînd ca o sanie fantastică printre nămeți și troiene mari cît munții. Drumul prin Apuseni, cu explozia înghețată în aer a brazilor încărcuți de cristale ca niște uriașe, albe artificii, drumul acesta prin dumnezeirea de puritate a zăpezii ne-a purificat sufletele pregătindu-ne lacrima pentru întîlnirea de iarnă cu sanctuarul de la Tebea.

A devenit aproape un ritual al Cenaclu-

lui Flacăra oprirea la marile munți și locuri de aducere aminte ale inimii neamului și așa cum la Tîrgu Mureș petrecut o oră de cîntec și năso; preajma statuii lui Avram Iancu, această ne-am oprit la Tebea, în iarnă și în plină însorare, la mormintul lui Iancu ca la un monument mai înalt decît toate statuile sale. De această cîmpia nu mai era înțesa lume pînă sub streșina dealurilor, mai erau canalele televiziunii ca în în care am comemorat 110 ani de la nașterea eroului, nu era decît singură nopțatică a acestei zile de sfîrșit de cîmbrie, cîmîntul cu mormintele de trăi, un vînt tăios scocînd respirația și trăi sub poalele brazilor lingă biserică chisă ca pentru a feri de îngheț triurul fierbinte al aducerii aminte. Siga toată țara a sărbătorit ziua de 30 Decembrie, cînd a fost proclamată Republica noastră, cu programe festive dedă anume acestui eveniment. Inșă noi ne aflăm marea pe drumuri, între oraș și altul, între o sărbătoare și alta cîntînd din tot sufletul Ziua Republicii prîndu-ne la mormintul lui Iancu. data aceasta am fost numai noi cu mîni sigurate istorică a destinului Avram Iancu. Adrian Păunescu ne-a rut aproape din ochi să încadrăm în tîm mormintului său ca și cum am fi de gardă la mormintul adevăratului parat al Ardealului și am cîntat nu pentru noi înșine și pentru Avram Iancu cîntecul de aducere aminte roștînd în sub cupola înghețată a iernii cuvînt calde scrise de Adrian Păunescu chiar acea clipă pe umărul unuia dintre noi. „Aici sub gorunul cu mugure sfînt / de singur e Iancu-n mormînt / Bute și Groza cu el nu mai sînt / Și moții toți risipiți pe pămînt”.

Tot drumul de la Tebea pînă la Brașov l-am petrecut într-un cîntec. De această ne eram sub presiunea întîlnirii cu publicul ci în tensiunea generată de reîntîlnirea cu sufletul veșnic viu lui Avram Iancu și totodată în starea sărbătorească a Anului nou pe care o trăim înă de pe acum. Cîntecul se naște resă pe bazele noastre, doar pe a lui înșine și pentru localitățile care rămîin în urma autocarului angrenate în avalar

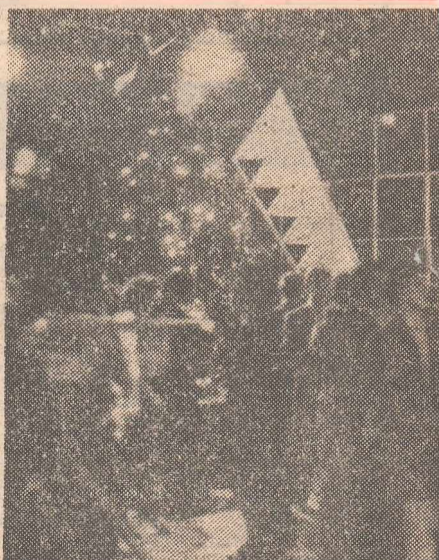
Înspre zori, primii pași în noul an, cu dragoste

Revelionul revelioanelor, adică Revelionul tineretului bucureștean sau Revelionul unei clipe de vis, o clipă de vis care a ținut o noapte întreagă, firește, sau Revelionul celor 1001 posibilități, surprize, întîmplări, cîntece, dansuri, glume, speranțe abia infiripate (a se citi iubire) dar și spulberate (a se citi tot iubire, pentru că, o, cite inimi au deslușit silaba de aur a cuvîntului iubire, dar, în același timp, cite inimi au trăit fiorul rece și pustiu al acestui cuvînt magic !). Revelionul de neuitat, cu brazi feerici, cu sute și mii de steluțe, globuri colorate și mari aripi de lumină și argint (a se citi stăniol !), Revelionul unor clinchete suave

(a se citi cupele de șampanie, Mărgăritar) ori mai puțin suave (a se citi paharele cu vin de Dealul Maro), Revelionul cîntecului popular, al muzicii ușoare, al cîntecului de operetă dar și al vorbelor de duh și zîmbet (a se citi Elena Merișoreanu, Aneta Stan, Elena Enescu, Anda Călugăreanu, Marina Voica, Ion Ulmeanu, Corina Chiriac, Lavinia Crăciunescu, Cristina Stamate, Maria Apostol, Maria Enache Pop, George Turda, Constantin Guriță, Gheorghe Popa, Ionela Prodan, Gheorghe Alexandrescu, Angela Clochină, Nicu Constantin, Pușa Poenaru, Ion Duțu,

Dan Mitoșeru, Jeanina Matei, Trio Express, Mihai Constantinescu, Marian Nistor, George Mitrea, Mihai Oprea, Elena Pascu...), Revelionul celor mai mari, dar de bun simț total, năzbitii, Revelionul în care s-a rostit foarte rar cuvîntul nu, Revelionul luminii (a se citi putere instalată de 30 kW), Revelionul computerizat (a se citi orgă de lumină cu 4 programe computerizate pentru 10826 de combinații), Revelionul tuturor culorilor posibile și imposibile, demne de penelul celor mai mari pictori (2,5 hectare de frize, panouri, motive ornamentale), Revelionul celor 532 de tineri elevi, muncitori, studenți, cercetători, tehnicieni, proiectanți (a se

inmulți cu doi pentru a afla numărul ochilor scaldăți în lumină, a se înmulți cu doi pentru a afla numărul picioarelor care au dansat aproape toată noaptea, cu pauzele de rigoare pentru mîncat, băut, felicitat, urat, dar a se înmulți cu 10, cu 100 și cu 1000 pentru a afla numărul total al zîmbetelor, al surisurilor și al clipelelor de voce bună pe cap de participant), dar și Revelionul (dacă poate fi numit astfel) al celor ce au fost la dispoziția Revelionului (a se citi cei aproape 2500 de organizatori). Revelionul celor mai puține pierderi (au fost recuperate dintr-un număr total de 16546 pahare, exact 16341 pahare !), Revelionul urăii

Cenacul Flacăra

asă a lunii. Am ajuns cu colindele pe se în Braşov după ce trecuse de miezul nopţii. Pe o parte dintre noi aşteptau deja soţiile venite să petreacă în salonul sub forma de marcă a Cenacului Flacăra şi deşi am fost cazaţi în-un cămin studentesc, fără televizor, fără efon, cu geamuri şi uşi deschizându-se toate orele nopţii, cu voci care circulau stingherite de la o cameră la alta şi iar de la un cămin la altul, atmosfera fost una de intimitate amintindu-ne de vremea studenţiei când locuim în camere acelaşi fel cu paturi joase şi covăşite, pereţi umpluţi de poze şi inscripţii, cu lile dulapurilor captuşite de fotografii şi chete diverse. Singurul lucru care ne măsese tuturor neclăra până în ultima pă era cum se va desfăşura noaptea de Revelion la marelui restaurant „Cerbul rătăcit”. Cenacul Flacăra a făcut în cei două ani de existenţă tot felul de experienţe inedite dar e pentru prima dată în atâta cariera sa cînd cînta într-o noapte de Revelion!

Îmi amintesc că în urmă cu cîteva ani au organizat la iniţiativa poetului Adrian Păunescu cîteva nopţi de primăvară cînd s-a cîntat la Polivalenta din Bucureşti pînă în zorii zilei. Aici însă, la Braşov, în seaptea aceasta de cumpănă cînd Cenacul Flacăra intră în al zecelea an de existenţă a sa, problemele care se uneau erau de cu totul altă natură. În primul rînd în spaţiile în care s-a desfăşurat Cenacul Flacăra pînă acum conţinutul era exclusiv spiritual şi nici nu era propriu-zis un consum ci o stare de cononanţă creativă în care cei de pe scenă şi cei din sală se potenţează reciproc în micitatea actului de comunicare. În sala Revelionului însă, cînd am intrat la orele 2, aproape 1500 de oameni erau aşezaţi a mese, la toate nivelele restaurantului şi abia se vedeau dintre coşurile cu fructe şi gîturile lungi ale sticlelor cu vin. Prima nelinişte a început să ni se instaleze în suflet: vom reuşi prin repertoriul nostru dedicat exclusiv sufletului să învingem starea de confort material şi să stabilim aceea comunicare totală dintr-o sală de spectacol? Şi apoi, starea de spirit a omului ce merge la Revelion este cu totul alta decît a celui care vine de obicei la spectacolele cenacului şi chiar oamenii din

sală, de vîrste cu totul diferite, de profesii diferite, veniţi chiar din colţuri diferite de ţară nu aveau relativa omogenitate a unei săli ticsite cu tineri cum se întîmplă, de obicei, la cenacul.

În al doilea rînd, chiar spaţiile oferite erau foarte dificile pentru un spectacol ca şi acela al Cenacului Flacăra. Sala principală era foarte înaltă, foarte îngustă şi în acelaşi timp neînchipuit de lungă pentru a permite sunetului să-şi desfăşoare rezonanţele sale optime. În afară de sala aceasta mai era o sală alăturată şi mai mare unde s-au instalat difuzoare pentru a permite celor care nu vedeau să ne audă măcar. Iar sub aceste două săli se mai desfăşura un Revelion pe care aveam să-l descoperim abia pe la ora 4 dimineaţa cînd le-am oferit şi celor de acolo un rezumat al programului nostru.

În al treilea rînd, o parte dintre membrii cenacului, între care Gil Ioniţă, Valeriu Penişoară, formaţia Iris, Dinu Ştefan, Costas Caracostas, au plecat să-şi facă Anul nou acasă, rămîind ca tot greul acestei experienţe unice să-l ducă formaţiile Flacăra pop şi Pro musica, Vasile Şeicaru, Ştefan Hruşcă, Duce Bertzi, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, grupul Mesaj, Ion Hagiu, Tatiana Filipoiu, Vali Şerban, Majaj Gyözö, Nicolae Cenan, Marian Corjos, Raul Cârstea, Gheorghe Ani şi desigur Ioana şi Andrei Păunescu.

Toate aceste greutăţi iniţiale au fost învinse datorită stării de veghe continuă a lui Adrian Păunescu, omul care şi-a asumat riscul acestei experienţe unice şi apoi datorită aceleiaşi solidarităţi operative de care au dat dovadă membrii cenacului de-a lungul întregului an pînă în clipa sărbătoririi Anului nou. Această experienţă are multiple semnificaţii pentru stadiul de evoluţie în care a ajuns Cenacul Flacăra. În cadrul acestei manifestări s-a implicat de dată aceasta nu numai persoana artistului ci şi familia sa, la manifestare fiind de faţă şi soţiile membrilor cenacului, ba chiar şi copiii unora, ceea ce a sporit şi mai mult tensiunea emotivă şi caracterul de document nu numai estetic ci şi uman al acestui Revelion-Flacăra. De cealaltă parte a scenei, în sală, au fost de faţă nu doar o sumă de spectatori individuali ci o mare familie de familie ceea ce iarăşi a dat specta-

colului implicaţii mult mai profunde decît la manifestările obişnuite. Pe de o parte erau, aşadar, în cenacul acei membri care îşi petreceau primul lor Revelion „de gardă la condiţia omului”, departe de locurile natale, de părinţi, de rubedenii şi prieteni iar în sală se aflau, de asemenea, un număr impresionant de familii care au preferat unui Revelion de agrement, asemenea unui week-end, cu o orchestră de cafe-concert garnisită cu toată crema şi frişca locurilor comune din mazărea de destindere, superficială ca un tapet pe peretele unui hotel de lux, au preferat, deci, să-şi petreacă săbatoarea trecerii într-un An nou de muncă şi viaţă cu cîntecul Cenacului Flacăra. Toţmăi întîlnirea aceasta dintre două stări de excepţie a fost înţeleasă de poetul Adrian Păunescu, a listul care a ştiut să echilibreze pe întreg parcursul nopţii interferenţa stărilor de existenţă cu stările de spirit ale celei mai exigente arte, ceea ce ne-a creat permanentul sentiment că toţi sîntem în intimitatea unei generoase familii umane şi că în clipele cînd cîntam pe scenă, nu ne aflăm în faţa unei obligaţii profesionale, în exerciţiul funcţiunii (cum se spune), ci în exerciţiul dragostei faţă de oamenii prezenţi cu familiile lor, în exerciţiul dragostei şi responsabilităţii faţă de propriile noastre familii. Fiecare a cîntat nu numai pentru cei din sală ci şi pentru propria sa soţie, nu numai pentru sărbătoarea oamenilor ci şi pentru propria sa sărbătoare, ceea ce a făcut ca arta să devină existenţă pură mai mult ca oricînd de-a lungul întregii evoluţii a Cenacului Flacăra!

Poate că aceasta este, la ora actuală, în concepţia poetului Adrian Păunescu, forţa cea mai mare a cenacului: faptul că majoritatea celor mai bune cîntece, fie ele compuse pe teme ale istoriei naţionale sau în egală măsură pe teme etern umane, au coborît de pe scenă, din emişiunile radio şi TV şi s-au integrat firesc în viaţa de zi cu zi a oamenilor, devenind parte organică din existenţa lor cotidiană în modul în care datinile străvechi ale spiritului naţional erau parte vie din istoria existenţei poporului român, în felul în care doinele şi toate cîntecul populare însoţeau pas cu pas munca de câmp şi de cîmp a omului carpatic.

Lucrul cel mai important care s-a petrecut la acest spectacol Revelion e faptul că nu s-a abdicat nici o clipă (date fiind circumstanţele de excepţie ale manifestării) de la condiţia valorică a repertoriului prezentat. Sigur că partea de colinde susţinută de maramureşenii Ştefan Hruşcă şi Duce Bertzi, cărora li s-a lăudat recent cu un colaj de colinde şi urări de An nou tinăru Gheorghe Ani din Salva, a fost în mod firesc un punct forte al programului, sigur că umorul trupei „Mesaj”, al lui Nicolae Cenan şi Marian Corjos a jucat un rol accentuat în spaţiul celor 7 ore de spectacol, sigur că trupele Flacăra pop şi Pro musica au avut mai mult de lucru prezentînd un program de bluesuri şi rockuri mai extins decît la celelalte spectacole, sigur că majoritatea membrilor cenacului au pus accent pe acele cîntece din repertoriul lor care se adecvau mai exact specificului şi necesităţii momentului (Tatiana Filipoiu de exemplu, a cîntat excepţional romanţa „Smaranda” şi cîntecul popular „Foale verde spic de piine” iar Romeo Beianu, bateristul formaţiei Flacăra pop, a debutat în cenacul ca solist vocal) dar chiar şi în aceste condiţii nu s-a renunţat la absolut nimic din programul obişnuit al cenacului care are la ora aceasta o atît de mare funcţionalitate încît poate fi adaptat la orice situaţie de existenţă, oricît de delicată sau complexă. Aceleaşi cîntece s-au cîntat lîngă monumentele eroilor, în spectacolele dedicate unor aniversări ale istoriei patriei, în momente de doliu cauzate de pierderea unui tovarăş sau în clipele de bucurie ale nunţii unei tinere perechi, în momentele spontane de întîlnire cu oamenii sau în spectacolele obişnuite ale cenacului şi totuşi, de fiecare dată organizarea cîntecelor era făcută în aşa fel încît fiecare manifestare părea concepută în mod expres pentru acel eveniment.

Consider un adevărat eveniment artistic, o adevărată performanţă, în egală măsură estetică şi umană, ideea de a se cînta într-o noapte de Revelion cîntecul istoric ale cenacului. Imaginaţi-vă, stimaţi cititori care n-aţi fost de faţă, o sală cu atîtea mese încărcate cu toate bunătăţile artei culinare, de la răcitură pînă la coşul

cu portocale, alune şi struguri, aranjate ca în picturile lui Arcimboldo, cu tot atîtea sticle şi pahare de vin şi de bere, imaginaţi-vă, mai apoi, o armată întregă de artişti ai tuturor meseriilor culinare roind printre mese şi scaune, printre parchile de dansatori şi încercaţi să vă imaginaţi după aceea că, în aceste săli ornamentate după tipicul barocului încărcat al pagodelor orientale, ei bine, în aceste săli, Şeicaru, Hruşcă, Dragomir, Bertzi, Domokos, Zărnescu, Hagiu, Şerban şi toţi ceilalţi, strînşi cu gurile în jurul microfoanelor puşine, ca petalele într-o corolă florală, au cîntat Trăiască România, Iancu la Tebea, Dor de Eminescu, Oltenii lui Tudor, Căciula, Nu uita că eşti român şi toate celelalte cîntece mari ale cenacului şi nu numai că le-au cîntat, dar mai mult decît atât, în clipele cîntecului lor, mesele imbelugate au devenit pure abstracţiuni, decorul opulent s-a subţiat pînă la transparenţă, astfel încît întreg Revelionul a devenit o deplină realitate spirituală deasupra împlătoarelor necesităţi de consum metabolic. Prin aceste cîntece, istoria neamului, marile figuri ale trecutului nostru eroic au coborît în ceasul de cea mai adîncă intimitate umană devenind realităţi familiare asemenea respiraţiei calde a fiinţei iubite la cumpăna dintre un an şi altul cînd toate paharele s-au înălţat într-un irepetabil „La mulţi ani!”

Am observat un lucru paradoxal în legătură cu aceste cîntece de succes ale cenacului: semnificaţia lor se schimbă în funcţie de împrejurarea în care se cîntă. Într-un fel sură „Dor de Eminescu” pe Cimpia Libertăţii şi cu totul altfel sună la miezul unei nopţi de Revelion dintre anii 1982-1983. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu Trăiască România sau Iancu la Tebea. Cîntate în diverse împrejurări, aceste cîntece contaminatează ambianţa lasindu-se, la rîndul lor, contaminate de ambianţă. O consonanţă secretă pare a se stabili între ele şi starea de spirit a mulţimii din acea împrejurare şi toţmăi aceasta dă farmecul unicităţii fiecărui spectacol. Aceste cîntece, cîntate în noaptea de Revelion au dat parca fragilităţii acestor clipe o patină istorică lasindu-se însă contaminate de atmosfera familială pînă într-atît încît Iancu, Tudor, Eminescu au devenit parca membrii dintotdeauna ai familiilor noastre consolidînd un dialog neîntrerupt între istorie şi prezent, între clipă şi eternitate, amestecînd epocile cu stările de spirit ale prezentului acelei clipe astfel încît singura temporalitate posibilă şi imaginabilă să rămînă, în cele din urmă, frumuseţea şi bucuria omni-prezentului spirit uman.

Epocile celor mai mari victorii artistice au fost acelea în care arta s-a apropiat cel mai mult de omul real şi de nevoile, materiale şi spirituale, ale acestui om real al epocii. În noaptea de Revelion dintre 1982 şi 1983, Cenacul Flacăra a trăit din importanţele sale clipe. În spectacolul de existenţă şi artă pe care l-am susţinut la Braşov în acea noapte, poetul Adrian Păunescu a îmbinat într-un tot organic aproape toate genurile artistice iubite de tineri, în năzuinţa continuă către idealul Renaşterii: **OMUL TOTAL**. Poate că Renaşterea, ca epocă de maximă înflorire a umanităţii speciei, n-a făcut altceva decît să descopere omul ca întreg, omul ca totăitate a tuturor năzuinţelor şi activităţilor sale. Spre această manifestare totală a omului în esenţă şi existenţă tînde continuu şi Cenacul Flacăra ca formă deschisă de artă. Sperăm continuu într-o Renaştere apropiată a omului şi a idealurilor sale de universalitate. Revelionul-spectacol de la Braşov este un pas hotărît şi, credem, decisiv, spre un asemenea ideal!

Îmi amintesc, în finalul acestei cronici, de spectacolul de pomină din 17 decembrie de la Braşov cînd, încă din primele clipe ale comunicării cu publicul, a apărut în mijlocul tribunei o imensă pînză albăstră pe care scria cu litere sportive: „REVELIONUL LA BRAŞOV”. Acum putem să le răspundem acelor tineri minunaţi al căror entuziasm şi acţiune au decis sărbătoarea Anului nou nu numai pentru membrii cenacului ci şi pentru aproape 1500 de oameni: „Asta aţi vrut, asta aţi avut! În acelaşi fel, stă în puterea voastră, minunaţi fii ai munţilor, să hotărîţi destinul de mine al istoriei patriei şi fie ca destinul ei să rămînă vesnic luminat de frumuseţea sărbătorească a Valorii!”

Dealtfel la Revelion au fost prezenţi nu numai participanţii activi ai acestui spectacol minunat cînd s-a hotărît destinul sărbătoririi Anului nou ci şi grupuri de familii venite din Borsa (Maramureş), Cehu Silvaniei (Sălaj), Sibiu, Constanţa, Vaideeni (Vilcea) şi chiar Bucureşti! „Foarte mulţi dintre noi am renunţat la programe de Revelion dinainte aranjate pentru a vă vedea, auzi şi simţi aproape la început de An nou. Continuaţi, continuaţi aşa cum numai voi ştiţi!” (Letitia şi Costel N.) Iar dacă pînă şi în noaptea de Revelion se cere să se cînte Jurămint la Putna şi Iancu la Tebea e un semn de certitudine că Cenacul Flacăra, intrînd în al zecelea an al existenţei sale, a făcut ceva în cultura română!

În data de 1 ianuarie 1983, Cenacul Flacăra avea să susţină primul său spectacol în acelaşi Braşov al entuziasmului şi marilor împliniri. La acest spectacol care a durat, ca de obicei, pînă tîrziu după miezul nopţii, mi s-a revelat o idee frumoasă: fiecare spectacol al nostru de pînă acum a fost de fapt o noapte de Revelion. Cenacul Flacăra este, poetic vorbind, cea mai fericită colectivitate umană: ea trăieşte fiecare noapte ca pe un început de An nou.

ION ZUBAŞCU ■

Aţi citit cronica manifestărilor cu numerele: 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767.

TURNUL CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

7 ianuarie	-	NASAUD,	orele 18
8 ianuarie	-	BISTRITA,	orele 18
9 ianuarie	-	DEJ,	orele 11
9 ianuarie	-	BAIA MARE,	orele 20
10 ianuarie	-	SIGHET,	orele 18
11 ianuarie	-	BORSA,	orele 18
12 ianuarie	-	VATRA DORNEL,	orele 18
13 ianuarie	-	CIMPULUNG MOLDOVENESC,	orele 18
15 ianuarie	-	SUCEAVA,	orele 18
16 ianuarie	-	PUTNA,	orele 11
16 ianuarie	-	RADAUTI,	orele 16
16 ianuarie	-	SUCEAVA,	orele 20
17 ianuarie	-	BOTOSANI,	orele 18
18 ianuarie	-	FALTICENI,	orele 18
19 ianuarie	-	IASI,	orele 18
20 ianuarie	-	IASI,	orele 18
21 ianuarie	-	PIATRA NEAMT,	orele 18
22 ianuarie	-	BACAU,	orele 18
23 ianuarie	-	FOCSANI,	orele 18
24 ianuarie	-	BUZAU,	orele 18
25 ianuarie	-	BUCURESTI,	orele 18

VICTOR NIȚA ■

URA (cel de la miezul nopţii, cînd s-a trecut în noul an) care era cit pe-acî să sfîrşim geamurile şi să se audă în toată lumea, un urias strigăt care a cuprins în tunetul lui dorinţa fierbinte de pace a tinerilor din toată România, precum şi nestrămîntata lor hotărîre de-a fi prezenţi pe marile şantiere ale socialismului, un URA urias, năvalnic, ca un torent de primăvară, ca o avalanşă de zăpadă, ca un vrînt de ocean, un URA care, desigur, va rămîna în inima şi fapta tuturor celor prezenţi la acest Revelion al Revelionelor, cel mai frumos dintre toate, cel mai de neuitat, cel mai plin de viaţă şi tinerce, cel dăruit, pe de-a-ntregul, cîntecu-

ÎNAINTE DE A BATE GONGUL

Ne-am retras pentru câteva ore din aceste zile aproape ireale de iarnă — care amintesc mai mult de luna septembrie decît de zăpezile de la septentrión — prin sălile de teatru ale oraşului. Nu la ore de seară ci la ore de lumină lină, aglomeraţie şi zăbucim tandru, cotidian. Am lăsat în urmă, prin urmare, fluxul şi refluxul oceanului de trecători şi vîietul hipertensiv al oraşului şi am pătruns în liniştea pluşată a sălilor de teatru în repetiţii, acolo unde se pregătesc spectacolele noastre de fiecare seară, sărbătorile noastre în haine mai mult sau mai puţin de gală, dar cu spiritul limpede şi deschis ca o cortină de purpură care se ridică la ora gongului al treilea, gong de bronz sau gong de aur.

Dimineţile, cînd actorii se întorc din vechile roluri de peste seară, cînd aplauzele vin în urma lor ca o trenă, sau ca o pelerină albă, nu bate nici un gong. Din cînd în cînd o garderobieră aduce o cafea, cineva bate din palme în semn de linişte şi de „se repetă”, altcineva aşază, mai înainte, anonim, decorul, eventual şi recuzita imediată, suflul şi potriveşte un loc cît mai aproape sufleteşte de actori şi la lumina palidă, de seră în economie, a unei lămpi, începe repetiţia. Pentru prima oară am văzut o inscripţie „Linişte, se repetă”, în aceste zile la Teatrul Bulandra. Am tresărit ca în faţa unei săli de operaţie pe cord deschis, unde scrie simplu, „Linişte, se operează”. Uşile sînt ferecate. Nimeni nu poate pătrunde în sală, nimeni nu poate strecura măcar o privire în interiorul fascinant al pregătirii unui spectacol O'Neill. Ne introduce, amfitrion cald şi distins, actorul Ion Besoiu, directorul Teatrului Bulandra. Regizoarea Sanda Manu ne amină elegant o convorbire începută cu o lună în urmă, la altă repetiţie cu „Luna dezmoşteniţilor”, pentru că în scenă se află Mariana Mişu, Victor Rebengiuc şi Valentin Uritescu, într-un moment de mare tensiune şi de poezie. Ei urmăresc: Mariana Mişu joacă aparent alb. Dar treptat, treptat întru în acest cod, în această regulă a jocului ei, a modului ei de a repeta, şi simt cum replicile sale trec prin aer ca o respiraţie, că ele se nasc parcă în clipa aceea şi nu au fost scrise niciodată înainte de către autor. O mare forţă de convingere, o mare credinţă în destinul gândului şi sentimentului care trece dinspre actor spre spectator Victor Rebengiuc se trezeşte din mahmureala personajului său cu un firesc care nu e împrumutat de pe stradă, cu un firesc filtrat, cu o clătinare uşoară de frunză care cade şi spune rolul ca la o repetiţie de text dar şi de atmosferă, cînd se conturează scenele, cînd se conjugă relaţiile dintre personaje şi ard reflectoarele ascunse ale meditaţiei asupra unor anume semnificaţii. Controversa regizoarei Sanda Manu cu Valentin Uritescu e de logică interioară a spectacolului. De logică a personajului, a destinului unui tată nenorocit care îşi vede fiica înfrîntă în dragoste şi pe care trebuie să o readucă la viaţă, adică la viaţa dezmoşteniţilor soartei.

— Îmi aduc foarte puţine lucruri amintite din spectacolul de acum nu mai ştiu cîţi ani, cu „Lună a dezmoşteniţilor”, la Teatrul Nottara, şi care a avut mare succes de public... Ce intenţionaţi să spuneţi dumneavoastră cu acest spectacol, acum, la limita dintre anii 1982 şi 1983? Mai este, oare, valabil acest text sau a devenit doar pretextul unui alt spectacol?

— Nici vorbă de pretext. Respect textul lui O'Neill pentru că e profund, dens şi bogat în semnificaţii umane. Nici nu mă gîndesc să fac un spectacol care să trădeze textul. Îl oglindesc cu ajutorul unor

actori extrem de inzebraţi care nu seamănă deloc cu cei pomeniţi înainte de dumneavoastră şi care dau, evident, alte nuanţe textului şi alte valenţe extraordinare poeziei dramatice. Pe de altă parte, cred că piesa e foarte actuală. E una din piesele momentului, îndrăznesc să spun. Una din piesele care vorbesc despre dezmoştenii vieţii într-o lume care se dezmoşteneşte, iată, pe sine, mereu, fără să înveţe din lecţiile istoriei. O lume de oameni fără noroc pentru că vremurile nu ţin cu ei, deşi sînt frumoşi, deşi sînt minunaţi. Oameni pe care vremurile grele, vremurile rele nu-i merită. Pentru că ei ar fi meritat, într-adevăr, vremuri mai bune.

Actorii se retrag pe rînd. Ultimul părăseşte scena, serios plus de gînduri de conversaţia uneori contradictorie cu regizoarea, Valentin Uritescu pe care l-am auzit spunînd, după citeva ore grele, obositoare de muncă grea: Vă mulţumesc pentru repetiţia asta.

În subsolul Teatrului „Nottara” se repetă „Calandria”, o piesă de Bernardo Dovizi la Bibbiena, scrisă în Italia pe la 1512 şi reprezentată în faţa papei pe la 1513, un text care face translaţia dintre comedia antică şi cea modernă. Într-o discuţie cu regizorul Costin Marinescu, aflăm că spectacolul ce se pregăteşte într-o atmosferă de voluptate a jocului de artificii şi a jocului de cuvinte încruşate, e de fapt o adaptare a textului, completat cu fragmente din Dante, Pietro Aretino şi Giovanni Maria Cecchi. Scena minuscule a studioului din bulevardul Magheru pluteşte într-o rumoare plăcută de conversaţii, de replici şi intervenţii din sală, de pe margini, din culise. Ştefan Radof e îmbrăcat într-un costum de repetiţii care aminteşte un mim, Petrică Popa îşi poartă cu demnitate, prin scenă, mina ruptă cu o reprezentare în urmă şi bandajată în ghips, interpretînd un personaj ridicol, năving. Anda Caropol îi dă replicile cu umor şi cu textul în mină, sprijinindu-se într-un lemn care e pe post de floretă... Din primul rînd se aude şoapta discretă, distilată a suflerului care este Alice Punea. Au loc amputări de text. Regizorul le operează eficient, consultîndu-se cu actorii. Ştefan Radof îmi spune că lucrează la acest spectacol cu o mare poftă de joc, cu imaginaţie şi cu investiţie de ambiţie. „La urma urmei eu joc un fel de combinaţie între Jago şi Figaro, un fel de spirit malefic care îşi păstrează umorul şi care rămîne comic. Un servitor de curte căruia îi scapără minţea şi încurcă lucrurile cu bună ştiinţă”.

Se şlefueşte scena de scenă, replică de replică, gest de gest. Se repetă mereu, obsedant, fiecare cuvînt, fiecare expresie, pînă cînd e marcată soluţia cea mai potrivită. Un simplu suris, o privire aruncată de piezis, o replică dată peste umăr, o ridicare de spadă sau de sprinceană, un pas mai mult sau mai puţin înainte, o intrare prin dreapta, prin spate sau prin stînga, un hohot de ris, un strănut, o pîră se şlefueşte treptat, minut cu minut, oră de oră, de citeva luni, pentru ca în seara premierii să se restituie spectatorilor unul din textele cele mai frumoase, mai tulburătoare prin sensul lor în cultura lumii, un text care pregăteşte teatrul „Commedie dell'arte” şi din care se va dezvolta mai tîrziu atît de bogatul teatru social al lui Goldoni.

Urcăm cele citeva trepte ale sălii studio, cu senzaţia că părăsim scene dintr-un carnaval de la Urbino, acum 400 de ani, ca să intrăm în sala mare a Teatrului „Nottara” unde se repetă „Negru şi Roşu” de Horia Lovinescu, piesă a cărei acţiune se petrece în anii desprinderii din nebuloasa istorie a Imperiului roman de mai tîrziu. Prin urmare, intrăm mult mai

adînc în istorie, dar nu foarte departe de o privire atentă aruncată cronicii de dimineaţă a ziarelor de pretutindeni. Sub lampa de veghe Ştefan Sileanu şi Lucia Mureşan. Scenă care se va sfîrşi tragic, evident pentru unul dintre personajele piesei, nu pentru actori! Decorul e, deocamdată, marcat ca în teatrul lui Shakespeare. Lipsesc, e adevărat, inscripţiile dar nu lipsesc improvizările! Ne imaginăm doar arhitectura unui interior de palat, sau o piaţă unde tiranul Romei, Tarquinius, interpretat de Ştefan Sileanu, o obligă pe Tulla să se dezvăluie ca o femeie incapabilă de ambiţiile sale politice. Implorarea femeii e zguduitoare şi repetată în citeva rînduri de către regizorul Dan Micu, primeşte, pe măsură ce trece timpul, contur dramatic şi suflu tragic. Dan Micu trăieşte fiecare moment al repetiţiei ca şi cum s-ar multiplica în fiecare personaj. La orele sale de repetiţii cred că Dan Micu e cel mai bun actor! E atît de implicat încît intră în scenă, se însinuează printre personaje, adică printre actori, le sugerează mişcări posibile, soluţii de impostafie, gesturi, priviri, revine, corectează din mers unele lucruri care nu se verifică în logica scenei respective. Indicaţiile lui sînt pline de savoare, sînt cînd pamflet, cînd poezie curată, metaforă, cînd ironie suavă, cînd replică impulsivă sau şoptită. Actorii îl ascultă ca într-o hipnoză şi repetă şi repetă pînă la proxism, aceeaşi scenă. E îngrozitor cît de greu se găsec tonurile cele mai potrivite, mişcările cele mai expresive pentru un spectacol care se anunţă mai tîrziu, la sfîrşitul lunii februarie, şi care se pregăteşte în aceste zile într-o mare febră creatoare.

La sfîrşitul repetiţiei am încercat să-l abordez pe Dan Micu, să aflăm amănunte despre piesă şi despre viziunea sa de regizor. Am regăsit un om sfîrşit. Obosit. Epuizat aproape pînă la incapacitatea de a-şi menţine echilibrul. Pe masa de lucru, hai să-i zicem de montaj, o scrumieră plină de mucuri de ţigară.

— Te rog să mă lertî dar acum nu mă mai simt în stare să vorbesc despre spectacol. Poate miine. Poate la premieră.

Într-o cabină a Teatrului Mic, printre oglinzi, costume şi elemente contrastante de recuzită, doi bărbaţi stau faţă în faţă. Unul e ras în cap şi aminteşte, evident, de „Omul ras în cap”, filmul lui Delvaux. Celălalt e brun şi frîmintat. Gesturile lor se repetă ciudat prin oglinzi ca şi cum s-ar reproduce pe pelicule extravagante. Se fumează. Omul ras în cap este Ştefan Iordache, celălalt este regizorul Silviu Purcărete. Tema confruntării, cu un maldăr de pagini dactilografiate aşezate de jur împrejur: Richard al III-lea de Shakespeare. Deocamdată, cei doi bărbaţi se află în faza definitivării textului de scenă. Îl privesc atent pe Ştefan Iordache. Pare obosit. Vocea sa are o rezonanţă cavernoasă. Purcărete e exploziv, se explică cu gesturi largi:

— Vrem să facem din acest Richard al III-lea un spectacol în primul rînd politic. Încercăm să mutăm accentul de pe formula tragică pe o demonstraţie mai uscată, mai lucidă, spre o analiză chirurgicală a angrenajului politicii. Nu mizăm pe amploarea de tragedie antică, ci urmărim mai ales modul prin care Shakespeare ne oferă un tip modern de dictatură. Prin urmare, renunţăm total la imaginea morală, tradiţională, renunţăm la traterea cazului Richard ca patologic, malformat lăuntric, ci ca un om extrem de inteligent, angrenat într-o luptă teribilă pentru putere. Inteligent pînă la un punct. Pentru că dacă urmărim mai atent evoluţia sa, constatăm că nu are nici un program politic şi că unica sa ambiţie, de-

voritoare, este de a cuceri puterea. De aceea şi piere atît de rapid. Se consumă fulgerător. Tragedia lui Richard este, la noi, în scenă, adică va fi, tragedia gabel, o tragedie sub semnul timpului care exercită o mare presiune asupra personajelor. — Renunţaţi la personajul monstruos alcătuit fizic? — Nu total. Dar numai în limitele în care să nu-l transforme într-un răzbunător de tip handiepat. El este handicapat mai ales de faptul că rămîne singur în această luptă pentru putere şi pentru menţinerea puterii. Richard al III-lea este tragedia insingurării! El nu e un personaj absurd. El este un personaj care trebuie făcut credibil. Un personaj care poate fi înţeles. Prin urmare, nu vom merge în interpretarea lui Richard pe linia romantică, a tragediei romantice. Şi astfel încercăm să scăpăm de prejudecăţile altor spectacole „Richard al III-lea”.

La părăsirea încăperii în care se repetă, deocamdată, pe text, am aflat că numărul cabinei este 13. Un număr fatidic pentru Richard al III-lea de Shakespeare. În nici un caz pentru spectacolul care se pregăteşte la Teatrul Mic într-o atmosferă de colaborare elevată.

A fără, în animaţia străzii regăsim replicile şi gesturile cele mai fireşti din lume. Teatrul le pune într-adevăr sub reflector. Teatrul însă le filtrează şi le inobilează, le dă sens estetic, le face operă de artă. Şi, în timp ce vîia se desfăşoară mai mult sau mai puţin la voia întîmplării, pe scenă, la lumina reflectoarelor, nimic nu are voie să se petreacă la voia întîmplării! De aici şi fantasticul efort al celor care dau naştere unui spectacol de teatru. Ei trebuie să recreeze ceea ce ni se pare extrem de firesc, redîndu-ne nouă, spectatorilor, adevăratele dimensiuni ale gesturilor şi cuvintelor noastre.

ADRIAN DOHOTARU

Un mare actor, Stefan Iordache, într-un mare rol, Richard al III-lea (Teatrul Mic)

Filmul ca viaţă şi viaţa ca scenariu

(Urmare din pagina 9)

burtă sau merge la un pahar cu studenţii, care sînt, în genere, copii de 18-19 ani, abia ieşiţi din liceu...

— Eşti un dur? — Nu, nu sînt, dar consider că profesorul, cadrul didactic trebuie respectat: am avut studenţi care astăzi sînt actori în deplinul înţeles al cuvîntului, ei mi se adresează cu „domnule Diaconu”, deşi acum sîntem colegi şi prieteni, cu adevărat. Ştii bancul care circula în institut: îl auzi pe cite unul, „M-am întîlnit astăzi cu Răducu, care mi-a zis că... şi m-a rugat să...” etc...

— Aşa — şi?! Care... Răducu?! — Cu Radu Beligan! Ei bine, nu se poate: cu anumiţi studenţi se petrece o schimbare, în rîu, se simt şi ei dintr-o dată actori, curînd vor fi colegi cu oameni pe care înainte îi divinizau... se vor îmbrăca bine, au succes la femei... profesia nu-i mai interesează! Tinerii aştia trebuie readuşi la condiţia de a se bucura sincer că fac meseria noastră, de a descoperi lucruri, de a se uita în ochii tăi aşa, cu ochii cit sarmaua, să găsească în ochii tăi ceva care să-i ajute să fie fericiţi. Cîta vreme relaţia dintre student şi profesor nu este aşa, nu există nici o şansă ca studentul să cîştige ceva... Eu unul eram un umil student, încă nu mă luase nimeni în film şi eram fericit că-mi realizam şi eu micul meu rol, acela de a deschide şi închide o uşă. Acum sînt etichetat drept „mare”, dar eu nu m-am schimbat cu absolut nimic, sînt acelaşi ca acum 15, 18, 20 de ani... Etichetele de „mare” le-am primit încă de acum 10 ani — pîi de-atunci trebuia să înnebunesc, dacă era să înnebunesc cumva şi să mi-o iau în cap! La

„Actorul şi sălbaticii”, alături de Caragiu — marce, uriaşul Caragiu! — iese acesta, nebuline în sală, ies şi eu şi sala se rupe: aşa a fost, te rog să mă crezi, eram un puşti de 21 ani, atît aveam. Era normal să-mi sară capacele, să mă îmbrac de atunci cu şepci galbene, cu pantaloni bleu, sau mai ştiu eu cum?!... Şi atunci vii tu (nu la tine, Horia, mă refer!), şi-mi spui, după 10 ani, că sînt încrezut, că mi-am luat-o în cap şi îi condamn pe alţi tineri?!... Eu nu tinerii îi condamn, ci o anumită periculoasă mentalitate... Ştii ce contestă oamenii? Dreptul unui din tagma lor — deci al unuia ca mine, să zicem — de a judeca lucrurile, indiferent dacă are sau nu dreptate. Articolul meu a fost citit în şedinţă de partid, „la uite, domnule, aduce deservicii teatrului în genere şi „Bulandrei” în special, îl denigrează!” — asta era varianta lor; am pus articolul pe masă, le-am cerut să fie analizat cuvînt cu cuvînt, şi şi-au dat seama că... aveam dreptate! Şi totuşi: „ai dreptate, dragule, dar astea nu trebuia să le spui în gura mare, în presă!” Dar cum să nu le spui, dacă eu le spun astea de şapte ani şi nu mă aude nimeni?! Adică se refuză unui tînar dreptul de a avea dreptate, numai prin faptul că e tînar?!

— Ce fel de om eşti, Mircea Diaconu? — Horia dragă, eu am încercat să trăiesc minunat pe lume, să fiu cel mai cuminte copil. Aşa m-a învăţat tata, aşa ştiu: să-mi respect profesorii şi colegii. Am făcut în teatru diverse servicii, am făcut o mie de chestii pe care probabil altul nu le-ar fi făcut, înţelegi?... O stare de „umilintă personală”, şi într-adevăr lumea mă iubea, mă mîngiau pe cap: „tu eşti copilul nostru”; am trăit o şcoa-

lă de teatru de mare clasă, am fost luat în braţe de doi dintre cei mai mari regizori ai noştri, i-am pomenit mai sus, eram deja actor... sînt astăzi perfect împăcat cu mine, cu lumea şi cu toate, n-am făcut rău nimănui, dimpotrivă, am ajutat la rîndul meu pe alţii, aşa cum am putut, să izbindească... Şi totuşi, am descoperit că printre oamenii de profesie sînt mulţi care mă detestă, care mă urăsc. Nu cei mulţi oameni simpli, nu, cu aştia, vezi tu, stau la rînd la benzină de pildă şi ei vin la mine, stăm la palavre, ei se simt fericiţi, şi eu împreună cu ei, la fel: „Nu vin să-mi spună „Dom'ne eşti mare!” Ştii cum sînt eu, sînt un aşa ca şi ei — asta e varianta mea de actor: omul străzii, şi mă simt foarte bine în ea... Vreau să spun însă că niciodată, niciodată n-am să pot spune: în clipa asta nu am nici un duşman!

— S-ar putea, din păcate, să ai din ce în ce mai mulţi... — Exact! Şi atunci, eu nu pot, cînd îmi vine o fată să-mi ia un interviu, să nu spun exact ce cred, fără a gîndi „aoleu, să nu-l supăr pe cutare, sau pe cutare!”. Trebuie să fiu perfect sincer. Aşa am fost şi în acele rubricuţe din „Cinema”: simţeam nevoia să spun cite ceva despre meseria noastră, văzută dinăuntrul ei, oamenii ne cunosc prea puţin din acest unghi de vedere. Fireşte că am şi criticat unele aspecte, nu prea tare, dar oamenii au auzit cite ceva şi mi-au reproşat. I-am rugat: citiţi ce am scris, nu vă luaţi după ce se spune... Genul asta de zvonuri nu ajută la nimic, cel aparent vizaţi îşi dau seama pînă la urmă că nu ei sînt cei vizaţi cu adevărat, dar este prea tîrziu: s-a creat o stare de tensiune, de suspiciune...

— În cite filme ai jucat, Mircea Diaconu? — Nu ştiu precis...

— Sînt, să zicem, 10? — Mai multe... peste 20. — Cum ţi s-au părut scenariile acestor filme? Revista noastră şi-a propus o discuţie asupra acestui subiect şi n-aş vrea să scap ocazia de a afla şi părerea ta. — Eu am o convingere..., de ţăran..., şi anume: că despre orice lucru, dar despre orice lucru poţi să vorbeşti interesant şi frumos, şi mai ales să transmiţi ceva ce poate fi folositor. Să presupunem că doi oameni se întîlnesc într-o staţie de tramvai, iar tramvaiul asta nu vine timp de o oră şi 45 minute, exact cît durează un film. Un scenarist talentat şi un regizor foarte bun, pot face, cred, un film extraordinar din aceasta aşteptare. — Cunoşti un astfel de scenariu? — N-ştiu! — Pentru a porni la un film, este nevoie de un text? — Îţi trebuie, da, un text, e adevărat... Eu am predat, iată, un scenariu... — Te-am văzut cu el azi dimineaţă, parcă...!? — Exact. Are douăzeci şi cinci de pagini. — Mi l-ai putea povesti? — Desigur: într-o pădure superbă, unde urmează a avea loc o festivitate (un grup de scriitori sînt aşteptaţi, vin să se documenteze asupra vieţii satului, se pregăteşte o masă festivă, etc. — fireşte, scriitorii nu vor veni, asta e doar un pretext!), un grup de copii, de pionieri, numără cocorii care zboară: citi pleacă spre ţările calde, citi se vor întoarce? Unul dintre copii, eroul nostru, şi el superb — copilul e o stare de euforie a naturii, nu? — zăreşte un cocor care coboară pe pămînt — un cocor, de asemenea, superb, şi pasărea este o stare a naturii! Pasărea este împuşcată de directorul şcolii, care are pasiunea împăierii: împiază

La Piatra Neamț

Un sediu pentru „farmacia naturii”

III

Expunind în numerele anterioare principiile date legate de înființarea, la Piatra Neamț, a primului centru de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale, tema, ne gândeam, putea fi socotită încheiată, cel puțin pentru moment. Dar, prin amabilitatea dr. farm. Ovidiu Bojor, un mare amator român al fitoterapiei (autor, alături de Mircea Alexan, al de curind tipăritei lucrări „Plante medicinale și aromatice de la A la Z”, editată într-un tiraj de 400 000 de exemplare !), sîntem acum în posesia altor date, extrem de interesante. Așadar...

PORNIND DE LA O SCRISOARE

„Mult stimat tovarășe doctor Ovidiu Bojor, De la început țin să vă mulțumesc pentru atenția și grija susținută de care dați dovadă în organizarea, pe baze noi, a Laboratorului „Vorel” de produse farmaceutice naturale. Din scrisoarea dv. am înțeles că dețineți unele rețete pentru realizarea unor produse fitofarmaceutice care am dori — cu voia dumneavoastră — să fie realizate în premieră în viitorul laborator din județul nostru. Avem tot ce ne trebuie: materie primă din zonă; clădirea veche a fostului laborator „Vorel”, pe care — după mult efort și grele încercări — am reușit ca în final să ne aparțină, în prezent fiind în stadiu de amenajare; avem, de asemenea, specialiști în domeniu, precum și susținători entuziaști, din al căror suflu va renaște poate una din cele mai frumoase și mai utile tradiții din Piatra Neamț, destinată sănătății omului. Singurul lucru care ne preocupă în prezent în mod deosebit îl constituie asigurarea echipamentului tehnic și aparaturii necesare organizării tehnologiei de fabricație. În această idee, mai multe instituții centrale au răspuns cu mult interes și amabilitate cerințelor impuse de organizarea acestui laborator. Acționăm, totodată, pe plan local pentru ca unitățile economice din județ să contribuie — în măsura în care dispun de aparate și instrumente adecvate — la dotarea viitorului laborator. Informându-vă asupra stadiului în care ne aflăm cu lucrările de organizare și cunoscînd că sînteți unul dintre cei mai mari entuziaști și susținători ai acestui laborator, atît pe plan profesional cît și organizatoric, îmi permit să vă invit la Piatra Neamț în primele zile ale anului viitor, pentru a stabili de comun acord, în această etapă, problemele care vizează începutul activității laboratorului. Și, pentru că peste puține zile ne despărțim de anul 1982, țin să vă transmit cele mai bune urări pentru anul 1983, succese deosebite în activitatea științifică, multă sănătate și fericire, alături de tradiționalul La mulți ani !”

Remarcabilă această scrisoare, pe care un om admirabil, un activist din conducerea organizației județene de partid Neamț, care s-a implicat, așa cum se vede dealtfel, pînă în cele mai mici amănunte legate de organizarea noului laborator „Vorel” o adresează unui reputat specialist în plante medicinale. Un exemplar mod de înțelegere profundă, politică, revoluționară a coman-

damentelor puse de conducerea partidului în valorificarea deplină, superioară a tuturor resurselor țării. Este evident că înainte de toate există centrul de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale va duce la o superioară folosință a resurselor proprii, la creșterea rentabilității și eficienței economice. Materia primă, de acum se știe, se află din belșug în județul Neamț și în zonele limitrofe, întreprinderea Plafar din Roman fiind în fapt una dintre cele mai puternice din țară. Spre exemplificare, redăm câteva dintre produsele de floră spontană recoltate în cursul anului trecut (pentru un plan de 1 750 000 kg pe total): flori de păducel, nemțisor, soc, mușețel, coada vacii, trifoi alb, frunze de podbal, fragi, mărăgună, urzică, plămînică, visc, ierburii de pelin, coada racului, volbură, rostopască, coada calului, turită, talpa gîștii, trei frați pătați, rădăcini de armurariu, ferigă, osul iepurelui, captalan, mutulică, tătăneasă, fructe de chimion, păducel, măceș, cătină, porumbur, soc, semințe de rapiță, cîneapă, brîndușă, castan etc. și încă altele, ca licheni de piatră, muguri de plop, drăciulă, spori de pedicută, mătase de porumb, muguri de pin și așa mai departe, cu totul peste 120 de produse specifice, în vreme ce tabelul nominal al Plafarului include 146 de nume, recoltate în toată țara ! Să mai amintim doar că la acțiunea de cartare a florei spontane din România o contribuție importantă a avut-o tocmai destinatarul scrisorii sus-citate care este dr. Ovidiu Bojor, expert al O.N.U. pentru dezvoltarea industrială a țărilor lumii a treia.

UN INSTITUT NAȚIONAL DE TERAPIE NATURALĂ ? DE CE NU ? !

După părerea farmacistului Bojor, cercetător științific la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, centrul de microproducție „Planta Vorel” (cum se va numi, probabil, noua unitate din Piatra Neamț), nu este totuși decît o etapă intermediară a năzuinței de valorificare superioară a bogăției de floră medicinală spontană, caracteristică țării noastre. „Dacă noul „Vorel” va merge bine, și nu știu de ce n-ar merge, ne spunea dînsul, puțin vor mai fi argumentele împotriva înființării unui institut național al plantelor, atît de necesar, după opinia mea. Merg chiar mai departe, gîndindu-mă la un institut național de terapie naturală, în cadrul căruia să existe, pe lângă fitoterapie și alte indeletniciri medicale tradiționale cum ar fi apiterapia, acupunctura și ionoterapia, fizioterapia și așa mai departe”. O asemenea opinie, să luăm aminte, a mai fost exprimată dealtfel în coloanele revistei noastre și de către alți specialiști. Sigur, viabilitatea unui astfel de institut, cu subordonare interdepartamentală și eventuală coordonare de către C.N.S.T., n-ar putea fi asigurată decît prin autofinanțare, aceasta însemnînd un pregnant caracter de producție la scară mică și medie, de asistență medicală pentru un număr mare de bolnavi și de cercetare științifică, în special aplicativă.

Pînă atunci, întorcîndu-ne la centrul de microproducție de la Piatra Neamț, să notăm că în intenția organizatorilor se

află, după cum am aflat din discuția cu tovarășul Mihai Roman, secretar al Comitetului județean Neamț al P.C.R., și preluarea vechiului sistem de difuzare „medicamentul la domiciliu”, care a adus mult renume firmei Vorel. E un sistem bun, care scutește omul bolnav de drumuri, el plătiind prin ramburs medicamentul dorit. Cu condiția, esențială, ca sistemul de popularizare și informare să funcționeze ireproșabil. Ne-au căzut în mină de curind mai multe numere ale revistei „Sănătatea pentru toți” („revistă medicală închinată sănătății obștești”, cum scrie pe frontispiciu), editată la Piatra Neamț sub chiar conducerea lui Constantin Vorel. Revista avea 6 apariții pe an, în 32 de pagini, pline cu tot felul de învățăminte prețioase de educație sanitară pe înțelesul tuturor (citeva titluri: „Dușmanii cei nevăzuți: MICROBII”, „Sufletul omenesc și puterile lui”, „Clopotelul de alarmă — sau la ce folosesc analizele de laborator”, „De la vrăjitorie și descinde la medicina modernă”, „Țăranul și sărăcia”, „Sinuciderea din dragoste”, „Despre bolile de ficat” etc.), dar și o mulțime de reclame pentru medicamentele firmei Vorel, care asigurau, aflăm, o rapidă vindecare a tusei, lipsei de somn, reumatismului, betiei, anemiei, bolilor lumești, căderii părului, consti-

pației, riei, guturaiului, rigițiilor acre, arsurilor și durerilor de stomac, pistriului și așa mai departe.

Un amănunt interesant: Ovidiu Bojor a avut ca asistent la Facultatea de farmacie din București pe o anume Manon Vorel-Stoeneșcu, fiica lui Constantin Vorel, decedată însă în decembrie 1931. Ce bucurie ar fi avut, fără îndoială, bătrîna, dacă ar fi apucat să vadă reînvierea tradiției laboratorului din Piatra Neamț ! Plecată însă dintre noi, ea a luat însă cu dînsa o mulțime de cunoștințe și formule pe măsură, pe care va fi destul de greu să le regăsim. Frații Vorel aveau o listă cu „23 minunate ceaiuri de leac” (de la ceaiul contra pietrelor la ficat, contra limbricilor, diareei, contra bolilor de inimă contra arteriosclerozei, contra transpirației, contra diabetului, pînă la ceaiul de viață lungă, ceaiul stimulent afrodisiac sau ceaiul purgativ). Evident, toate erau ceaiuri de plante. „Ceaiul Carpaților”, contra bolilor de piept, de exemplu, era compus din aproape 30 de plante diferite, dar care erau ele și cum se dozeau nu mai știe nimeni. Și totuși, așa cum am mai spus, dr. farm. Isidor Grosu, care va con-

duce activitatea centrului de la Piatra Neamț, anunța posibilitatea fabricării imediate a unei game importante de antitusive, expectorante, hepatobiliare, cardiovascularare și sedative. La ele se vor putea adăuga (vezi scrisoarea de mai înainte) o mulțime de produse elaborate după formulele lui Ovidiu Bojor, 15 dintre ele așteptînd în momentul de față doar avizul de fabricație al Comisiei medicamentului.

SINTEZA O FACE ORGANISMUL !

„Sigur, ne spunea farmacistul Bojor, este vorba în general de folosința unor plante cunoscute, utilizate de multă vreme ca ceaiuri. Formulele sînt însă și vechi și noi, fiindcă acum avem alte posibilități de analiză chimică, de testare, de alcătuire a medicamentului propriu-zis. Ceea ce rămîne este mai cu seamă principiul de bază, cel al sintezei în propriul nostru organism !”

Așadar, să luăm o anumită plantă medicinală ca să înțelegem mai bine principiul. Spre exemplu mărăgună (Atropa belladonna), folosită de mii de ani. Astăzi, cu metodele chimice sofisticate la care am ajuns în industria de sinteză, putem extrage alcaloizii puri, între care atropina sau hiosciamina. Asta înseamnă timp și bani, solvenți, complicate procese de purificare (fără a se ajunge însă niciodată la gradul de purificare absolut !), diluție etc. După care, sub formă de medicament, se folosesc substanțele amintite. Însă mai există o cale, mai simplă și mai eficientă totodată, fără toxicitate chimică: folosirea materiei prime ca atare ! Se iau frunzele și rădăcinile de mărăgună (sau oricare altă plantă), se macină, se pulverizează, se dozează prin analize și totul se include într-o formulă de preparare, în cantități terapeutice. Se fac pastile sau ceaiuri, urmînd ca organismul — această teribilă uzină umană de prelucrare a tuturor alimentelor — să-și extragă el singur, selectiv, tot ce are nevoie ! Sinteza, în acest caz, o face chiar organismul. Ingrozitor de simplu ! În fapt, ne hrănim de milioane de ani cu fructe proaspete și uscate, cu semințe, nuci și alte asemenea (Ovidiu Bojor anunță o nouă carte: „Fructele și legumele, factori terapeutici” !), fiindcă regnul animal n-ar fi putut supraviețui fără cel vegetal. „Medicamentele” astfel obținute sînt fără îndoială mai aproape de structura noastră, mai aproape de... pămînt, acest minunat laborator care ne dă încă de toate... Rămîne doar să aflăm a folosi cum se cuvine darurile neprețuite ale minunatei farmacii a naturii. Experimentul de la Piatra Neamț poate deveni, în această direcție, un minunat exemplu de urmat.

Ne-am mai gîndit că întreaga suită de articole pe care le-ați citit pe această temă, de trei numere încoace, ar fi meritat și un motto. L-am și găsit între timp, dar îl vom așeza drept cuvînt de încheiere: „Avem leacuri minunate în grădinile și pe dealurile țării. Să nu le strivim cu piciorul ! Ci să le adunăm, cel puțin pentru noi deocamdată, și să nu uităm că avem de unde aduna plante de leac, ca să le putem vinde și altor țări. Trebuie dar să înțelegem că e păcat să aruncăm în ficare un peste holare atîta bănet pentru medicamente. E de datoria noastră să avem grijă ca banul să rămînă în țară, iar mulțimea muncitoare de la noi să mai aibă încă un mijloc de cîștig”. Rîndurile au fost extrase dintr-un volum omagial, editat în 1935, cînd se împlineau 110 ani de la înființarea Farmaciei Vorel din Piatra Neamț. Ele, însă, sînt mai actuale decît oricînd.

DUMITRU GRAUR

Dr. Tiberiu Ionescu:

„Terapia homeopatică reclamă multă prudență și tratamente individualizate”

Din toți cei 43 de ani de practică medicală, doctorul Tiberiu Ionescu a consacrat mai bine de jumătate tratamentelor homeopatice. La început, în 1937, dar pentru scurtă vreme, a experimentat metode produse de Leon Vannier, pentru ca mai apoi, aderînd la conceptul și practica doctorului Samuel Hahnemann, să se declare odată și pentru totdeauna adept convins al terapiei hahnemanniene, pe care o apreciază pînă astăzi ca fiind stîngura homeopatiei structurată pe baze științifice, deci — spune interlocutorul nostru — refuzînd influențele ocultismului sau ale practicii empirice.

Doctorul Tiberiu Ionescu a experimentat medicina homeopatică în mai multe unități sanitare din Capitală. În 1964 se înființează, cu ajutorul U.S.S.M., cercul de homeopatie, iar doi ani mai tîrziu, în cadrul Policlinicii Spitalului Coltea, se înființează Cabinetul metodologic de homeopatie experimentală. Sînt etape decisive în cunoașterea și probarea terapiei homeopatice în țara noastră, ceea ce a făcut ca metoda să se bucure de o recunoaștere oficială în 1969. Notăm deopotrivă că pentru prodigioasa sa activitate, ca și pentru meritele sale în promovarea și dezvoltarea științei homeopatice, doctorul Tiberiu Ionescu a fost numit pe rînd secretar al cercului de homeopatie din țară (1964—1963), vicepreședinte al Ligii internaționale a medicilor homeopați, membru corespondent al medicilor homeopați din R.F.G. și al Asociației de bioterapie din Paris.

— În cele aproape cinci decenii de practică homeopatică — ne spune invitatul nostru — am avut în permanență în ve-

dere lucrările lui Hahnemann „Organon al artei de a vindeca” și Tratatul bolilor cronice, de asemenea, „Repertoriul” lui J. T. Kent. Am folosit astfel legea similitudinii în sens farmacodinamic și am aplicat o terapie individualizată în funcție de reactivitatea bolnavului. Metoda impune ierarhizarea simptomelor cu referire la totalitatea organismului la nivelul simptomelor psihice, funcționale și organice. Consider la fel ca alți medici homeopați hahnemannieni, că pentru declanșarea reacției de vindecare este necesar să se utilizeze un singur medicament, administrat în diluție înaltă pentru evitarea reacțiilor adverse. Mai precizez, de asemenea, că înainte de aplicarea tratamentului homeopat trebuie cercetate datele clinice și paraclinice constatate în serviciile medicale clasice. La început pacientul se recomandă să fie tratat clasic; apoi homeopatic.

Abordînd acest punct de vedere în practica medicală curentă, îmi permit să observ totodată că opiniile distinșilor colegi de breaslă se dovedesc a fi în contradicție cu principiile homeopatice hahnemanniene. Se afirmă că homeopatia exclude reacțiile adverse toxice. Acest lucru nu corespunde adevărului, deoarece farmacodinamic și fiziopatologic, aceste tratamente se bazează pe capacitatea medicamentelor de a provoca boli artificiale, medicamentoase, atît la omul sănătos cît și la bolnavi, la care medicamentele homeopatice pot aduce vindecări prin reacții la doze unice și în cantitatea minimă a unui medicament „similar”, dar pot deopotrivă agrava afecțiunea prin prea multe doze, administrate concomitent conform „tera-

piei pluraliste”. A administra mai multe medicamente odată înseamnă a efectua o terapie necontrolabilă, oarbă. Efectul drogurilor se interferează și organismul nu poate prelucra atîtea informații deodată. „Pentru a obține o vindecare lină, rapidă, infailibilă și durabilă, spune Hahnemann, trebuie găsit în ficare caz de boală un medicament care într-un corp sănătos poate să provoace o boală asemănătoare”. De aici concluzia că medicamentul homeopatic trebuie administrat cu precauție, pentru că și medicamentul homeopatic, reacționînd fiziopatologic poate fi nociv. Se presupune că medicul trebuie să aibă cunoștințe solide de specialitate și o vastă experiență.

— Ce maladii pot fi vindecate sau ameliorate prin mijlocirea tratamentelor homeopatice ?

— Teoretic vorbind, toate maladiile. Este vorba, în esență, de stimularea capacității de apărare a organismului. Evident, cînd organismul și-a epuizat mijloacele biologice de apărare, homeopatia nu mai poate fi eficientă. Aprecierea se va face de la caz la caz.

— Din foarte bogata dumneavoastră cazistică am dori să reținem pentru informarea cititorilor noștri cîteva exemple de dată mai recentă.

— Mă voi opri la cîteva cazuri din ultimii doi ani :

P.D., în vîrstă de 8 ani, se prezintă la Cabinetul metodologic de homeopatie cu următorul diagnostic: astm bronșic infanțil cu dispnee și expectorație. Boala se manifestă prin crize de sufocare cu cianoză. Prin terapie homeopatică, crizele cedează progresiv într-un interval de 2—3 luni. Dispare definitiv senzația de sufocare, precum și manifestele dereglări psihice. Pacientul devine un copil normal, situație pe care o demonstrează și situația lui școlară.

I. G. în vîrstă de 71 de ani, se prezintă la cabinet de diagnostic de algie post-zosteriană trigeminală stîngă. Bolnavul acuză dureri mari paroxistice localizate la nivelul hemifetei stîngi. Începe tratamentul la 11 noiembrie 1982. Pînă la 2 decembrie a.c. bolnavul constată că durerile au cedat în proporție de 70 la sută,

iar starea generală s-a ameliorat sensibil.

G.V., 57 de ani, începe terapia homeopatică la 23 noiembrie 1982, prezentîndu-se la cabinet cu următorul diagnostic: herpes recidivant în regiunea fesieră cu prurit de arsură și eritem cu vezicule. Ne mărturiseste că are această boală de 17 ani și că maladia recidivează lunar. La apariția herpesului bolnavul acuză senzații de sufocare, dureri precordiale, stare de anxietate. În urma tratamentului, starea generală se ameliorază sensibil, iar herpesul dispare fără să mai recidiveze. Pacientul se află în continuare în tratamentului nostru.

M. D. apelează la tratamentele noastre la 4 august 1977, suferînd de dureri epigastrice provocate de o tumoră pancreatică. După vaccinul homeopatic, tumora dispare și durerile cedează cu totul.

R.L., 42 de ani, solicită ajutorul nostru pentru a fi tratată pentru un sindrom corticovisceral. Pacienta ne informează că boala s-a agravat ca urmare a unui tratament pluralist, efectuat de un homeopat din străinătate. Vaccinul nostru, administrat mai multe luni, face să dispară toate simptomele sindromului.

M. M., 34 de ani, prezintă următorul diagnostic: sindrom depresiv anxios, manifestat prin senzații de amețală, disnee respiratorie, dureri occipitale, senzația de nod în gît. În urma tratamentului, durerile, amețelile și starea de anxietate dispar, bolnava declarînd că se simte perfect sănătoasă.

L. T., 33 de ani, urmează pînă de curînd un tratament homeopatic la cabinetul nostru în urma căruia, prin consult homeopatic, se constată dispariția fibrilației atriale paroxistice, afecțiune pentru care s-a tratat ani la rînd cu chinidină, propranolol și alte medicamente alopatice.

— Cîm pot beneficia bolnavii de serviciile Cabinetului metodologic de homeopatie experimentală ?

— Cabinetul se găsește pe Bd. Ștefan Măgureanu 27—32, dar, conform metodologiei elaborate de Ministerul Sănătății, pacienții au nevoie, pentru a beneficia de tratamente homeopatice, de o adresă eliberată de cabinetele medicale obișnuite.

LIVIU TIMBUS

Idee tehnică românească - prioritate mondială ?

La începutul anului 1940 a fost inventată în România o armă de luptă cu totul nouă și extraordinar de eficientă, întemeiată pe o nouă viziune asupra balisticii, apărută în gândirea militară românească în preajma celui de-al doilea război mondial. Această viziune zguduia din temelii balistica tradițională, care, sub o formă sau alta, dăinuia de milenii, și puneau bazele balisticii moderne, prevădând schimbări importante nu numai în gândirea militară, dar și în alte domenii. Iată de ce în prezent nu atât aspectul militar ne reține atenția (descoperirea de acum patru decenii a devenit azi loc comun, soartă împărțită de cele mai ilustre invenții), cât stabilirea unei priorități românești până azi total necunoscută. Este vorba de „torpila terestră dirijată”, poate primul sau, în orice caz, unul din primele proiectile teleghidate din lume.

Această nouă armă avea un caracter absolut defensiv, fiind o armă antitanc prin excelență, și a fost concepută de generalul maior (r) Ion Eremia în 1940 (atunci era căpitan la geniu) într-un moment dramatic al istoriei României, când tancurile hitleriste, după ce se întinseseră ca o penească pe aproape întreaga Europă, aveau curind să impună smulgerea părții de nord a Transilvaniei. Ion Eremia pornea de la o concepție cu totul nouă, aceea a proiectilului autonom, mai corect zis, a explozibilului auto-mobil, imbinată cu ideea minuirii și dirijării de la distanță. Astfel se ajungea la un nou principiu balistic, la explozibilul auto-mobil dirijat.

Evident, principiul controlului proiectilului după pornirea spre țintă venea în contradicție cu balistica veche, deci cu axioma că proiectilul o dată lansat scapă de sub controlul omului. Noua concepție conducea la crearea proiectilului care fugărește tancul și oamenii de însoțire, sărind în aer odată cu el. Să nu uităm că această idee, azi banală, părea acum patru decenii de-a dreptul fabuloasă, evocând o săgeată care hăituește și răpune, până la urmă, fiara sau un glonț ce urmărește ca o umbră vinatul și apoi îl doboară.

IN ISTORIA BALISTICII, O PAGINĂ NOUĂ

Ion Eremia a descoperit acest principiu după ani de studii și meditații și după o severă analiză critică a balisticii întemeiate pe ceea ce el numea „fetișismul săgeții”, într-un articol chiar cu acest titlu, respins cu indignare în 1940 de redacția revistei „România Militară”. Manuscrisul îl păstrează și azi... În articol se arată că întreaga gândire tehnică și strategică generată de proiectilul a dat naștere la o familie de arme care duce de la săgeată, catapultă, arce, arce și bombardă la pușca și tunul secolului XX. Or, toate acestea nu sînt altceva decît arcuri cu săgeți, desigur enorm perfecționate, dar în esență tot arme lansatoare de proiectile ce scapă de sub control de îndată ce au pornit spre țintă. Epoca mașinismului - argumenta autorul - ne-a adus vehiculul auto-mobil, deci cu mișcare proprie și un mare grad de autonomie; ar fi fost firesc deci ca el să ne aducă și arma cu mișcare proprie, proiectilul autonom. Din păcate, datorită fetișismului săgeții, care a dominat de atîta amar de vreme gândirea militară, acest lucru nu s-a întîmplat pînă acum. „Așa sînd lucrurile - conchidea autorul - credem că este momentul de a se trece de la proiectilul clasic la proiectilul modern, la proiectilul cu mișcare proprie, autonom și în același timp manevrabil, la proiectilul dirijat”. Aceasta în 1940 !

Așadar, inventatorul „torpilei terestre dirijate” a ajuns la forma ei definitivă din punct de vedere conceptual și tehnic la începutul anului 1940, în clipe de grea cumpănă pentru patrie, cînd, ca ofițer român și ca membru al unei familii cu veche tradiție muncitorească și cu atitudine antifascistă, asista plin de revoltă la invadarea majorității statelor europene de tancurile hitleriste și la „parafarea” de diviziile „Panzer” a infamului dictat de la Viena.

O mică digresiune. Este fascinantă personalitatea acestui ofițer patriot. Tatăl său, Ștefan, a participat la întemeierea Partidului Comunist Român; apoi, ca muncitor în portul Constanța, și-a găsit o moarte eroică în flăcări. Iată ce scria în iunie 1927 ziarul „Dobrogea Jună”, anunțînd „marele incendiu din port” în imediată apropiere a depozitelor de carburant, și moartea șefului mecanic Ștefan Eremia: „Prin viltoroarea de flăcări, eroul s-a strecurat în clădirea cuprinsă de foc și a închis vanele. Sacrificiul vieții lui a salvat portul și o parte din oraș de la o nimicire sigură”. De pe urma mecanicului comunist au rămas nouă copii, iar dintre aceștia Ion Eremia a devenit ofițer. Originea muncitorească și convingerile antifasciste i-au determinat cursul vieții: în anii celui de-al doilea război mondial a făcut parte din grupul de ofițeri patrioți care au participat la pregătirea și declanșarea insurecției armate în Dobrogea, în august 1944. După Eliberare a rămas ofițer activ și a ocupat funcții de mare răspundere în Ministerul Forțelor Armate.

Să revenim însă la invenția care face obiectul articolului. Fiind ofițer genist și dispunînd de pregătirea politehnică necesară, căpitanul Ion Eremia și-a întocmit singur întreaga documentație privind „torpila terestră dirijată”: memoriul tehnic, calcule, desene, planșe cotate.

Întreaga documentație - ne spune - a fost alcătuită în două exemplare:

doar unul dactilografat (așa cerea reglamentul), destinat Ministerului Inzestrării Armatei, și altul scris cu mîna proprie, pentru a rămîne drept copie la dosar. După cum se va vedea, ea va juca un rol important.

- Foarte pe scurt, ce conținea această documentație ?

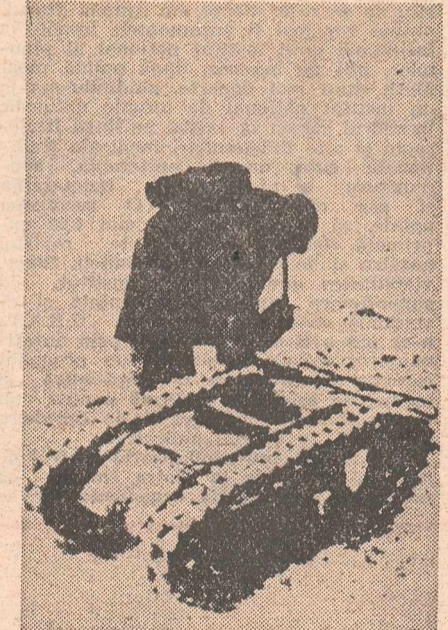
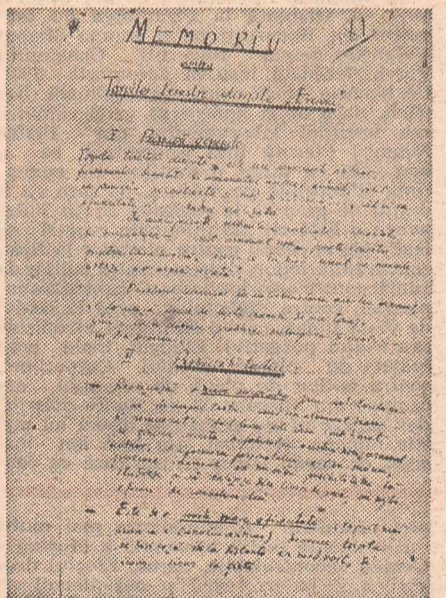
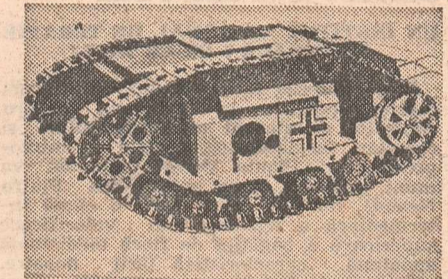
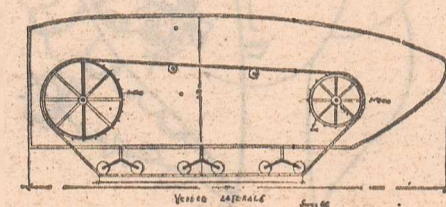
- În capitolele „Principii de construcție” și „Descriere generală” se preciza că „torpila terestră dirijată este un vehicul de 60 cm lungime, 35 cm lățime și 25 cm înălțime, de formă tronconică (profil aerodinamic), cu tracțiune pe șenile. Este încărcat cu 10 kg explozibil, din care 2 kg pot fi material incendiar, și este mișcat și dirijat electric de la distanță”. Ca aspect general „seamăna cu un tanc în miniatură”. Se dădeau, firește, toate detaliile tehnice, pe vreo 20 de pagini, plus desene, planșe etc.

- Ce a urmat ?

- Eram pe atunci ofițer cifrator al comandamentului diviziei I blindate. M-am adresat șefului de stat-major și comandantului diviziei, în vederea încuștinării Ministerului Inzestrării Armatei și construirii prototipului. Din prudență, celor doi ofițeri le-am prezentat numai memoriul tehnic, fără calcule, desene și planșe. La 15 martie 1941, cu raportul nr. 77, am înaintat statului-major al diviziei memoriul tehnic, rugînd să fie transmis ministerului. La 21 martie 1941, șeful de stat-major al diviziei a trimis

presă hitleristă și referiri zornăitoare la „arme germane cu efect extraordinar”, „invenții germane geniale”, „arme secrete germane din domeniul fabulosului” etc. purtînd numele generic de Goliath. Se publicau și fotografii, care înfățișau minitancul teleghidat Goliath în repaus și în acțiune. Dimensiunile și principiile de manevră erau practic identice cu cele ale invenției din 1940 ! Astfel, „Berliner Illustrierte” din 24 martie 1944 caracteriza pe Goliath drept un tanc în miniatură încărcat cu explozibil, condus prin telecomandă și folosit chiar și împotriva celor mai grele care de luptă. Semăna izbitor cu „torpila terestră dirijată”, doar că era un pic mai mare și avea un dispozitiv de teleghidare îmbunătățit, întrucît folosea rețea electronică și nu electrică.

- După cum era firesc - își aminteste generalul Eremia - după lectura ziarului m-a tulburat gîndul că invenția predata cu trei ani în urmă Ministerului Inzestrării fusese înstrăinată, pe căi legale sau ilegale. De aceea m-am adresat în scris comandamentului diviziei 9 infanterie. După ce subliniam că „nu poate fi o simplă coincidență între ceea ce subsemnatul am imaginat acum patru ani și ceea ce armata germană a construit azi, deoarece există o asemănare izbitoră”, rugam să se cerceteze „prin ce mijloace planurile unci construcții care priveau statul și armata română au ajuns în mina altui stat”.

Acceași concepție, aceleași dimensiuni, aceleași principii de manevră

Ministerului Inzestrării Armatei, cu adresa nr. 675, raportul împreună cu memoriul tehnic. La 10 aprilie 1941, de la minister a parvenit diviziei ordinul nr. 8620 semnat de generalul V. Negrei, prin care se cerea să se pună în vedere inventatorul să se prezinte cu întreaga documentație la minister în ziua de 15 aprilie 1941, ora 9.

- Copia acestei corespondențe ca și a tuturor celorlalte documente interesînd problema - extrase din Arhiva centrală a armatei și care ajută la stabilirea cronologiei - o avem, dealtfel, în redacție. Cum s-au desfășurat mai departe lucrurile ?

- Am plecat spre București din Tirgoviște unde se afla atunci comandamentul diviziei. La minister m-am prezentat în fața unei comisii. După ce am susținut proiectul și am răspuns la întrebări, am subliniat că la proiectare am avut în vedere posibilitățile industriei noastre, care nu fabrica decît rețea electrică. Comisia mi-a cerut să predau documentația tehnică și să mă întorc la unitate, unde se va primi răspunsul. Curînd a început războiul și am fost mutat în zona interioară, în Dobrogea, unde am rămas pînă în august 1944. De soartă invenției nu am mai aflat. Iată însă că...

GOLIATH

Peste trei ani au început să curgă vești despre o armă străină care părea să fie sora geamănă cu aceea pe care Ion Eremia o prezentase în primăvara anului 1941 Ministerului Inzestrării. Autorul arată:

În presa românească au apărut în martie 1944, una după alta, reproduceri din

Ministerului Inzestrării și diviziei I blindate, rezultatul a fost practic nul. Într-un dosar-mamut al diviziei a găsit doar ordinul din aprilie 1941 al ministerului prin care se cerea prezentarea inventaturii la București împreună cu documentația tehnică a „torpilei terestre dirijate”. Atît !

Ion Eremia și-a adus atunci aminte de ancheta întreprinsă de Ministerul Inzestrării în 1944. Oare va afla cheia misterului în dosarul de anchetă ? A început să scoțosească infrigurat dosarele pe anul 1944 ale ministerului, și de astă dată a fost mai norocos, găsind circa 40 de acte oficiale privind ancheta contrainformativă.

- Spațiul nu-mi permite - arată interlocutorul nostru - decît să spicuesc din texte. La începutul anchetei, care a durat un an întreg, șeful serviciului de informații al ministerului înclina să refuze ideea unei simple coincidențe. Astfel, în referatul nr. 510 279 din 29 aprilie 1944, el conchidea că „asemănarea este izbitoră”. Cu toate acestea, probitatea îl obliga să releve superioritatea dispozitivului de telecomandă folosit de Goliath. În același timp, admitea ca posibilă ipoteza înstrăinării invenției românești, dar nu putea lua o poziție clară înainte ca „Ministerul, folosind investigațiile făcute de agenți speciali trimiși la uzinele constructoare germane să afle adevărul”.

În referatul de la sfîrșitul anchetei, purtînd nr. 560 203 din 22 martie 1945, șeful serviciului de informații admitea însă că ar putea fi vorba de o „simplă coincidență”, ipoteză pe care nu o respingea pentru motivul că, în compararea armelor respective, nu avea alt criteriu decît declarațiile verbale ale membrilor comisiei care examinaseră cu trei ani înainte invenția. Aceasta deoarece în (1941-1945) DUPĂ APROAPE UN AN DE SCOTOCIRE A ARHIVEI EVACUATE, TIMP ÎN CARE S-AU DESIGLAT, CONTROLAT ȘI RESIGALAT DE NENUMĂRATE ORILĂZILE CU DOSARE, S-A CONSTATAT CĂ DOSARUL NR. 151 AL DIRECTIEI TEHNICE DIN MINISTER, UNDE SE AFLAU TOATE DOCUMENTELE PRIVIND „TORPILA TERESTRĂ DIRIJATĂ” DISPĂRUSE FĂRĂ URME. DOAR ACEST DOSAR ! Prima lovitură de teatru.

- Am căutat totuși documentele în cauză - spune generalul Eremia. În Arhiva centrală a armatei am examinat dosarul cu invenții pe anul 1941, dosar și el dat dispărut în timpul războiului, apoi regăsit. Dar... altă lovitură de teatru: dosarul cu pricina conținea toate invențiile din 1941 CU O SINGURĂ EXCEPȚIE: DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ A „TORPILEI TERESTRE DIRIJATE” ȘI CORESPONDENȚA AFERENTĂ... Cine le smulsesse și în folosul cui ?

ISTORICII MILITARI AU CUVINTUL !

Omul pentru care paternitatea românească a proiectilului teleghidat era o realitate trăită nu s-a lăsat înfrînt de nenoroc. Avînd prilejul fericit de a prezenta întreaga chestiune unei personalități din cadrele conducătoare ale armatei, un distins ofițer și prețuit istoric militar, acesta i-a spus: „Chestiunea expusă de dv., atît de interesantă și de îmbucurătoare pentru cititorii militari și nemilitari din țara noastră, ar putea fi dată publicității fie și numai pe baza dovezilor ce le-ati strîns pînă acum. Mă gîndesc însă la cititorii din alte țări... Va sfătuiese să stăruieți în căutarea documentelor originale”.

Încurajat de aceste cuvinte, inventatorul și-a reluat cercetările la Arhiva centrală a armatei. Întrucît memoriul original dispăruse, nu-i rămînea decît o cale: regăsirea copieii, din 1911, rămasă la divizia I blindată. Cum documentele privind „torpila terestră dirijată” fuseseră întocmite înainte de aprilie 1941, ele fuseseră probabil îndosariate la brigada I motomecanizată. Raționamentul s-a dovedit just :

- Am găsit dosarul, care se încheia cu lucrarea denumită în fișier „Torpila terestră dirijată Eremia”. Cînd am răsfoit-o, după patru decenii, mi-am dat seama că era în mîna o comoră documentară: în ea chiar acel memoriu scris de mîna proprie, 23 pagini de text și calcule, plus 13 desene cotate și trei planșe. La toate acestea se adăugau o serie de ordine și rapoarte originale în legătură cu invenția, date și parafate. Proba a fost făcută.

- Desigur, cum spuneți și dv., e greu, dacă nu imposibil la ora actuală să reconstituim traiectoria dosarului original dispărut. Nu putem avansa decît presupunerea rezonabilă că a fost însoțit tocmai de acei care aveau cel mai mare interes să o facă. După cum învederează și fotografiile alăturate, între invenția dv. și Goliath există tulburătoare asemănări de concepție, dimensiuni etc. Bineînțeles, doar studiul arhivelor străine ar putea eventual elucida problema pînă la capăt. (Spunem „eventual”, pentru că nu toate episoadele războiului secret lasă urme în arhive... Istoricii militari au cuvîntul !) Dar chiar dacă admitem că ideea „plutea în aer” și că, așa cum se întîmplă adesea în istoria tehnicii, aceeași rezolvare a putut fi găsită independent de mai mulți cercetători, documentele scoase acum la iveală indică fără putîntă de tăgadă preocupări românești de pionierat în domeniul teleghidării - ale cărei aplicații depășesc azi cu mult sfera pur militară - și poate chiar o prioritate românească de anvergură.

Periodico settimanale de «La Gazzetta dello Sport»

0-0 UN ALTRO ALLARMANTE PAREGGIO IN CASA INUTILE ASSEDIO ALLA ROMANIA IN DIECI Abbiamo il mondiale nerdiamo l'Europa?

După 0-0 cu România, o întrebare frământă fotbalul peninsular: „Avem titlul mondial, pierdem Europa?” Posibil.

Chiar trebuie să ne temem de Italia?

În mod legitim, acel 0-0 de la Florența a produs, în aria fotbalului nostru, o puternică satisfacție. Pentru prima dată, tricolorii au terminat la egalitate cu campionii lumii în titru, ba încă pe terenul acestora și într-o întâlnire oficială (în preliminariile C.E. 1984, în care s-au văzut nevoiți să joace aproape o repriză în 10, în urma discutabilei eliminări a lui Țicleanu. Din păcate însă, pe măsură ce 4 decembrie a rămas în urmă, o anumite frică a început să se insinueze și nu o dată ne-a fost dat (și ne este) să atuzim formulări de genul „da, am scos 0-0 la Florența, dar Italia e capabilă oricând să ne bată la București, doar e campiona lumii!”. Până la un punct, temerea pare justificată, squadra azzurra fiind, nu-i așa, o echipă redutabilă, în fața căreia orice adversar trebuie să-și ia măsurile de precauție. Cu atât mai serioase, și Mircea Lucescu însuși știe bine asta, cu cât în deplasare (cazul nostru, la 16 aprilie) formația lui Bearzot evoluează tăios și eficient, tradiționalul ei joc pe contraatac putând face multe victime. Dar de aici și până la a fetișiza echipa Italiei, până la a o socoti invincibilă, rămâne un drum lung și, încă mai mult, nesustinut de argumente. De ce? Pentru că, deși campiona a lumii în 1982, Italia e departe de a fi cea mai bună echipă din lume! Ba mai mult, ea ocupă în clasamentul european pe anul abia încheiat un loc modest (14), în urma re-

prezentativei României, clasată pe poziția a 11-a! În 1982, Italia a disputat 13 partide, izbutind să câștige numai 4, e drept foarte importante, căci ele i-au adus titlul suprem:

24 februarie:	Franta — Italia	2-0
14 aprilie:	R.D.G. — Italia	1-0
28 aprilie:	Elveția — Italia	1-1
14 iunie:	Italia — Polonia	0-0
18 iunie:	Italia — Peru	1-1
23 iunie:	Italia — Camerun	1-1
29 iunie:	Italia — Argentina	2-1
5 iulie:	Italia — Brazilia	3-2
8 iulie:	Italia — Polonia	2-0
11 iulie:	Italia — R.F.G.	3-1
27 octombrie:	Italia — Elveția	0-1
13 noiembrie:	Italia — Cehoslovacia	2-2
4 decembrie:	Italia — România	0-0

Deci, 4 victorii (toate la C.M. din Spania), 6 meciuri egale (între care cu Cehoslovacia și România pe teren propriu, ambele în confruntări oficiale), 3 înfringeri (una acasă, cu Elveția), golaveraj 15-13. Ce-ar mai fi de comentat? Că dobândind titlul mondial, fiind gruparea cea mai realistă, nu și cea mai bună (aceasta a fost, după opiniile cele mai autorizate, Brazilia), Italia s-a dovedit echipa momentului (a unui moment pe care, e drept, l-a exploatat la maximum), după care s-a reîntors la condiția mediocră dinaintea C.M. cînd, după înfringerile din partidele cu Franța și R.D.G., se punea problema înlocuirii lui Bearzot!

Să ne fie permis să analizăm, în două vorbe, și alți de lăudata (după mondiale) carieră a „imperturbabilului” din cele 58 de întâlniri jucate sub conducerea lui Enzo Bearzot, squadra azzurra n-a ieșit învingătoare decît în 27 (multe din ele de complezență), terminînd 17 la egalitate și pierzînd 14, înregistrînd un golaveraj de 74-55, adică o medie de 1,27 goluri marcate și 0,94 goluri primite. E, veți fi de acord, mai degrabă puțin (echivalentul unui +13 în așa-zisul clasament al adevărului), iar imaginea aceasta, a unei Italiei vulnerabile și, adesea, modeste, trebuie completată de siabile comportări ale squadrei azzurra în campionatul european (care ne interesează acum):

- 1972: n-a intrat în primele 4 (eliminată de Belgia în sferturi de finală);
- 1976: n-a intrat în primele 8 (eliminată de Olanda în primul tur);
- 1980: locul 4.

Așadar, un moment de vîrf pentru Italia (mondialele din Spania), neanunțat de nimic și neurmat de nimic!! Inșiși comentatorii peninsulari, aceiași care au alcătuit, în „La Gazzetta dello Sport”, și ierarhia fotbalistică a anului 1982, sînt sceptici în ceea ce privește „l'anno calcistico 1983”, considerînd că Italia nu va fi în măsură să-și onoreze (pînă acum e limpede că n-a făcut-o) titlul realizat în Spania. Ei merg încă mai departe și aseamănă Italia 1983 cu R.F.G. 1955, știut fiind faptul că, încununat cu laurii supremi la mondialele din 1954 (Elveția), echipa R.F.G. n-a strălucit în epocă, ea fiind (ca și Italia?) beneficiara unui moment de vîrf, de explozie, pe scena unui fotbal dominat de reprezentativa Ungariei (pe care o alătură Braziliei de azi). Firește însă, asemenea speculații ne interesează mai puțin. Ne interesează, în perspectiva meciului de la 16 aprilie, clasa Italiei. Ea e, fără îndoială, ridicată, dar Italia e departe de a fi, repetăm, o „sperietoare”! Altfel zis, judecînd obiectiv, nu trebuie să ne temem de Italia decît în măsura în care, la București, ne-ar fi teamă de orice altă echipă din elita fotbalului european. Titlul mondial e o „firmă”, dar valoarea elevilor lui Bearzot (mulți din ei bătrîni și uzați) rămîne în urmă „firmei”. Tricolorii inșiși trebuie să fie conștienți de asta, ca și de faptul că, îndeobște după acel 0-0 de la Florența, stă în puterea lor să câștige la București.

VIDIU IOANIȚOIA

Spune-ne, Mircea Lucescu

Iubitorii fotbalului au aflat din ziare despre meciurile pe care două echipe de copii din Olanda le-au susținut în țara noastră. Dorind să cunoască amănunte, Ioana Guță din Reșchin și Doru Cristodor din Săcele îi pun lui Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, următoarea întrebare:

— CE ATI URMAȚI PRIN ORGANIZAREA JOCURILOR DINTRE SELECȚIONATELE DE COPII DIN ROMANIA ȘI OLANDA?

— Meciurile care s-au desfășurat la sfîrșitul anului trecut în Sala sporturilor din Brașov au avut un anumit scop, legat în special de mai vechea preocupare a accelerării pătrunderii în fotbalul internațional. Se află aici o dorință de ani de zile a mea, pentru că mi-am dat seama, încă din perioada cînd eram jucător activ, care este explicația complexului de inferioritate al fotbalistilor români în fața celor străini. Explicația e, în fapt, foarte simplă, anume lipsa contactelor mai dese cu fotbalul internațional, care se răsfrînge întotdeauna negativ, în meciurile cele mai importante. Practic, deși jucam la Dinamo, formație de frunte a fotbalului nostru, pe teren au ajungeam față în față cu jucătorii profesioniști decît rar, în meciurile oficiale, de obicei în cupele europene. În restul timpului ne rezumam la partidele din campionatul nostru și, deodată, ne trezeam în fața lui Real, Feijenoord, Inter sau Köln, de care eram eliminați, lăsîndu-ne însă de fiecare dată sentimentul că, în alte condiții, am fi putut face mai mult. E adevărat că în ultimul timp, multiplicîndu-se contactele internaționale, mai ales la nivelul echipei reprezentative, s-au creat alte premise de abordare a jocurilor oficiale, de unde performanțele cunoscute ale Craiovei, ale lui Dinamo și, parțial, chiar ale Corvinului. Dar acest mod de a gândi lucrurile trebuie să-i vizeze, nu numai pe jucătorii maturi, ci mai cu seamă pe copii, aflați la vîrsta formării. Ce am făcut noi la Brașov poate fi socotită o premieră mondială, meciuri interțări între copii de 12-13 ani nefiînd obișnuite în lume. Acești copii, un Răducioiu, un Sanda, un Zamfir, Bondor, Lupescu sau Stănescu, ajungînd așadar internaționali la o vîrstă atît de fragedă, și continuînd în același fel, pot crește foarte mult. Și în fotbal specializarea timpurie începe să-și spună cuvîntul. Este dealtfel singura modalitate de a crește jucătorii valoroși, fiindcă maidanele, nu-i așa, au dispărut. Cu sprijinul O.N.T.-ului, un grup de 70 de olandezi au fost în Poiană, între care 20 de copii și 9 antrenori. În vară, avem intenția să continuăm acțiunea. La plecarea, copiii au schimbat adrese și și-au exprimat dorința de a se reîntîlni, revansa acestor meciuri urmînd probabil a se disputa în Olanda. În același timp, am profitat de situație și am organizat un curs de perfecționare a antrenorilor de copii și juniori, la care au participat și tehnicieni olandezi. Ei au insistat asupra necesității dezvoltării personalității jucătorilor tineri, neîngrădirea lor în scheme rigide, pentru că acesta va fi, fără îndoială, viitorul fotbalului. Noi am invins detașat în meciurile amintite (7-2 și 3-2 la copiii de 12 ani, 4-2 și tot 4-2 la copiii de 13 ani), însă a fost evident că selecția noastră a avut la bază cu totul alte criterii, cele fizice în special, în timp ce copiii olandezi, luați individual, au arătat mai multă personalitate. La acest aspect trebuie să ne gîndim mai mult de acum înainte. În fine, un alt câștig al meciurilor de la Brașov a fost aducerea în prim-plan a jocurilor de sață, atît de spectaculoase. În paranteză fie spus, chiar în această lună F.R.F. organizează un campionat de sață, pe turnee, între echipele de copii reprezentante ale tuturor cluburilor din prima divizie. N-am reușit, deocamdată, cu seniorii același lucru, dar începem cu copiii de 12-13 ani. După mine, ca și în tenis, ca să-ți păstrezi forma trebuie să joci mereu! Dar la nivel cît mai înalt, într-o companie cît mai valoroasă, Amintîți-vă că în 1901 am trimis trei tineri de la Hunedoara, oarecum împotriva tuturor, să joace în Australia, cu selecționata de juniori, Corvinul a rămas un timp fără ei, dar câștigul a fost mult mai mare. Era vorba de Rednic, Andone și Gabor, astăzi componenți ai lotului reprezentativ!

Omul care joacă

Poate fi un an mai bun

Firește, începutul fiecărui an este marcat de proiecte, gânduri de împlinire și de reușită ce nasc ambiții.

Aș vrea să încep de data aceasta cu satisfacția de a-mi fi dat seama, neașteptat și surprinzător, că cea mai mare personalitate a sportului nostru a fost și încă mai este Ilie Năstase! Era o preocupare ce mă frământa de mult. Disculind cîteva ore cu el și fiind mai mult cunoscut și prieten în preajma lui, constatarea că Ilie a fost și va rămîne unic pentru tot sportul nostru ca și pentru tenisul mondial mi-a devenit o certitudine. Nu prea este așa cum l-au prezentat ațișia croniciari de sport. În interiorizarea-i demascată doar de jocul miinilor se ascund o mare sensibilitate și o noblețe unică, chiar dacă afirmă, fără urmă de zîmbet, că „nu poate exista arbitru cu care să nu te cerți, puțin ajunge, pentru a evita incriminările amenziilor, pînă acolo încît să le scoți șnururile, sugerîndu-le să se spînzure...”.

Preocupat și suferînd că nu a putut să ofere mai multe victorii compatrioților săi — „și acum cînd este din ce în ce mai greu să câștigi în fața unor tineri care au luat răcheta în mînă de la 5 ani” — Ilie rămîne aceeași imaginație latină uluitoare, capabilă să ceară publicului din Madison Square Garden să asculte în picioare înmul țării sale, înainte de a-i administra prietenului său Jimmy Connors 21 de ași sau de a-l speria punîndu-i 2 stopuri din passing shoot-uri greu de ajuns.

Și acum, la fotbal. Va fi un an cu siguranță mai liniștit în lumea fotbalului decît cele precedente, dar mai greu cu siguranță pentru noi.

Naționala poate să confirme rezultatele bune de pînă acum numai dacă va fi ajutată și mai mult. Cînd spun acest lucru, mă gîndesc la condițiile propriu-zise ce trebuie să o antureze zi de zi, pentru că altfel noua falangă ceă, contra-atac și zidul betonat al apărării azzure, precum și jocul aerian suedez o pot ingenunchea. Și noul start al olimpicilor va aduce griji în plus. Noul lor antrenor, Gigi Stăicu, revenit după 15 ani de pelerinaj provincial prin nord-vestul țării, este un bun selecționer și preparator tactic. Numai că și el, ca și Mircea Lucescu, fără forța de pregătire din atelierele propriu-zise ale fotbalului care sînt cluburile, poate capota neașteptat. Or, la acest nivel, un singur eșec poate însemna dezastru, mai ales la „harul” vinovat pe care-l avem de a dramatiza totul, dezumfîndu-ne mai repede decît decît o minge. Am tras acest semnal de alarmă din nou, pentru că vîd că se profilează și chiar se accentuează mai mult decît oricînd păgubitoarea idee că trebuie sacrificat totul pentru naționale, lăsînd echipele să se hrănească în continuare din cei 50 și ceva de lei pe zi.

Aș mai vrea ca acest fotbalistic să însemne și o dare înapoi a violenței de gest ca și de viu grai în stadioanele de pretutindeni. S-a ajuns nefericit de departe în acest domeniu. Dacă în Anglia, „bastionul” neplăcut al agresivității în tribune, „s-a reușit” ca lui Keegan să-i fie trimisă o bilă de oțel la cîțiva milimetri de ochiul sting sau ca monedele să spargă capetele jucătorilor și ale arbitrilor, înseamnă că s-a ajuns prea departe. Violența exprimării atentatoare la limitele pudorii de la noi aduce prea mult cu ceea ce se striga și se mai strigă în tribune, mușcînd parcă urechile. Sîntem capabili să îndreptăm lucrurile și este o obligație a tuturor oamenilor care vin, scriu sau trăiesc din și pentru fotbal. Aș mai vrea, în încheiere, crezînd că vom avea cu adevărat bucurii mai mari în acest '83, ca și așa cum am sperat la începutul anului trecut... Rapidul să revină acolo unde-i e locul. Plăcîndu-mi bucuria și tradiția unică și bine-făcătoare a acestei echipe, acum cînd visul este destul de aproape, să-i ținem pumnii!

CORNEL DINU

Cronica șoselei

O intîmplare pe drumul Suceava — Dărmănești

„Ne luați și pe noi pînă la Dorna?”, întrebă pe șofer un om cam de 50 de ani, înalt, bine făcut, cu o mustață mare, în care au început să răsară și destule fire albe. „Cum să nu, hai urcați, tot mă plăcuseam de unul singur”, răspunde șoferul, un tînăr de 21 de ani, cu ochi vioi de ștregar și cu obraji rumeni, plensind de sănătate. Călătorul e însoțit de nevastă: o femeie cu ochi triști, îmbătrînită înainte de vreme, care se așază resemnată pe locul din apropierea ușii mașinii.

În nici un sfert de oră șoferul află de la călător tot; cum îl cheamă pe el, pe soție, pe copii, unde lucrează fiecare, cît câștigă, ce treburi îl poartă la Dorna, ce intenții are cu nepoții cînd vor fi mari, ba chiar și împrejurările în care și-a cunoscut nevasta, cu 30 de ani în urmă.

„Viața mea și a familiei o știi de parcă ne-ai fi tată, dar despre dumneaei nu ne-ai spus nimic”. „Păi ce să vă spun? La mine e simplu. Abia am terminat armata. Is șofer și conduc măgăoaia asta”. „Și ce salariu ai, cît câștigă?” „N-am nici un salariu”. „Aoleu, cum adică, muncești pe gratis, și ce mîncîci?” Șoferul începe să ridă, se amuză de nedumerirea pasagerului ocazional. „Uite așa, bine, n-am retribuție”.

Convorbirea seamănă cu cea a arhicunoscutelor personaje din „D-ale carnavalului”. Ce-i drept, în cazul nostru nu se mai pune faimoasa întrebare: „Da impozit îți trage?” și nici nu se mai dă la fel de teribilă replică: „Asta, ce-i drept, nu!”

„Dar măcar, cum te cheamă nu știu, șoferule?” „Radu Marcel îmi zice, dar toți pe aici îmi spun Răducu”. „Bine Radule, dar nu înțeleg nimic și nici nu se poate la noi una ca asta, să muncești de dimineată pînă noaptea și să nu iei un ban”. „Hai să-ți satisfac curiozitatea. Eu, de fapt, is mecanic la un autoservice, unde câștig destul de bine. Dar în timpul liber conduc mașina asta, pe care șofer e un prieten al meu. Eu is bolnav după volan, mă înțelegi? El își vede de treburile lui, acasă, eu îmi satisfac plăcerea de a conduce și astfel toată lumea-i mulțumită. Mă mai invită el, din cînd în cînd, la cite un sprîț, dar asta așa, ca prieteni, nu ca să-mi plătească că-i conduc mașina”. Îmbătrînește omul, dar mereu învață. Uite, asta n-am mai auzit-o pînă acum. Da șefii lui ce zic? Is de acord cu sistemul vostru?” „Parcă trebuie să știe șefii. Prietenul meu scoate dimineața mașina și o bagă scara la locul ei”. „Da pe drum, cînd te vîd la volan, ce zic?” „Dracu mai umblă prin coclaurile astea. Ei stau la căldurică, la birourile lor, doar nu-s nebuni să umble pe drumurile unde car eu bușteni, să dea nas în nas cu Moș Martin”.

Convorbirea în cabina autovehiculului continuă. Intră în vorbă și femeia. Începe o istorie cu niște pui de ursuleți pe care i-a crescut la gospodăria părinților pînă cînd n-au mai putut fi stăpîniți și i-au dat la o grădiniță zoologică. Pe șofer îl interesează la culme povestea cu animalele. E ca un copil. Pune întrebări, cere detalii. Se apleacă spre femeie pentru a auzi mai bine, căci motorul produce un zgomot puternic. Exact cînd femeia povestea despre modul cum hrănea animalele cu biberonul, pasagerul strigă: „Vezi că intri în ei!” „În cine, dom-le?”, răspunde șoferul, îndreptîndu-și privirea în fața mașinii. Frînează cu putere, pentru a evita lovirea celor 3 pietoni, dar mizga de pe șosea nu-i permite astfel de acte de nepricepere. Mașina păărăsește traiectoria inițială și se îndreaptă spre partea stîngă a șoselei, exact pe direcția în care, din sens contrar, circula un autobuz încărcat.

„Mi-am dat seama că e neatent, că e angajat într-o discuție cu pasagerii din cabină. Știi și dv. cum se comportă puștiiăștia la volan. Toți au impresia că sînt cei mai mari maștrii. N-am avut prea mult timp de gîndire. Nu puteam, totuși, să n-am în vedere pe cei 120 de călători din autobuz. Dacă, încercînd să-l evit pe nebun, răstorn autobuzul? Răspund de viața oamenilor? Răspund. Nu-i joacă. Dacă îmi continui mersul, intrăm unul în altul ca niște berbeci. Am virat spre dreapta, fără a braca totuși volanul, și am intrat în șanț. În drumul meu am lovit și un podet. Partea din față a mașinii s-a cam șifonat. Tabla se repară, oamenii mai greu!”

„Dar autobena necontrolată de șofer, unde a ajuns?”

„După ce mi-a șters, lăsîndu-și urmele adînc în tablă, toată partea din stînga a autobuzului, s-a oprit cîminte, pe șosea, la vreo 50 de metri de locul cu pricina”. „Mă minzule, îi zic șoferului, tu cam miroși a broască, mă!”

„Pe frigul ăsta cum dracu vrei să rezist, bădie?”

„Dacă oamenii din autobuz au sesizat ceva? Numai cei de pe stînga, unde m-a ras autobena”. „Asta a lipsit de la lecția despre distanța laterală”, a strigat la mine Ion a lui Sirbu, eare dăduse examen de șofer și tocmai se ducea la județ să-și ia permisul. Abia cînd au văzut prin ce-au trecut, unii s-au făcut ca varul, alții au început să plîngă de emoție, de bucurie, de recunoștință. Oamenii is oameni. Au trecut pe lingă moarte”.

Ce simplu și cu cîtă modestie descrii tu, Ion Olaru, șofer la I.T.A. Suceava, această intîmplare, tu care, cu prezența ta deosebită de spirit și cu marea ta arță în conducerea mașinii, ai salvat viața atîtor oameni!

VICTOR BEDA

● **Procuratura Republicii Socialiste România** ne face cunoscut că cele sesizate de Mihăilă Natalia din Piatra Neamț au fost examinate și constatându-se că sint intemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

● „Subsemnatul **Ghiță Marin**, om al muncii la Administrația Domeniului Public, sectorul 1 București, vă mulțumesc, pe această cale, pentru sprijinul pe care mi l-ați dat în rezolvarea problemei mele. Vă anunț că am fost repus în drepturi, adevărul, în urma cercetării, ieșind la lumină”.

● Am primit o nouă scrisoare semnată de mai mulți oameni ai muncii la Centrul de calcul M.C.I.-I.M.E.B. în care își arată în continuare nedumerirea privind modul de acordare a adaosului de plan. Este anexat și răspunsul pentru revista „Flacăra” (răspuns primit de cei în cauză cu ocazia unei audiențe din 24 decembrie), pe care însă revista noastră nu l-a primit, cu toate că primul memoriu fusese trimis spre soluționare M.C.I. încă din iunie a.c. În sfârșit, conform celor scrise în răspuns, li se acordă diferența de până la 2 la sută din procentul pentru adaosul de plan, dar numai pentru anul 1981. Pentru 1980, un răspuns ambiguu: „nefiind posibilă introducerea unor sarcini de muncă concrete la această grupă de personal (n.n. — operatori, calculatori, perforare, verificare și controlori date) nu s-a putut acorda adaos (nici măcar 1 la sută cum li se aprobase în 1981). Și se întreabă oamenii nedumeriți despre ce sarcini de muncă concrete ar putea fi vorba cind și în 1980, și în '81, și în '82 condițiile și modul de lucru au fost aceleași, după cum și sarcinile au fost aceleași. Și iarăși se întreabă: ei ce sint, personal Tesa sau muncitori, intrucit dintr-o adresă a Ministerului Muncii li se spune clar că sint asimilați la Tesa, iar dintr-o alta a M.C.I.-ului, că sint muncitori.

● **Intreprinderea poligrafică Sibiu**: „Ca urmare a articolului «C.T.C. sau Căutați tovarășii controlul...» apărut în revista «Flacăra» din 10.XII.1982, vă facem cunoscut că s-a prelucrat articolul cu întregul personal care a efectuat controlul final la lucrarea «Jocul cuvintelor». S-au luat următoarele măsuri: instruirea personalului de la legătorie, care este foarte tânăr; numirea unui tehnician pentru întărire asistenței tehnice în schimbul II cind se execută controlul final”.

● **D.P.M.O.S. Buzău** ne comunică rezolvarea cererii Lenuței Căsar din comuna Rușetu: a fost încadrată la Intreprinderea de sirmă Buzău pe data de 16 decembrie 1982.

● **Lovin Aurel din Tecuci** a terminat Liceul economic și de drept administrativ din Constanța, după susținerea bacalaureatului dindu-i-se și o dispoziție de repartizare către Asigurările sociale Galați. Fiind infirm la mîna stîngă, este purtat permanent pe drumuri ne-reușind să se încadreze, cu toate insistențele. Roagă și pe această cale să fie ajutat în obținerea unui loc de muncă după posibilități.

● „Subsemnatul **Bădoiu Ilie din Constanța**, strada Egretei 14, bloc AV/30, apartament 8, solicit verificarea orelor care nu au fost plătite pe luna august, septembrie și octombrie de către I.G.C. Constanța, ore suplimentare, prestate și neplătite, în număr de 180”.

● **Intreprinderea de agrement și producție industrială pentru turism**: „Vă informăm că intreprinderea noastră a luat măsuri pentru a împiedica producerea actelor de huliganism în incinta patinoarului „Floreasca”, înfărd echipele de ordine prin cooptarea în cadrul lor a întregului personal încadrat la patinoar și prin organizarea unui control permanent asupra modulului de desfășurare a activității echipelor de ordine”.

● **Chiriac Alexandru din București** ne dă de știre despre reușita unui medalion Hașdeu, realizat cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea marelui cărturar român, la Casa de cultură Nicolae Bălcescu din București. Și-au dat concursul artiști amatori și profesioniști, fiind prezenți la această manifestare, actori care au recitat din operele lui Hașdeu precum

și formația corală „Limba noastră”, dirijată de Ilie Bulgaru și Viorel Ioachimescu. Expunerea despre viața și opera lui B.P. Hașdeu a fost prezentată de ing. Alexandru Ioachimescu.

● **Rus Ionel din Arad**, strada Vintului nr. 13, a expediat încă din luna mai 1981, pe adresa Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, 312 lei, contravaloarea a 20 cutii de micellu. În iulie 1982, amintitul institut li anunță că a fost livrată marfa încă din iulie '81, cu factura 930. La poștă nici o urmă. De la institut, din nou tăcere.

● **Intreprinderea de distribuție a energiei electrice București** ne anunță că sesizarea Victoriei Chercia din București s-a dovedit intemciată, verificându-se că s-a facturat o cantitate mai mare de energie electrică decit cea înregistrată pe contor. Drept pentru care a fost restituită suma de 360,60 lei petentei, iar lucrătoarea Mina Rodica a fost mutată disciplinar la un alt loc de muncă, ultima sancțiune înainte de desfacerea contractului de muncă.

● „În cadrul Liceului pedagogic din Drumul Taberei ființează de cîțiva ani două grupe de grădiniță cu program normal, singurele grupe de acest fel din cartier. De la începutul acestui an școlar însă, direcțiunea liceului urmărește desființarea acestor grupe, în ciuda faptului că elevele primilor ani de liceu trebuie să efectueze practica pedagogică la clasele de grădiniță, iar din anul următor absolventele vor avea dublă specializare (educatoare și învățătoare). În numele părinților copiilor înscrși la această grădiniță vă rugăm să ne ajutați în rezolvarea acestei probleme”. (Silviu Trușcă, București)

● „Vă aducem la cunoștință că de un an și jumătate sintem lipsiți de o baie publică, atît de necesară în municipiul nostru”. (Grup de muncitori din municipiul Deva)

● **Cooperativa „Electrobobinaj” din București** ne anunță că urmare sesizării făcute de Constantin Mingață din comuna Reviga, Ialomița, li s-a comunicat acestuia să trimită panielier defect pentru a putea fi schimbat și expediat altul nou.

● „Problema soției mele. Dumitrescu Ștefania, profesoară de fizică, pensionată temporar de boală, a fost rezolvată favorabil. Vă mulțumim pentru promptitudine în ajutorul dat”. (Dumitrescu Rindunel, Sibiu)

● **Consiliul popular al județului Bihor** ne anunță că Plett Ștefan a fost încadrat din nou, lucrînd în prezent la șantierul Aleșd, punctul de lucru Refractora.

● De doi ani de zile li se tot promite lui **Botez Georges** din București, strada Pascal Cristian nr. 19, de către ICRAL Ciulești, repararea unei bucătării. Nevenind nimeni, bucătăria a căzut. Tot ICRAL Ciulești a promis că va ridica o alta. Promisiune la fel de neonorată, omul intrînd în plină iarnă fără bucătărie. Cîtă vreme li va mai trebui să mai bată drumurile — se întreabă B. G. — pentru rezolvarea problemei sale ?!

● „Din 1948—1953 am fost pădurar, ținînd de Ocolul silvic Gurghiu. Am făcut cerere pentru adevărîntă, fiindu-mi necesară pentru pensionare, dar, deși am găsit pînă și casierul din acel timp, plus alți martori, deoarece nu s-a găsit pontajul și registrul în care era trecută activitatea, mi s-a răspuns negativ”. (Faier Florea, satul Toaca nr. 142, comuna Hodac, județul Mureș). Rugăm și noi amintitul ocol silvic, cît și Comisia județeană Mureș de reconstituire a vechimii în muncă să găsească împreună o soluție să ajute omul.

● **Consiliul popular al municipiului Medias** comunică rezolvarea favorabilă a sesizării Mariei Lucia Marinescu privitoare la încadrarea sa în muncă și repartizarea unui spațiu de locuit: s-a aprobat încadrarea ei pe post de inspector pe durată determinată, familiei repartizîndu-i-se, prin Intreprinderea mecanică Medias, un apartament în blocul 73 — apartamentul 25.

● „În municipiul Oradea, pe strada Proletarilor — șoseaua ce duce spre comuna Biharia și mai departe spre Satu Mare,

sint două poduri de cale ferată. Începînd de la primul pod — și chiar mai înainte de el, pînă la intrarea pe strada Fabricilor — drumul este de nepracticat. Din această cauză sintem expuși la accidente, șoseaua fiind îngustă dar circulată, mai ales că pe tot traseul nu este nici o lumină”. (Grup de oameni ai muncii din municipiul Oradea)

● **Consiliul popular județean Dolj**: „Privînd scrisoarea adresată revistei de către Tutunea F. Costică (care nu a recunoscut că este autorul acesteia), referitoare la unele neguri din C.A.P. Ordel, vă comunicăm că sesizarea s-a dovedit intemeiată. Pentru abaterile comise de conducerea C.A.P. Ordel, plenara comitetului comunal de partid a sancționat cu „vot de blam” pe președintele C.A.P., Chelu Ion, și a hotărît schimbarea lui din funcție. Inginerul șef a fost și el schimbat din funcție cu acordul D.G.A.I.A., iar secretarul comitetului de partid a fost sancționat cu „muștrare”.

● „În seara zilei de 3 decembrie a.c. am cumpărat de la magazinul „Crevedia” 4 pui mici, calitatea a 3-a. Cînd am deschis cutia am găsit în cele 4 punguți, pe lingă pui, 17 gheare și 6 capete. Dacă este vorba de vreo „inovație” în materie, nu s-ar putea produce pui cu trei pulpe și trei ficăței în plus ?” (Ana Ionescu, Calea Dorobanți nr. 91, apartamentul 108, București)

● „Am achitat integral valoarea unui autoturism ARO 10-4, cu promisiunea I.D.M.S., magazin Pitești, că-mi va fi livrat în cel mult 6 luni. A trecut mai mult de un an și autoturismul nu mai vine, în timp ce la întreprinderea producătoare parcurile sint pline și cu acest tip. I.D.M.S. Pitești mă informează că-mi poate livra un alt tip: cu prelată. Cum s-ar spune, comand un costum din stofă și mi se oferă unul din doc!” (Jugăranu Dumitru, Pietroșani — Argeș)

● **Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor Maramureș** ne comunică rezolvarea situației minorei Bran Nicoleta, în sensul internării ei la căminul școlară nr. 7 Nusfalău încă din luna octombrie a.c.

● „Din luna septembrie a.c. s-a scos din circulație singurul autobuz care circula pe ruta Satu Mare — Oar la ora 7,20 dimineața și se întorcea la orele 15,00 din satul Oar, culegînd călătorii din două sate. În numele oamenilor muncii, al elevilor și cadrelor care lucrează în comună, vă rugăm să interveniți pe lingă Autobaza Satu Mare să reintroducă acest autobuz. (Semnează 25 de oameni ai muncii din comuna Oar, județul Satu Mare)

● **Cooperativa meșteșugărească lemn-metal Bistrița** confirmă exatitatea sesizării lui Vasile Laba. Frigidarul s-a reparat în bune condițiuni, după sesizare, omul și-a luat bunul și l-a dus acasă reparat. Șeful secției uz casnic, Mircea Năsaudean, a fost penalizat cu 10 la sută din retribuție pe timp de 3 luni, cazul fiind prelucrat atît la nivelul cooperativei cît și al U.J.C.M.-ului.

● Aceeași cooperativă lemn-metal din Bistrița confirmă și o altă sesizare apărută în revista noastră din 17 decembrie 1982. Situația standului de umplut capsule cu CO₂, stand cumpărat de la Intreprinderea „Electrometal” Timișoara, are și acum aceeași soartă. „O ultimă intervenție telefonică din partea noastră s-a soldat tot cu o promisiune că standul va fi reparat și pregătit pentru livrare spre sfîrșitul anului 1982”. Anul 1982 a trecut. Pe cînd onorarea promisiunilor?

● **Cazac Dorina Neli din comuna Simeria Veche nr. 44, județul Hunedoara**, solicită ajutor și înțelegere în rezolvarea problemelor sale. De la vîrsta de doi ani s-a îmbolnăvit de poliomieltă, nemaiputîndu-se deplasa. Intrucit mama sa, care o ajută foarte mult, a decedat, solicită un ajutor social, tatăl fiind pensionar, neputînd trăi amîndoi din pensia lui de 1000 lei. Totodată, cere să fie ajutată cu un cărucior pe care să îl poată folosi și singură, fără de care viața ei este un cosmar. Credem că s-ar putea rezolva ambele cereri cu puțină bunăvoință și omenie!

● **Consiliul popular al municipiului București** comunică rezolvarea sesizării lui Marin

Voican, privitoare la racordul de gaze al blocului și remedierea unor coloane de apă rece.

● De 7 ani de zile **Buretea Ioana lucrează la cantina Intreprinderii miniere Jilț, comuna Dragotestii, județul Gorj**. Jumătate din acest timp a fost muncitoare necalificată, de trei ani și jumătate însă își duce munca pe post de bucătar șef, dar este plătită tot ca muncitoare. I-ar trebui un curs de calificare pentru meseria de bucătar, pe care o practică de altfel, dar nu li se aprobă înscrierea la el — cum s-a procedat cu celelalte colege. Și se întreabă, pe bună dreptate, am zice noi, dacă lucrurile stau așa, de ce nu li se dă o aprobare pentru acest curs pentru a-și obține și ea calificarea ?

● **Uniunea centrală a cooperativei de producție, achiziției și desfacere a mărfurilor CENTROCOOP ne comunică**, referitor la sesizarea Elenei Sandu din București că s-a dovedit reală comportarea ospătării Ungureanu Nicolina de la braseria Centură Jilava. S-a dispus sancționarea ei cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe timp de 3 luni și mutarea acesteia la altă unitate.

● **Ardelean Vasile de pe strada Vaporului nr. 13 A, Oradea**, propune, pornind de la starea de fapt a filmelor aduse în municipiu — prea multe reluări, și nu din filmele cele mai bune — înființarea unei „Cinemateci” în Oradea. „Nu de alta — comentează cu umor corespondentul nostru — dar dacă e să vedem reluări, măcar să vedem ceva de valoare!”

● **Consiliul popular al județului Suceava** ne anunță că începînd cu 26.XI.1982 Olga Ivașcă a fost repartizată la Intreprinderea de confecții Suceava în meseria de confecționeră.

● **Ghirpec Paraschiva din comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța**, aduce la cunoștință, pe această cale, celor în drept să pună lucrurile la punct, următoarea situație. Pe 11.XII, împreună cu alți cetățeni, așteptau să se deschidă chioșcul de pine. Cu toate că trecuseră două ore de la deschidere, chioșcul a rămas tot închis. În vremea aceasta, „privilegiații” își procurau pinea chiar de la brutărie. Și, cu toate că au sesizat faptul la primărie, lucrurile au rămas în aceeași stare. „Chiar să nu se găsească ac pentru cojoc unor asemenea nereguli?” — se întreabă în final G.P.

● „Sintem un grup de tineri muncitori de la Intreprinderea de exploatare a metroului București. În luna aprilie 1981 a fost repartizat întreprinderii noastre un grup de garsoniere în așa fel încît fiecare dintre noi urma să primească, în cel mai scurt timp, locuință. Au fost făcute și repartițiile nominale. Exact cînd să ne fie înminate, sintem anunțați că se mai întîrzie evenimentul din cauza Universiadei, cei sosiți urmînd să fie cazați în garsonierele din zona Grozăvești. S-a terminat Universiada dar amintitele garsoniere nu au mai fost date Metroului — și nici altele în locul lor. Cum sintem cei mai mulți nefamiliști sau cu familii tinere nu putem primi apartamente. Și, ne întrebăm, pe cînd onorarea garsonierelor luate sub formă de împrumut de la Metrou ?

● „Subsemnatul **Vălean Ioan din București**, om în vîrstă de 60 de ani, m-am mutat în această toamnă de pe B-dul 1 Mai 158, în B-dul Metalurgiei 23. La 14.XII am depus cerere la Asociația de locatari 1 Mai 158, ca să-mi restituie fondul de rulment în suma de 265 lei, dar președintele asociației, Georgescu Virgil, a refuzat să-mi elibereze fondul de rulment, pe motiv că aș avea să achit o datorie unui cetățean particular, Mihai Ion. De cînd asociația de locatari este pusă să rezolve divergențele dintre cetățeni ?! De unde știe președintele cum stau lucrurile într-adevăr ? Oricum, față de asociație eu nu mai am nici o datorie, așa încît consider că este dreptul meu să-mi ridic fondul de rulment !”

● **D.P.M.O.S. Gorj** comunică rezolvarea favorabilă a cererii petiționarului Enache Nicolae căruia li s-a acordat transferul

în interesul serviciului, conform art. 11 „a” din Lege 1/1970, începînd cu data de 2 XI.1982. La aceeași dată li s-a achitat drepturile de concediu de odihnă cît și alocația de stat

● **Uniunea Generală a Sindicatelor din România**: „Privînd sesizarea lui Nistor Dumitru vă facem cunoscut că li s-a asigurat un post corespunzător pregătirii sale la exploatarea porțuară, cu o retribuție de 2870 lei”.

● Ne scriu locatarii blocului 28, scara A de pe Banu Manta nr. 18, București, bloc cu 10 etaje. Acum, în plină iarnă, au ajuns iņtării pînă la etajul X. Am avut deci de Revelion acești „oaspeți” nepoftiți. De unde vin? De la subsol unde conducta de apă clocotită s-a spart. Numeroasele intervenții făcute de asociație li s-a răspuns că țeava trebuie lipită de către grupul de șantieri I.M.I. care, la rîndul lor, tot promit trimiterea unei comisii la fața locului. Pînă atunci (cînd o fi oare?) apa clocotită se duce pe cărările risipei, alte inconveniente trîgîndu-se din această neglijență: sint în pericol panoul electric și panoul cu contactele telefonice din cauza aburilor care ies în valuri de la subsol.

● „Subsemnatul **Iordăchescu Alexandru, domiciliat în Bacău, str. Castanilor nr. 2, scara A, apartament 4**, vă aduce la cunoștință următoarele: posed radiator electric cu ulei, cu 12 elemente, fabricat de „Electromures”. Din 1980 mi s-a ars rezistența și, deși am căutat prin mai multe orase din țară, nu am mai găsit. M-am adresat, în final, și fabricii producătoare. Nu am primit nici un răspuns”.

● În numele locuitorilor comunei Sobatu, județul Călărași, tov. **Nicolae Constantin**, secretar al Consiliului popular comunal, ne solicită să intervenim pentru repunerea în circulație a cursei I.T.A. Sobatu-Gălbinași (desființată de curînd), imperios necesară elevilor din respectiva localitate. Ceea ce si facem.

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

● **Petre Georgescu** — București s.a.: Cei care lipsesc din imobil una sau mai multe luni, dacă au anunțat în scris comitetul asociației locatarilor, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor aferente consumului de apă taxei de canalizare, consumului energiei electrice necesare funcționării crematorului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării

● **Tanța Vătămanu** — Pechea (Galați): Contractul de muncă fiind pe durată determinată, nu putei beneficia **Dumitru Pătru** — Rm. Vilcea: Împotriva sentinței a cărei temeinicie o contestați, aveți dreptul legal să cereți recurs în termen

● **Opriș Stoian** — București: Numai prin întreprinderea unde sintei înldrat **Paraschiva Cleja** — Salva (Bistrița Năsăud): În cazul dvs., pensia de urmaș vi s-a stabilit din pensia cea mai avantajoasă

● **Carolina Racheru** — București: Pentru neplata chiriei datorate, li puteți acționa în judecată **Căciureac Anica** — București: În Capitală nu sint organizate unități școlare pentru profesionalizarea deficienților mintali recuperabili

● **Remus Rotar** — București: De la Direcția sanitară a municipiului București: Spitalul clinic de urologie Panduri nu se deființează **Alexandru Obilescu** — Fărcășești (Gorj): Dacă se dovedește cu acte legale o vechime în muncă de 30 de ani se poate cere pensionarea la 60 de ani sau la 62 de ani pentru o vechime în muncă de peste 10 ani (cazul dv.)

● **Ana Popescu** — București: Pentru eliberarea autorizației de înstrăinare trebuie să depuneți o serie de acte la consiliul popular pe raza căruia se află imobilul. De actele necesare vă interesați tot la consiliul popular

● **Maria Grecea** — Bacău: Vă prezentați la Oficiul de Asigurări sociale și pensii cu o adevărîntă eliberată de unitatea unde lucrați din care să rezulte întreaga perioadă lucrată după pensionare cu program redus **Nicolae Iordăchescu** — Galați: Așteptăm să ne scrieți.

MARGA NEDELEA

● „FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Drumul întortocheat de la intenții la realitate

Sâmbătă, 11 decembrie 1982, la orele 8 fix, am revenit, după aproximativ o jumătate de an, pe culoarele Spitalului județean din Cluj-Napoca, spital care găzduiește o nouă și foarte importantă unitate medicală clujeană, Secția clinică de cardiologie. Și cînd spunem că am revenit, ne referim la faptul că, în vara acestui an, revista noastră a publicat pe un spațiu larg, aproape două pagini, două interviuri care au prezentat, fără a intra în prea multe amănunte, problemele de ansamblu ale inimii în inima Transilvaniei. Interlocutorii noștri, atunci, au fost conferențiarul universitar doctorul Zoe Pațiu, directorul Direcției sanitare județene, și Niculae Stăncioiu, șeful Secției clinice de cardiologie. Amîndoi s-au referit nu numai asupra acelor aspecte generale consemnate în interviuri, ci au adus în discuție, de pe poziții oarecum diferite, și unele situații nu tocmai fericite privind modul în care este înțeles rostul și rolul pe care Secția clinică de cardiologie trebuie să le aibă în bătălia pentru combaterea maladiilor cardiovasculare. Am consemnat, la Direcția sanitară, o ciudată opinie potrivit căreia Secția clinică de cardiologie (a se citi conf. univ. dr. Stăncioiu, cu care, atît în opinia pacienților, cit și în cea a multor medici din Cluj-Napoca, secția este adeseori confundată) vrea să aibă totul, adică dotare cu aparatură, spațiu, posturi noi în schema de încadrare etc. Se afirma, folosindu-se o anumită butadă, că dr. Stăncioiu vrea să facă ieri ceea ce și-a propus de-abia azi. O astfel de atitudine, nu atît insistență, cit intransigență, a surprins și a alarmat un mare grup de medici cărora, de-a lungul unui bun număr de ani, nu li s-a satisfăcut diversele cereri. Pe de altă parte, din dialogurile avute cu conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu, aveam să notăm o altă opinie, oarecum opusă, în sensul că, într-adevăr, Secției clinice de cardiologie li s-a acordat un sprijin substanțial, dar mai sînt încă foarte multe alte lucruri de făcut, cum ar fi, de exemplu, extinderea spațiului și o continuă dotare cu aparate. Dar cel mai nevalgic punct al disensiunilor de-abia apărute la orizont era disputa dintre Clinica medicală I și Secția clinică de cardiologie. Cu atît mai ciudată era această dispută, cu cit Secția clinică de cardiologie era subordonată Clinicii medicale I. Am tot sperat că, pînă la urmă, conflictele se vor aplatina, că va învinge o altă opinie, mai reală, mai conformă cu însăși rațiunea înființării, la Cluj-Napoca, a Secției clinice de cardiologie, opinie care ar putea suna așa: nu pentru sine vrea conf. univ. dr. Stăncioiu totul, ci pentru secția pe care o conduce și nu a venit la Cluj-Napoca pentru a lua locul cuiva, ci pentru a transpune în fapt unul din punctele prevăzute în Planul național pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare și nu a venit în Cluj-Napoca prin alegerea pe care ar fi făcut-o cineva din acest oraș al medicinei, ci în urma unui concurs pe care l-a cîștigat datorită pregătirii și competenței sale. Dar, din păcate, o astfel de lărgită opinie nu s-a format decît în conștiința celor ce au beneficiat direct de înființarea Secției clinice de cardiologie, adică în opinia celor cîtorva zeci de medici cardiologi din toată Transilvania, medici care și-au perfecționat cunoștințele de specialitate în cadrul unor cursuri efectuate în cadrul Secției clinice de cardiologie. Acestor medici, care au ridicat nivelul asistenței medicale cardiace în toată Transilvania, li s-au adăugat, desigur, cei peste 4000 de bolnavi aflați pînă la ora actuală în evidența exactă a Secției clinice de cardiologie, mulți dintre ei constatînd, la fața locului, că s-a schimbat ceva, în bine, în calitatea asistenței medicale ce le-a fost acordată în ultima vreme. De altfel, socotindu-ne prieteni ai adevărului și numai ai adevărului, prezența noastră în ziua de sîmbătă, 11 decembrie, la orele 8 fix, la primele ore ale programului, s-a datorat vîștilor alarmante ce ne-au sosit la redacție din partea unora din acești bolnavi cardiaci. Prima dintre intențiile noastre a fost, firește, aceea de a-l aborda pe conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu, dar ea a rămas, pînă spre după-amiază acelei zile, doar o intenție, întrucît dînsul fusese chemat să participe la o ședință a biroului C.O.M. din cadrul Direcției sanitare, ședință în care se discuta, printre altele, și repartizarea unei noi aparaturi medicale sosită de curînd în Cluj-Napoca. Într-o astfel de situație ne-am propus să-l așteptăm într-un mod cit mai eficient, adică abordîndu-l pe pacienții aflați în acea zi pe culoarele și în saloanele secției.

Iată ce ne-a declarat primul dintre pacienți, adică V. T., 45 de ani, tehnician în cadrul Grupului județean de gospodărie comunală și locativă: „În data de 14 aprilie, cu exact o zi înainte de a implini 45 de ani, am fost adus aici pentru o electrocardiogramă. S-a constatat că, în acea zi, am făcut un infarct miocardic cu blocarea ventriculului drept. O mică intirziere și gata, nu mai eram. Culmea este că era cit pe aci să se producă acea intirziere prin faptul că, de la fișetul Spitalului județean, fusesem trimis la Clinica medicală I. Cine știe ce se putea întimpla pe acel drum, de la Spitalul județean spre Clinica medicală I, aflată la doar 150 de metri. Spun asta, intrucît, în astfel de cazuri, ca al meu, citeva minute contează enorm. Tîm minte că am leșinat chiar lingă fișet. Am fost imediat internat și timp de două săptămîni am fost stimulat artificial cu un stimulator extern. Am mai stat în secție alte două săptămîni, timp în care mi-am dat seama, ca foarte mulți alți bolnavi, că înființarea acestei secții este un lucru minunat și că ea trebuia înființată mai demult. Dar să transcriem declarațiile unui alt pacient, I. R. C., pensionar, 66 de ani, invalid de război: „Despre existența acestei secții am aflat citînd cele două interviuri din revista Flacăra drept pentru care am venit la un consult mai amănunțit. De la fișetul Spitalului județean, am fost trimis, ca mulți alți bolnavi, la Clinica medicală I. Există, mi s-a spus, un ordin foarte clar în acest sens. Dar să vedeți ce se întimplă cu unii din pacienții care se supun acestui ordin. Profesorul universitar I. B., cu care am împărțit o vreme același salon, a fost dus, în stare foarte gravă, la Clinica medicală

spus să vin la Cluj-Napoca, la doctorul Stăncioiu, la Secția clinică de cardiologie”. Punem deocamdată punct dialogurilor avute cu unii din pacienții Secției clinice de cardiologie, dar nu înainte de a nota că numărul lor a fost mult mai mare. În orice caz, mărturiile de pînă acum, precum și cazurile concrete ale bolnavilor I. B. și T. P. ilustrează, fără nici o urmă de tăgadă, că, în viziunea și practica Clinicii medicale I, Spitalul I clinic din Fundeni este mult mai aproape decît Secția clinică de cardiologie aflată la numai 150 de metri, în chiar subordinea sa! Un alt aspect este cel al obligativității bolnavilor de a se prezenta mai întîi și-ntîi, indiferent de starea lor, la cabinetul și ambulatoriul de cardiologie aflat în Clinica medicală I. Dispuște, constatăm noi, vin tocmai de la această existență paralelă, a cabinetului și ambulatoriului de cardiologie de la Clinica medicală I și a Secției clinice de cardiologie. Și nu este vorba doar de o constatare făcută în baza unor declarații ale pacienților, deși declarațiile, cum am văzut, au fost dovedite chiar și de către documente, ci constatarea are ca suport și lectura unui document pe care conf. dr. Stăncioiu, revenit de la cea ședință a biroului C.O.M. al Direcției sanitare județene, ni l-a pus la dispoziție. Este vorba de ordinul nr. 1238, din 4 noiembrie 1982, dar ajuns la Secția clinică de cardiologie abia în 7 decembrie (deci o lună și trei zile pentru o distanță de numai 200 de metri!) din care cităm: „Vă trimitem alăturat un exemplar din arondarea străzilor din municipiul Cluj-Napoca pe unitățile sanitare cu posturi pentru asistența de urgență...”. Conformîndu-se acestei dispoziții, o asistență de urgență pentru cardiaci

este dusă la clinica de care aparține, prin însăși arondare, cînd normal, ba chiar și obligatoriu, ar fi ca pacientul cardiac să ajungă cit mai repede, fără intermediari, la Secția clinică de cardiologie, unde ar putea beneficia de tot ceea ce poate oferi această unitate, singura în care, cu adevărat, se poate da bătălia decisivă pentru sănătatea și salvarea unei inimi ajunse în pericol. De altfel, după cum avea să ne declare conf. univ. dr. Stăncioiu, încă de la începutul acestui an a fost emis un ordin prin care Serviciul de salvare nu are dreptul să aducă urgențele direct în Secția de cardiologie, ci, mai întîi și-ntîi, le trece prin cabinetul de cardiologie al Clinicii medicale I. Dar, ajunși aici, am văzut ce s-a întimplat cu profesorul universitar I. B. și cu pacientul T. P. Au fost trimiși la București, sau li s-a propus acest lucru, de parcă Secția clinică de cardiologie nici nu ar fi existat. Este, credem noi, limpede și clar că, din cele consemnate pînă în clipa de față, s-a încercat și se încearcă un fel de izolare a Secției clinice de cardiologie, un fel de îndepărtare a bolnavilor față de această secție. Atunci, ne întrebăm, în ce scop a mai fost înființată? Să se fi modificat, cumva, Programul național pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare? Noi știm că nu. Noi știm că Secția clinică de cardiologie are sarcina de-a fi portdrapelul, în inima Transilvaniei, a acestei bătălii pentru sănătatea inimii. Dar, în condițiile arătate, poate ea, secția, să-și ducă la bun sfîrșit toate sarcinile pe care și le-a asumat? Noi credem, și ne doare această constatare, că nu. În sprijinul acestei nedorite constatări vine și lectura unor documente privind cea aparatură medicală sosită de curînd în Cluj-Napoca, aparatură la care cîțiva dintre pacienții s-au și referit. Reintors deci de la cea ședință a biroului C.O.M., care a dezbătut și problema repartizării unei noi aparaturi medicale, conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu avea să ne declare: „Am luptat din răsputeri pentru obținerea acelor aparate, pentru care am fost de citeva ori la București, la o expoziție internațională de tehnică, pentru care am umblat să întocmesc fișele tehnice de rigoare, inclusiv cele strict administrative, financiare, dar, pînă la urmă, așa cum mi s-a comunicat astăzi, cea mai mare parte a acestor aparate vor intra în dotarea Clinicii medicale I. Cum s-ar spune, eu m-am zbatut, le-am obținut, actele au fost făcute în numele secției, dar, pînă la urmă, ele au fost făcute cadou Clinicii medicale I.”

Ne îndreptăm spre Direcția sanitară județeană, unde stăm de vorbă cu tovarăsa conf. univ. dr. Zoe Pațiu, directoarea Direcției sanitare. Îi comunicăm că am primit la redacție, din partea bolnavilor aflați la Secția clinică de cardiologie, vești alarmante, ce au fost confirmate de dialogurile avute în acea zi, pînă la acea oră, cu chiar cei ce ni le-au trimis. Ni se răspunde că și dînsul au intrat în posesia acelor scrisori, intrucît scrisorile au fost trimise și altor foruri, nu numai revistei „Flacăra”. Ne pregătăm să consemnăm pîrerea Direcției sanitare în legătură cu aceste sesizări ale oamenilor muncii, dar tovarăsa directoare ne atrage atenția că nu are calitatea de a vorbi despre toate aceste probleme. Încercăm, în acest caz, să aflăm opinia Direcției sanitare în legătură cu hotărîrea din acea zi a ședinței biroului C.O.M. „În legătură cu această hotărîre, ne declară tovarăsa directoare, pot să vă spun doar două lucruri: intenționăm ca, prin repartizarea lor, să realizăm un echilibru în ceea ce privește dotarea tuturor unităților medicale din Cluj-Napoca și, al doilea lucru, că nu s-a luat o măsură definitivă”. Încercăm să dezbătem unele amănunte, dar tovarăsa directoare refuză categoric un dialog în baza unor însemnări pe care le facusem între timp. Nu ne mai rămîne decît să transcriem, iată, citeva fragmente din acele documente. Astfel, dintr-un Ordin de deplasare nr. 241 din 29 martie 1982, emis de Direcția sanitară, aflăm că tovarășul conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu se deplasează la București, la o expoziție tehnică internațională pentru a rezolva contractarea unor aparate și accesorii. Dintr-un alt document (un memoriu justificativ întocmit chiar de Direcția sanitară), cu nr. 5692, din 3 iunie, aflăm că Secției clinice de cardiologie îi sînt necesare o serie de aparate. De altfel, acest memoriu justificativ este alăturat documentului cu nr. 6732/II/B din aceeași zi, adică 3 iunie, emis de către Consiliul popular județean Cluj, către Ministerul Comerțului Exterior, Direcția export-impurt I, prin care sînt solicitate o serie de aparate „necesare dotării Secției clinice de cardiologie nou înființate în cadrul Spitalului județean Cluj”. Și iată că, în conformitate cu toate aceste documente, respectivele aparate, solicitate pentru dotarea Secției clinice de cardiologie, au sosit. Au sosit de foarte mult timp. Dar nu s-a luat încă o măsură definitivă în ce privește repartizarea lor. Despre ce fel de repartizare mai poate fi vorba, cînd ele au fost solicitate pentru Secția clinică de cardiologie? Și despre ce fel de echilibru mai poate fi vorba, cînd în dotarea Clinicii medicale I se află încă 4 stații de monitorizare, urînd ca, după spusese conf. univ. dr. Stăncioiu, care a constatat că s-au și efectuat lucrările de montare, să fie adusă și cea de-a cincea stație de monitorizare? Acestea sînt întrebările pe care am fi vrut să i le adresăm tovarășei directoare a Direcției sanitare, dar nu le-am mai formulat intrucît dînsa, în numele biroului C.O.M., n-a avut calitatea de-a dezbate, în amănunt, această problemă a aparatelor.

În ce ne privește, în fața acestui aparent complicat joc al diverselor interese ce se opun, cu toată evidența, unei cit mai bune activități a Secției clinice de cardiologie, sperăm că vom primi, totuși, un răspuns la toate aspectele consemnate în rîndurile de față, dar mai ales sperăm că Secției clinice de cardiologie li se va crea cadrul necesar pentru a-și îndeplini funcția de portdrapel al inimii în inima Transilvaniei.

VICTOR NIȚA

Desen de SABIN ȘTEFĂNUȚĂ

1. De la fișetul spitalului, la Clinica medicală I, cînd foarte simplu, ba chiar obligatoriu, era să fi fost adus la etajul I, în secție. Ei bine, acolo, la Clinica medicală I, li s-a spus că trebuie să fie operat și să i se planteze un stimulator, drept pentru care urmează să fie trimis la București, la Fundeni, sau la Tirgu Mureș. Numai că profesorul a aflat, prin diverse cunoștințe, că există o secție nouă aici, la Cluj-Napoca. A venit în secție, a fost stimulat artificial, a fost diagnosticat și, cu ajutorul unui chirurg venit de la Tirgu Mureș, a fost operat aici. (Facem o paranteză pentru a consemna că pacientul I. B. a venit la un consult programat și, interpellîndu-l, a confirmat întocmai cele declarate de bolnavul I. R. C.). Dar nu numai cu profesorul universitar I. B. s-a întimplat o astfel de anomalie care vorbește de la sine despre acest ciudat conflict între secție și Clinica medicală I. Într-un alt salon se află pacientul T. P. Întrebați-l cum a fost cu plimbarea lui la București.

Îi abordăm, firește, dar mai întîi și-ntîi citim biletul de trimitere nr. 1548, din 15 oct. 1982, emis de Clinica medicală I către Spitalul clinic Fundeni. Îl citim și nu ne vine să credem: „Vă rugăm să binevoiți a consulta pe bolnavul T. P. din Cluj-Napoca, str. Scărișoara nr. 8, și a-l programa în vederea intervenției chirurgicale...”. Semnează șeful Clinicii medicale I, prof. dr. doc. Roman Vlaicu și medicul examinator dr. Fischer Schirley. Dar iată ce ne declară bolnavul T. P.: „Acolo, la Fundeni, după ce am fost primit de doctorul Chirilă Octavian, mi s-a

este dusă la clinica de care aparține, prin însăși arondare, cînd normal, ba chiar și obligatoriu, ar fi ca pacientul cardiac să ajungă cit mai repede, fără intermediari, la Secția clinică de cardiologie, unde ar putea beneficia de tot ceea ce poate oferi această unitate, singura în care, cu adevărat, se poate da bătălia decisivă pentru sănătatea și salvarea unei inimi ajunse în pericol. De altfel, după cum avea să ne declare conf. univ. dr. Stăncioiu, încă de la începutul acestui an a fost emis un ordin prin care Serviciul de salvare nu are dreptul să aducă urgențele direct în Secția de cardiologie, ci, mai întîi și-ntîi, le trece prin cabinetul de cardiologie al Clinicii medicale I. Dar, ajunși aici, am văzut ce s-a întimplat cu profesorul universitar I. B. și cu pacientul T. P. Au fost trimiși la București, sau li s-a propus acest lucru, de parcă Secția clinică de cardiologie nici nu ar fi existat. Este, credem noi, limpede și clar că, din cele consemnate pînă în clipa de față, s-a încercat și se încearcă un fel de izolare a Secției clinice de cardiologie, un fel de îndepărtare a bolnavilor față de această secție. Atunci, ne întrebăm, în ce scop a mai fost înființată? Să se fi modificat, cumva, Programul național pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare? Noi știm că nu. Noi știm că Secția clinică de cardiologie are sarcina de-a fi portdrapelul, în inima Transilvaniei, a acestei bătălii pentru sănătatea inimii. Dar, în condițiile arătate, poate ea, secția, să-și ducă la bun sfîrșit toate sarcinile pe care și le-a asumat? Noi credem, și ne doare această constatare, că nu. În sprijinul acestei nedorite constatări vine și lectura unor documente privind cea aparatură medicală sosită de curînd în Cluj-Napoca, aparatură la care cîțiva dintre pacienții s-au și referit. Reintors deci de la cea ședință a biroului C.O.M., care a dezbătut și problema repartizării unei noi aparaturi medicale, conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu avea să ne declare: „Am luptat din răsputeri pentru obținerea acelor aparate, pentru care am fost de citeva ori la București, la o expoziție tehnică internațională de tehnică, pentru care am umblat să întocmesc fișele tehnice de rigoare, inclusiv cele strict administrative, financiare, dar, pînă la urmă, așa cum mi s-a comunicat astăzi, cea mai mare parte a acestor aparate vor intra în dotarea Clinicii medicale I. Cum s-ar spune, eu m-am zbatut, le-am obținut, actele au fost făcute în numele secției, dar, pînă la urmă, ele au fost făcute cadou Clinicii medicale I.”

I se mai spune și „împozit pe prostie”. Cam dur, ce-i drept, dar sensul este real și moralizator. Cum altfel ar putea fi calificată mai direct și pe înțelesul tuturor naivitatea celui care se lasă pînă într-atîta amăgît de promisiuni sfîrșitoare, încît, fără măcar să-l cunoască pe șarlatanul ce se pretinde „om cu relații”, se grăbește să bage mina în buzunar și să scoată sute de mii de lei? Este adevărat, cifra de mai sus trebuie împărțită la 5, pentru că cei care au căzut în plasa aceluiași escroc, cu același prilej, au fost 5, dar nici 130000 lei de căciulă, aruncați pe apa sîmbetei, nu sînt o bagatelă... Cinci amatori de autoturisme ARO — patru din comuna Brezoarele, unul din comuna Lungulețu, județul Dîmbovița (nu le mai dăm numele pentru a nu mai pune paie pe foc), s-au trezit într-o zi acostați de doi indivizi: — Știm că n-aveți răbdare să vă vină rîndul... vă putem ajuta... Avem relații...

Cînd vă hotărîți, veniți cu banii... Ne întîlnim la „Carul cu bere”... — Păi, noi, ce mai, sîntem hotărîți! Avem banii la noi. Haideți la „Carul cu bere” — au propus cei cinci amatori de autoturisme ARO.

bănuială. „Măi fratele meu — să-și fi zis în gînd folosînd expresia uzitată adesea de un cunoscut actor — ce încredere putem avea noi în acești indivizi pe care nu știm nici cum li cheamă, nici ce hram poartă?”

Prețul credulității — 650 000 lei

Acolo la o masă copioasă au fost „puse la punct” (?!) modalitățile de intrare în posesia autoturismelor. Măcar în clipa în care necunoscuții au propus celor cinci să le încredințeze întreaga sumă — 650 000 lei — și să aștepte în local pînă ce ei vor reveni cu documentele de ridicare a autoturismelor, să-i fi „căzut vreunui a fisa”, trezindu-l vreo

Și chiar dacă ne-ar prezenta vreun buletin, de unde știm noi că nu este fals ori furat? Că cine se bagă în astfel de treburi, pe alăturarea cu legea, nu poate fi în același timp și ușă de biserică... Dar, din păcate, nu și-a pus nici unul o asemenea întrebare. Au dat banii cu nonșalanța cu care ar da „bună ziua”.

pe loc, așteptînd cu răbdare. Și au stat la „Carul cu bere” pînă ce răbdarea a ajuns în sfîrșit la limita suspiciunii. Nemai-avînd nici o speranță au dat fuga la Miliția sectorului 3. Cam tîrziu, pentru că doi escroci intrați în posesia unui astfel de renume, nu le-a trecut prin gînd să aștepte pe undeva prin apropiere, pînă ce dumiriseră păcăliții să anune miliția. După verificări îndelungi și minuțioase, miliția a stabilit într-adevăr că autorii unei asemenea isprăvi erau doi recidiviști cu un palmares bogat în materie, deosebit de versați și mari cheltuitori atunci cînd reușesc să dea asemenea „lovituri” încît cu recuperarea pagubei, problema va fi de lungă durată, avînd în vedere insolabilitatea infractorilor din această categorie. De unde concluzia că mai gîndiți-vă, fraților, și la astfel de ipoteze cînd băgați mina în buzunar pentru a încredința banii unor vîntură-lume.

MIHAI GROZAVU

...Și prognoze

Sfârșitul de an aparține bilanțului. Se încearcă definirea exactă a ceea ce s-a realizat și a capitolelor deficitare. În același timp, începutul anului incită la previziuni. Se încearcă descifrarea perspectivelor. Prognozele au devenit, și ele, o tradiție. Presa occidentală le prezintă publicului cititor, folosind calcule și concluzii ale unor specialiști reputați în materie. De data aceasta, evident, ne-au reținut atenția prognozele pentru anul în care abia am intrat, anul 1983. Prognoze pentru o țară sau alta, pentru diferite continente, pentru lumea întreagă. Prognoze diverse având o dominantă comună.

Situația reflectată de aceste prognoze pentru anul care a început nu se anunță însă a fi una dintre cele mai optimiste. Un raport al Comisiei C.E.E. mărturisește, chiar, că perspectivele economice și sociale în cadrul Pieței Comune, pentru 1983, sînt pesimiste. Politicile comerciale restrictive, depresiunea produsă, printre altele, de șocurile petrolului succesive, mișcările neregulate ale ratelor dobânzilor și de schimb, crizele cauzate de datoriile excesive ale anumitor țări au agravat și mai mult recesiunea actuală. Astfel, ritmul de creștere comunitară, în 1983, ar putea fi considerat ca „optimist” dacă va atinge 1-1,1%. Se prevede, totodată, ca șomajul să „crescă sensibil” oscilînd în jurul a 10% din populația activă a țărilor Pieței Comune. De remarcat — apreciază raportul amintit — că circa 45% din cei afectați de șomaj vor avea mai puțin de 25 de ani.

Dar Statele Unite? „Journal of Commerce” caracterizează situația Statelor Unite, în 1983, astfel: creșterea bruscă a ratei dobânzilor, pe termen scurt, va determina scăderea producției de mărfuri, a cotațiilor la bursă și a prețurilor proprietăților imobiliare. Goana după lichidități, care va lua forma unei anumite panici, va determina creșterea vânzării bunurilor fără a mai ține seama de prețuri. Incapacitatea de a obține lichidități, credite pe termen scurt, va duce la neplata împrumuturilor, la creșterea falimentelor și accelerarea șomajului.

Dar dacă efectele recesiunii în țările industrializate sînt grave, impactul asupra țărilor în curs de dezvoltare va fi pur și simplu devastator. După cum apreciază „Chase Econometrics” — filială a „Chase Manhattan Bank” din New York — în anul 1983, țările cele mai afectate de declinul economic vor fi țările din America Latină. În această zonă — cuprînzînd țări ca Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Peru, Uruguay, Venezuela — se prevede o reducere a nivelului producției de aproape 3 la sută.

Și în 1983, situația economică a țărilor în curs de dezvoltare va fi serios afectată de protecționism, de inechitățile și practicile neocolonialiste, de fluxul redus de capital, la care se adaugă datoriile externe substanțiale, existente, condițiile rigide în ce privește transferul de tehnologie, rata mare a dobânzilor, dependența de importurile de produse alimentare.

Edouard Saouma, director general al F.A.O., declară: „Sîntem martorii împovărării crescînde a țărilor lumii a treia, deja sărace, unde situația generală este mai proastă

decît în urmă cu o generație”. Țările în curs de dezvoltare au intrat în anul 1983 în condițiile în care datoria lor externă a crescut amețitor, multe țări aflîndu-se, în prezent, în situația de a nu putea plăti datoriile (Mexic — 80 miliarde dolari, Brazilia — 80 miliarde, Argentina — 40 miliarde dolari și lista ar putea continua).

Situația grea prin care trec încă de la începutul acestui an, țările în curs de dezvoltare cele mai sărace, se datorează faptului că și în 1982, fondurile promise Programului O.N.U. pentru dezvoltare au fost, în termeni reali, substanțial mai mici decît cele acordate cu un an în urmă. Aceasta a dus la suspendarea a numeroase proiecte menite a combate lista de alimente, seceta, extinderea deșertului, lipsa de asistență tehnică și forță de muncă.

Rezultatul? Începutul anului 1983 este marcat de faptul că populația din 22 de țări în curs de dezvoltare suferă de pe urma subalimentației. 600 milioane de oameni din întreaga lume nu au asigurată hrana necesară. 12 milioane de copii mor anual din cauza subnutriției și a bolilor provocate de aceasta. 1 din 5 copii al continentului african nu ajung la vârsta de 10 ani. Omenirea a intrat în 1983 cu circa 850 de milioane de analfabeți — o cifră record pentru planetă.

Cifre, statistici, prognoze... Ele exprimă o situație dramatică. Situația dramatică a sărăciei, a oamenilor care suferă de foame și boli, de lipsa unei locuințe cit de cit acceptabile, de lipsa unui loc de muncă permanent.

Necazuri, suferințe, durere... Și asta în condițiile în care se prevede ca în 1983 omenirea să cheltuiască pentru înarmări circa 700 miliarde dolari!

O sumă fabuloasă! O sumă care, folosită, cel puțin în parte, în scopul dezvoltării, al progresului, ar contribui la determinarea eradicării foametei și analfabetismului, a multor boli și suferințe, a sărăciei și durerii ce afectează, și în acest an, sute de milioane de oameni de pe planeta noastră.

Statisticile sînt triste. Prognozele, din păcate, poartă amprenta pesimismului. Căci timpul nostru va rămîne în continuare marcat de situații absurde, de dramatismul decalajelor, de evoluții negative. Prognozele nu permit speranța redresării. Deocamdată, planeta este condamnată să trăiască în aceeași situație ca și în 1982 — o situație gravată de criză în toate formele ei.

Lipsa de perspective nu aparține fatalității, ci unor politici ce nu țin seama de realități. Politica înarmărilor, folosirea forței, refuzul negocierilor împing Terra în capcana unor situații grele. Renunțarea la asemenea practici ar ușura depășirea dificultăților. Prognozele de început de an nu depistează, însă, semne încurajatoare în acest sens. Din păcate...

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (III)

Deși „Anul Titulescu” s-a încheiat pe plan calendaristic la finele lui 1982, prezența în lume a celei mai proeminente figuri a diplomației românești interbelice rămîne vie în istoria relațiilor internaționale. Putem afirma cu toată certitudinea că, de fapt, 1982 nu este un punct terminus, ci constituie doar inaugurarea oficială, la scara mondială, a adevăratei „redescoperiri” a ilustruului diplomat român.

Astfel, centenarul Nicolae Titulescu a prilejuit evocarea personalității și mai ales a ideilor care i-au călăuzit și animat gândirea și acțiunea în cel mai înalt for diplomatic al vieții politice contemporane — Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite. La 29 septembrie 1982, luînd cuvîntul în ședința plenară a Adunării generale, ministrul afacerilor externe al României, tovarășul Ștefan Andrei, sublinia: „Pentru România, respingerea categorică a politicii de forță în abordarea problemelor internaționale are rădăcini adînci în tradițiile poporului român. Marele diplomat român, Nicolae Titulescu, ministrul de externe al României între cele două războaie mondiale, al

cărui centenar este marcat pe plan internațional în acest an, spunea: «Războiul nu este niciodată, dar într-adevăr niciodată, soluția unui conflict». Cu aceeași convingere, el chema insistent la înlocuirea «dreptului forței» cu «forța dreptului». Astăzi, mai mult ca oricînd, folosirea forței este o armă cu două tăisuri. Nemaivorbind de pierderile umane și de daunele materiale pe care le provoacă, de oprobiu opiniei publice mondiale pe care ea și-l atrage, de vigoarea cu care popoarele se solidarizează cu victimele agresiunilor, rezultatele înșeși ale actului de forță se întorc împotriva făptuitorilor».

Este un prilej de profundă satisfacție să constatăm că teza atît de actuală a repudierii recurgerii la forță și la amenințarea cu forța și-a găsit o revalidare oficială, de cea mai înaltă autoritate, în Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor dintre state, adoptată prin consens de Adunarea generală în noiembrie 1982, prin acest act încununîndu-se strădania României — țară inițiatoare a documentului amintit — de întărire a instrumentarului soluțiilor pașnice pentru orice litigiu, diferend, sau stare conflictuală ce s-ar putea ivi în raporturile dintre două, sau mai multe state. Istoricul viitorului, dar și politologul prezentului, nu vor putea să nu identifice în contextura politico-juridică a Declarației filonului unei tradiții românești înaintate care încorporează, ca pe un important capitol de spiritualitate românească, gîndi-

rea politico-juridică a marelui om de stat Nicolae Titulescu.

În cadrul Comisiei a III-a a Adunării generale O.N.U., în competența căreia intră examinarea problematicei sociale, umanitare și culturale, numele lui Nicolae Titulescu a fost evocat cu ocazia examinării punctului intitulat „Noua ordine umanitară internațională” și a rezoluției pe aceeași temă la care România a fost coautoare și care a fost aprobată prin consens de forul plenar al Națiunilor Unite. În intervenția delegației române la punctul amintit din 10 decembrie 1982, a fost reliefată valoarea inestimabilă a consacrării și respectării indefectibile a dreptului la pace, ca drept individual și colectiv al oamenilor și al națiunilor, ca bun suprem al întregii omeniri, fără de care nu este posibilă edificarea unei noi ordini mondiale. În acest context, delegația română l-a citat pe Nicolae Titulescu care formula următorul adevăr: „Există, totuși, un domeniu în care sentimentul poate fi aliatul de preț al rațiunii: acest domeniu este acela al înțelegerii reciproce a popoarelor, unica sursă a unei păci statornice și roditoare. Relele provin din faptul că națiunile nu-și dau seama că, în ciuda tuturor deosebirilor, ele alcătuiesc, la urma urmelor, un tot indivizibil. Omul nu poate fi străin omului numai prin faptul că între ei se ridică o graniță. Și pacea nu înseamnă nimic altceva decît conștiința universalității speței umane».

Această teză generoasă și umanistă a atras atenția multor delegații de pe toate continentele, care au ținut să exprime adevăratele lor la ideile marelui diplomat român.

Vastele colecții de documente și literatură de specialitate aflate la Biblioteca O.N.U. din New York sînt tot mai frecvent consultate de studenți și doctoranzi care pregătesc lucrări privind istoria diplomației a perioadei dintre cele două războaie mondiale. Colecția care poartă numele fostului președinte al S.U.A. W. Wilson — contemporan al lui Nicolae Titulescu — este cu mult mai mult solicitată decît în trecut, deoarece cuprinde cel mai bogat fond newyorkez de literatură de specialitate și publicații referitoare la Liga Națiunilor și la poziția diferitelor state membre în cadrul organizației. Fondurile colecției W. Wilson conțin și materiale iconografice de pe vremea Ligii Națiunilor, printre care cercetătorii descoperă cu surpriză numeroase caricaturi în care apare Nicolae Titulescu. Publicăm în paginile „Flacărei” câteva esantioane de caricaturi în care cititorii vor identifica cu ușurință chipul diplomatului român la Liga Națiunilor.

În colecția W. Wilson am descoperit o însemnare a lui André Maurois, însoțită de gîndirea lui N. Titulescu cu privire la Liga Națiunilor. În această însemnare se arată: „Fie că poamele o vor sau nu, destinele lor sînt atît de strîns împletite, încît este imposibil ca Liga Națiunilor să dispare. Iar dacă miine o catastrofă va distruge Liga, ea va reînvia din nou sub un alt nume”. Vom vedea într-un viitor articol modul în care în lucrări memorialistice, sau științifice aparute la New York este evaluată și comentată gîndirea lui Nicolae Titulescu cu privire la mecanismele păcii și securității internaționale.

IOAN VOICU ■

New York, decembrie 1982

Mondo umano ?

Tristețea solitarului

De la Peter Bird, un fotograf londonez de 35 de ani, solitarul navigator care, de peste patru luni, se află la bordul bărcii cu rame de 10 m lungime, botezată „Heli-on Britannia” (în limba hawaiană!) încercînd prima traversare a Oceanului Pacific cu o asemenea ambarcație și fără escază, nu a sosit nici un mesaj de Anul nou. Se știe doar că la sfîrșitul anului trecut se lupta aprig cu niște curenți care-l împiedicau înaintarea, dar și cu timpul care se înrătățise brusc. Un om de afaceri californian, ce-i finanțează tentativa, a tot încercat să-l contacteze prin radio, dar Peter Bird a tăcut. Nu i s-a întîmplat nimic rău, acolo; la aproximativ 700 kilometri de insulele Christmas, a dat un semn sonor de viață și luptă, și mulți cred în succesul său, mai ales că britanicul nu este la prima tentativă.

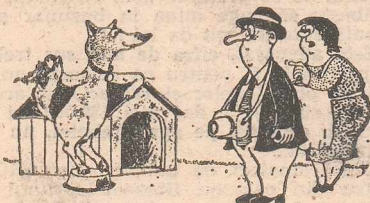
În anul 1974, împreună cu un compatriot de-al său, a reușit să traverseze un alt ocean — Atlanticul — și tot la bordul unei bărci cu rame. Au plecat din Casablanca marocană și-au ajuns teferi, dar aproape epuizați, la Santa Lucia (în Antile). Traversarea de acum e mult mai dură, va fi și mai lungă decît cea precedentă și decît prevăzuse temerarul Bird. Dealtfel, în anul 1980, el a făcut un fel de antrenament, ca să nu zică, tentativă curată pentru că e nereușită, plecînd din San Francisco, trăgînd la rame 147 de zile și nopți la rînd, după care a fost constrîns să renunțe, intrucît barca i s-a fisurat în largul insulei Hawaii.

Încerc să-mi imaginez aici tristețea imensă a solitarului de pe oceanul de apă, atît de plină de surprize neplăcute, dar și încrîncenarea cu care a pregătît tentativa din aceste zile, lupta lui cu valurile cit hăul și mai ales liniștea asurzitoare ce se instalează, citeodată pe neașteptate, pe acele întinderi aproape fără de sfîrșit. Sigur că în jurul acțiunii sale se face și ceva publicitate, poate uneori se și dramatizează puțin tăcerea sa ori se pretinde că nu se mai știe cu precizie locul unde se află, deși satelitul francez Argos captează cu regularitate semnalele emise de la baliza montată pe barcă, după care le transmite prompt la Toulouse, unde un ordinator atît așteaptă pentru a spune imediat gradele și minulele de longitudine și latitudine ale „punctului Peter Bird” de Oceanul Pacific.

Poate, în cursa lui atît de solitară temerarul britanic va face și fotografii, care ar fi bine să fie publicate cîndva într-un album, o revistă sau chiar în jurnalul călătoriei sale. Cred că vor fi mult mai expresive decît acelea ale unui alt pămîntean, sud-africanul Austin Stevens care, în aceste zile, vrea și el să-și bată propriul record — acela de a rămîne peste 52 de zile într-o cușcă de sticlă plină de șerpi, unul mai veninos decît celălalt — viperă, cobră, mambas negri (cel mai rău șarpe sud-african al cărui venin nu cunoaște antidot). Și care și-a transformat tentativa într-un soi de spectacol de circ de prost-gust, agrementat cu declarații privind duritatea tentativei sale și a unui mambas foarte nervos care trezește ceilalți șerpi și astfel el nu poate închide un ochi. În comparație cu această tentativă, cursa solitarului pe ape, cu imprevizibilul ei, mi se pare mult mai interesantă, mai umană. Păcat că, de Anul nou, Bird a tăcut!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

Din „Panorama”

profesim, ce profesăm

Un Cristofor Columb, descoperitor al muzicii corale în America Latină

Consemnam chiar la începutul anului curent, tot în aceste pagini, un eveniment semnificativ pentru rezonanța muzicii românești pe plan internațional: participarea compozitorului, profesorului și dirijorului corului de cameră „Magal” al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București la lucrările juriului celui de-al III-lea Concurs internațional polifonic de interpretare corală de la Ibagué, Columbia. Fuseseră prezentate la această prestigioasă întrecere din această veritabilă capitală a muzicii columbiene, care este orașul Ibagué, cu vechiul și vestitul său conservator, formații corale din America Latină, dar și câteva din Europa. Coincidență fericită: tot aici, concursul internațional de compoziție dăduse câștig de uză la doi compozitori români — Constantin Romașcanu și Irina Odăgescu-Ițianu.

În aceste condiții fericite, sub impulsia contribuției muzicianului Marin Constantin la lucrările juriului concursului și la degajarea unor concluzii creatoare, stimulatorie pentru cultura muzicală din această țară și din întreaga Americă Latină, Conservatorul din Ibagué, la propunerea celei mai importante personalități muzicale de aici, Amina Melendro de Pulecio, rector de 40 de ani al acestei instituții, a perfectat primul curs latino-american de construcție și interpretare corală susținut de profesorul Marin Constantin, avându-l ca asistent pe un discipol al său, italianul Fausto Carubolo, unul din elevii maestrului la cursuri similare ținute în patria muzicii la prestigioasa Academie Santa Cecilia de la Roma.

Iată-mă, așadar, după un an într-o discuție cu muzicianul Marin Constantin, întors de numai câteva zile din

Columbia, unde l-a însoțit și fovarăsa sa de viață, experimentata madrigalistă Bernarda Maria, a cărei utilitate s-a dovedit inestimabilă în lucrul cu tinerii dirijori participanți la cursul maestrului. O participare pe care aceștia și-au obținut-o prin concurs, numai 24 dintre aspiranți obținând prestigiosul atestat, între care unul cu Magna cum laude.

Temp de 15 zile n-au conținut expunerile de după-amiază ale maestrului și seminarizările de dimineață, marcate și de lucrul cu corurile, de dirijatul propriu-zis pe baza principiilor formulate de profesorul Marin Constantin. De reținut că aici maestrul și-a inaugurat cursul pe discuri înregistrate de ElectreCORD, discuri pe care Conservatorul din Ibagué s-a și grăbit să le achiziționeze pentru a le difuza în întreaga Americă Latină.

Am avut prilejul în țară să-l văd pe maestru lucrând cu dirijori ai unor formații corale, astfel că sint familiarizat cu stilul său pe cit de laborios pe atât de fascinant și stimulatoriu, prin care își spune cuvântul, ca și în dirijarea „Madrigalului”, vestita sa psihotehnică, al cărei teoretician și practician atât de original este. Dealțul și în Ibagué maestrul a lucrat nemijlocit cu cel mai reprezentativ cor din Tolima, al căui concert, sub bagheta lui Marin Constantin,

am avut prilejul să-l ascult la un case-tofon pe care avusese grijă să-l deschidă asistentul său, Fausto Carubolo. Tot grație acestei inițiative am luat cunoștință de întreaga, triumfală festivitate de închidere, într-o atmosferă ardentă, tipică, a cursurilor, în prezența autorităților și a unei asistențe în rîndurile căreia se afla și ambasadorul nostru în Columbia, Gheorghe Dobra.

Din întreg acest program două momente m-au mișcat cu precădere: interpretarea de către corul din Tolima a unui cântec românesc prelucrat de Gh. Cucu și mesajul prin care învățăcelii maestrului au ținut să-și exprime recunoștința, mesaj în care profesorul și muzicianul Marin Constantin a fost definit, printr-o impresionantă metaforă, drept „un adevărat Cristofor Columb”.

Sigur, este extrem de importantă descoperirea de către maestru a muzicii corale din America Latină, admirația sa pentru virtuțile unor coruri din această zonă a lumii, dar pentru noi important e și faptul că prin Marin Constantin columbieni și latino-americieni, grație acestei colaborări exemplare, au avut prilejul să cunoască nivelul mișcării corale din România, arta desăvârșită a unora dintre marii săi animatori.

NICOLAE STOIAN

Primul om cu inima „de plastic”

Vreme îndelungată inima artificială n-a stuziasmat prea tare nici pe cardiologi, nici pe chirurzi, nici pe bolnavi. Speciații au subliniat nu o dată dezavantajele mașinii de pompat singe față de inima și naturală a omului. De aceea, nici n-s-a recurs la implantarea unei inimi artificiale definitive; acest aparat a fost folosit doar provizoriu, la câțiva bolnavi care așteptau să li se transplanteze inima la vreun donator. În rest, experimentele s-au făcut numai pe animale, cu rezultate multumitoare, însă nu intru totul edificatoare pentru om. Iată însă că începutul lunii decembrie 1982, la spitalul din Salt Lake City (Statele Unite), a avut loc, în premieră mondială, o operație de implantare a unei inimi artificiale „permanente”. În istoria medicinei se scria o pagină nouă.

Prozii performanței

Chirurgul. Are 39 de ani și se numește William De Vries, dar de la 2 decembrie poartă o altă denumire: un Cristofor Columb în căutare de noi teritorii sau „un vrăjitor care a realizat acțiuni incredibile, unice în istoria medicinei”. Dar acestea nu l-au scos din modestia sa funciară. Este șeful catedrei de chirurgie toracică de la Universitatea din Utah, iar la spitalul din Salt Lake City operează, împreună cu echipa sa, cinci zile pe săptămână. Când era încă student, a lucrat cu doctorul Willem Kolff, inventatorul rinichului artificial, datorită căruia peste 200.000 de oameni fără rinichi naturali sînt astăzi în viață. De Vries s-a specializat însă nu în rinichi, ci în domeniul inimii-robot. El a practicat mai bine de 100 de implantări de mașini cardiace la animale (vitei, capre, oi). Unul dintre vițelii, Alfred, a bătut recordul trăind 268 de zile cu aparatul care-i ținea loc de inimă. Extraordinarele lui performanțe chirurgicale au făcut ca De Vries să obțină singura autorizație pe care a dat-o vreodată „Food and Drug Administration” de a implanta inima artificială la o ființă omenească. Provenind dintr-o familie în care erau opt frați, chirurgul din Utah este căsătorit și are, la rîndul său, șapte copii, dintre care ultimul abia învață să meargă.

Pacientul. De profesie medic stomatolog, Barney Clark a ieșit, la 55 de ani, la pensie, după ce lucrase 26 de ani. Ca pensionar, el s-a consacrat familiei: mamei sale, în prezent în vîrstă de 86 de ani, soției, copiilor și nepoților. Credea că o să poată, în sfîrșit, să respire ceva mai în voie. După trei ani însă inima sa a început să dea semne de slăbiciune. Din nefericire, nu era vorba doar de efectul vîrstei, iar verdictul medicilor a fost teribil: inima nu este doar oboșită, ea se deteriorează implacabil sub efectul unei maladii reversibile, cardiomiopatia. În cazul acestei boli, mușchii inimii este atins și el degenerază continuu, pînă în ziua în care, inevitabil, va înceta să funcționeze.

Afînd de experiențele doctorului De Vries, Barney Clark s-a oferit să fie primul om pe care să se încerce o inimă artificială permanentă. Pentru șeful catedrei de chirurgie toracică din Utah, Clark era, din punct de vedere fizic și moral, candidatul ideal pentru implantarea unei inimi artificiale. În ciuda miocardiei sale, avea o natură robustă și ar fi putut lupta împotriva micilor infecții susceptibile de a se ivi după intervenție. „Era nevoie, de asemenea, a declarat De Vries, ca lărgimea cuștii toracice a pacientului să fie mai mare decît media. În cea a lui Barney puteai să pui două inimi”. Analizele minuțioase au arătat că pentru pacientul voluntar nu exista decît o singură alternativă: moartea sau inima artificială. Atunci el și-a pus treburile în ordine, s-a pregătit psihologic și s-a despărțit de ai săi liniștit, fără slăbiciuni și angoaese. Acela care, în istoria chirurgiei, avea să devină primul „om fără inimă” s-a dovedit a fi cu adevărat un om, în cel mai nobil sens al cuvîntului. Operația putea să aibă loc.

Inventatorul și constructorul inimii. Se numește Robert Jarvik, are 36 de ani, este medic și diplomat în științe bio-mecanice. Ca și De Vries, l-a avut drept mentor

pe doctorul Kolff. Jarvik și-a perfecționat mașina lui de pompat singe după ce l-a văzut pe tatăl său murind ca urmare a unei operații pe cord deschis. Inima care urma să se implanteze lui Barney Clark era a șaptea variantă, denumită „Jarvik-7”. Primul aparat, creat în 1971, n-a fost încercat niciodată pe vreun animal. Al doilea și al treilea erau net defectuoase. Următoarele au fost experimentate cu succes pe vite. Interesul pentru instrumentele și aparatele chirurgicale l-a dobindit în timpul cînd îl însoțea pe tatăl său, și el tot medic, în sălile de operație. Este, ca și De Vries, pasionat de sport, practică schiul, tenisul, halterele. Este căsătorit și are doi copii.

Ce este o inimă artificială

Inima artificială poate fi definită ca un mecanism menit să pompeze singele în plămîni, pentru oxigenare, pe de o parte, și apoi să propulseze singele oxigenat în circulația generală. Această „inimă” este deci chemată să joace rolul ventriculelor. Indiferent cum ar fi ea concepută — aceste mecanisme se construiesc și se experimentează în mai multe țări, inclusiv în Japonia și Franța — inima artificială se compune din trei părți: modulul cardiac, motorul și bateria. După cum în corpul pacientului se implantează una, două sau toate trei părțile, avem de-a face cu o inimă artificială din prima, a doua sau a treia generație. „Jarvik-7” face parte din mecanismele din prima generație. În pieptul bolnavului se plasează doar cele două ventricule artificiale (care sînt separate) și se racordează cel din dreapta la artera pulmonară și cel din stînga la artera aortă. Ventriculul drept trimite singele în plămîni pentru a-l reoxigena, iar ventriculul stîng propulsează singele oxigenat în organism. Fiecare ventricul funcționează după principiul unei pompe pneumatice și este racordat printr-un tub la un compresor exterior cîntărind 170 kg. Compresorul furnizează aer sub presiune, care provoacă contracțiile și dilatațiile ventriculelor. În același timp, aparatul exterior prelucrează diferite informații venite din organism, pentru a modifica ritmul bătăilor artificiale în funcție de nevoile purtătorului. Robert Jarvik lucrează în prezent la un nou model de inimă artificială, cu un compresor miniaturizat care, atîrnat la centură, va permite bolnavului să se deplaseze. În alte țări, sînt în stadii avansate modele de inimă artificială încă și mai perfecționate, dar, firește, încă neîncercate pe om.

Operația

Adus cu elicopterul la Salt Lake City, Clark semnează, la 30 noiembrie, un consimțămînt de 11 pagini dactilografiate,

certificînd că înțelege și acceptă riscurile intervenției. Legea prevede, în aceste cazuri, că bolnavul are încă 24 de ore la dispoziție pentru a se răzgîndi. Miercuri, 1 decembrie, el confirmă și semnează din nou documentul. Operația este prevăzută să înceapă a doua zi, la ora opt dimineața. Spre seară însă starea pacientului se înrăutățește brusc. Atunci doctorul De Vries decide să opereze noaptea, de îndată ce sala de operație va fi sterilizată. La ora 22 și 15 minute, Barney Clark își ia rămas bun de la soția sa. Doctorii n-au mai avut timp să-i administreze calmantele preoperatorii și, de aceea, este conștient de întregul proces al anesteziei. În cele din urmă, plonjează în necunoaștea. La ora 23 și 27 de minute, doctorul De Vries îl deschide cavitatea toracică. La ora zero și 7 minute cele două ventricule ale inimii bolnave sînt detașate. Din cauza medicației cu cortizon și, bineînțeles, din cauza bolii, țesuturile sînt fragile și aproape moarte. La ora 1 și 55 de minute ventriculul stîng al inimii artificiale este implantat. Douăsprezece minute mai tîrziu este amplasat și ventriculul drept. Starea proastă a țesuturilor face foarte delicate racordurile cu partea de sus a inimii, rămasă în pieptul bolnavului, cu aorta și cu artera pulmonară. Pe la cinci dimineață, cînd întreagă echipă se pregătea să închidă pieptul lui Clark, valva ventriculului stîng dă semne de proastă funcționare. Presiunea arterială scade. Trebuie înlocuită piesa. În sfîrșit, la ora 6 și 10 minute operația este terminată.

În pieptul cusut la loc al lui Barney Clark, „Jarvik-7” bate cu 112 pulsații pe minut, pe urmă coboară la 85 de pulsații. Corpul bolnavului se oxigenează și, înainte chiar de a se trezi din anestezie, tenul său redevine normal. Puțin după ora 7, adică la un ceas după terminarea intervenției, Barney Clark aude niște zgomote. Ochiul lui mirat și vîde lumină. La cîțiva kilometri de locul unde se născuse cu 61 de ani în urmă (într-un sat din Utah), Barney Clark venea pe lume a doua oară. Primul om cu inimă artificială se născuse.

Zgomotele pe care le auzise bolnavul erau de fapt vibrațiile (bătăile) proprii sale inimi. Dacă nimic rîu nu intervenise și dacă aceste bătăi se vor auzi de 50 de milioane de ori, atunci inima lui nouă îl va ține un an (urmînd s-o înlocuiască); dacă va bate de 100 de milioane de ori, îi va ajunge doi ani.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să ceară apă. Intrucît însă tuburile pe care le avea în gît îl împiedicau să vorbească, a desenat pe cearceaf formula H₂O. Cînd, a doua zi, a fost vizitat de doctorul De Vries, Clark a mărturisit: „Cea mai mare surpriză din viața mea am cunoscut-o cînd am deschis ochii... Nu îndrăzneam să cred: eram viu!”

Fiind prima încercare de acest fel,

viața la Barney Clark nu poate fi considerată în siguranță. Nimeni nu poate prezice cît va putea să trăiască, orice se poate întîmpla. Dar indiferent de numărul de zile cît va rămîne el în viață grație unei inimi artificiale, Clark rămîne pentru istorie omul care, dăruindu-și propria persoană științei, a probat încrederea sa în cercetarea de vîrf, fiind convins că știința va izbuti într-o zi să realizeze o inimă mecanică autonomă, la fel de eficace ca și organul viu.

Perspective

Cu prilejul premierei mondiale de la spitalul din Salt Lake City au fost relevate și alte cercetări, aflăce într-un stadiu avansat, referitoare la inima artificială. Astfel, într-un interviu acordat revistei „Paris Match” de către profesorul Alain Carpentier, șeful serviciului de chirurgie cardiacă de la Broussais, director al laboratorului de studii pentru proteze cardiace, se arată că în Franța este în fază avansată un model perfecționat de inimă artificială din generația a doua. În afara corpului omului rămîne doar bateria, în greutate de 300 de grame, cu un volum ceva mai mare ca o cutie de chibrituri. Se estimează că peste 4 ani această inimă se va putea fabrica pe scară industrială, va fi garantată pe o durată de doi ani (modulul cardiac fiind, ca și cel american, din plastic, după un număr oarecare de pulsații materialul cedează, inima trebuie înlocuită), se va crea posibilitatea de a dubla anumite circuite electrice, pentru mărirea securității; tot în acest scop se va amplasa și o baterie de rezervă. De asemenea, piesele mecanismului se vor schimba din doi în doi ani.

Un alt specialist francez, profesorul Jean-Raoul Montès, șeful serviciului de chirurgie cardiacă de la Spitalul Salvator din Marsilia, lucrează la o inimă artificială din ceramică și carbon (în loc de plastic). Este vorba de un material extrem de solid și de rezistent; inima făcută din acest material a fost îndelung testată pe animale, și ea va deschide noi orizonturi chirurgiei cardiace, fiind destinată să funcționeze cel puțin 10 ani. Această inimă va fi înlocuită din a doua generație, iar ulterior din a treia, adică va fi implantată în întregime, fapt care va permite bolnavului o deplină autonomie și o viață normală.

Pînă atunci însă, concretizată rămîne doar experiența doctorului De Vries. Rîndînd oamenilor speranțe foarte mari, chirurgul din Utah și-a cucerit, indiferent de performanțele la care se va ajunge de aici înainte, un binemeritat loc în istoria medicinei și în antologia inimii, în toate sensurile acestui cuvînt.

ION D. GOIA

Țicleanu va fi apt de joc la sfârșitul lunii

După cum se știe, la jumătatea lui decembrie, internaționalul craiovean Aurel Țicleanu a fost supus, în cadrul Spitalului Militar Central, unei intervenții chirurgicale la ochiul stâng. Spre a afla amănunte, ne-am adresat, zilele trecute, celui care l-a operat, eminentul oftalmolog **Mircea Olteanu** care, între altele fie spus, e și un mare iubitor (și cunoscător) al fotbalului.

— **Tovarășe profesor, cum a fost operația?**

— Nu a fost complicată și s-a terminat până într-o oră, Țicleanu fiind suferind de o cataractă traumatică la ochiul stâng. Intervenția a reușit și jucătorul, pe care l-am consultat ultima dată înaintea Anului nou, se află în convalescență, la Bușteni.

— **Operația a fost singura soluție?**

— Neîndoișor. În ultimii 8 ani, Țicleanu n-a văzut cu ochiul stâng. Distingea doar lumina. Ulterior, din câte am constatat, făcuse și niște aderențe.

— **Cit vede el azi?**

— Imediat după intervenție și a recăpătat 33 la sută din capacitatea vizuală a ochiului tratat, iar vederea lui va crește. De unde, până acum, se orienta după ureche, va câștiga cimpul din stînga nasului și, în final, va avea o vedere spațială. Cu alte cuvinte, va vedea normal. Va purta însă pe ochiul stîng o lentilă de contact, supra, corneea. Doctorul Mircea Filip,

specialistul nostru în lentile de contact, l-a supus testărilor de rigoare, iar Țicleanu s-a declarat de acord cu modalitatea propusă.

— **Ce impedimente presupune o lentilă de contact?**

— Nici unul. Fiind vorba despre un sportiv de performanță, am ales această soluție spre a-i înlocui cristalinul opac, care a fost aspirat. Și alți fotbaliști renumiți, englezul Stiles, belgianul Jurion ș.a. au purtat lentile de contact.

— **Ziceați că Țicleanu se află în convalescență. Cînd va fi el din nou apt de joc?**

— Urmează să-i mai scot un fir, o bagatelă. Azi, trebuie să evite loviturile, curentul și aplecările în față. La sfârșitul lui ianuarie, el va fi complet restabil, putînd să se antreneze col la col cu coechipierii. Nu încapă nici o îndoială: Țicleanu va fi prezent în meciul de la Kaiserslautern, în 2 martie. Întrucît nu voi fi în țară la data aceea, urmînd să efectuez un mai lung periplu științific peste Ocean, mă folosesc de ocazie pentru a ura Craiovei, pe care o simpatizez mult, succes la Kaiserslautern! Voi fi, de departe, alături de ea!

Nu ne rămîne decît să-i mulțumim profesorului Olteanu pentru modul în care l-a îngrijit (și-l îngrijește) pe Țicleanu, dorindu-i totodată jucătorului craiovean grabnică însănătoșire.

Iese fum fără foc?

Teoretic, fotbalul e încă în vîrstă. Practic însă, la o oră care factorii lui de răspunde (conducători, antrenori, arbitri medici etc.) se află la Bucureștii convocati de C.N.E.F.S. și F.R.F. fotbalul se agită: se perfecționează transferări (legal, perioada s-a încheiat în 20 decembrie), se fac nează meciuri de verificare, căută turnee etc., etc.

Din această lume a balonului război, mereu în mișcare, am cules câteva știri de ultimă oră (une încă neconfirmate), dorind să vă fim la curent, stimați cititori, cu cele mai proaspete schimbări.

O certitudine: Ducadam (de la U.T.A. la Steaua, Clubul militar a depus la F.R.F. formele necesare legitimării). S'au dus tratative pentru trecerea lui Movilă un mijloc de mare perspectivă, de la Sport Club Bacău la Dinamo. O nouă conducere tehnică la Progresul-Voinescu Petre Gavrilă (ultima dată la Chimia Rimnicu Vilcea) și Constantin Ștefănescu (fost la Gloria Buzău). Cel 2 au o misiune dintre cele mai dificile: salvarea fostei divizionare A de retrogradarea în C.

● Gheorghe Staicu (care nu mai are nevoie de prezentare) a fost desemnat antrenor al lotului olimpic. Se zice că o va fi scundat de dinamovistul Frățilă. ● Aflată într-o situație nu tocmai feroce, echipa F.C. Constanța e în căutare de antrenor. Cerculă, din cîte cunoaștem, numele lui Viorel Tilmăciu (fost la Jiu și al lui Ion Nunweiler, fost internațional ar trebui să renunțe la Gloria Bistrița, care contează (se zvoneste) de reînnoțirea lui Alexandru. Constantin Ștefănescu, cu cîteva zile în urmă demis de la Buzău. On revient toujours... ● Achiziții în perspectivă la F.C. Olt: Bîscă de la Tirgu Jiu și Constantin Ștefănescu de la Automatica. ● Foarte bine se descurcă Electrica Titu (divizia C) de cînd îl are ca antrenor pe ex-progresistul Viorel Popescu. Electrica a efectuat, recent, un turneu în Bulgaria. ● Mircea Lucescu și Constantin Oțel n-au căzut încă de acord asupra modului în care lotul național și Universitatea Craiova (care dă 8-9 jucători lotului) își vor organiza pregătirea de iarnă. Ombra noastră (și nu numai a noastră) e că pregătirea ar trebui să se desfășoare în comun, Craiova avînd să aibă prima sezonul de primăvară (2 martie, la Kaiserslautern, în Cupa U.E.F.A.). E în interesul fotbalului românesc ca ambițiile personale să dispară. ● Se dă ca sigură plecarea antrenorului Nicolae Lucescu de la Știința Sibiu la Gloria Buzău. În locul lui, la Sibiu, ar urma să treacă ex-brasoveanul Nicolae Pescaru. ● Antrenor nou și la Azotul Plobozia: fostul internațional Gheorghe Ene (de la Precizia Sucele).

● Politehnica Timișoara a înaintat transferul lui Șureghia, fost la Tehnometal. ● După un stagiu (promițător) la Rapid, Adrian Georgescu a revenit la Sportul studentesc. ● Internaționalul pitestean Turcu a optat pentru Steaua, dar legitimarea lui e încă în discuție. Clubul din Ghencea e dispus să cedeze 2-3 jucători în schimbul lui Turcu. Intre acestea, Ralea și Dorel Zamfir. ● Dumitriu III a plecat de la Botoșani (unde va juca Ciornoavă), trecînd la Rapid II I.C.P.B. Fratele său, Nichi, a comentat cu umor această venire: „Dacă nea Tinel (n.n. Valentin Ștefănescu) și cu mine nu vom reuși promovarea Rapidului în A, ținem în foc că Tiți (Dumitriu III) ne va lua locul!” ● După ce a făcut tot ce a fost omenește posibil, Gloria Buzău s-a văzut silită să „divorțeze” de năbădăosul Sma-andache. Firu va juca (dacă va juca) la Metalul Buzău. ● Desi nou promovată în C, Zimbrul Sirel asibă la promovare, succesele acestei formații datorîndu-se, în primul rînd, prieteniei antrenorului Robert Cosmoș, cîndva la echipa națională! Nume noi la Zimbrul: Barboșelu, Bîțaru și Petrescu, toți de la C.S.M. Suceava. ● Nicolae Soare (fiul comentatorului radio) va evolua, din primăvară, la Politehnica Iași. La Buzău, el a stat mai mult pe tuse. ● Baia Mare l-a cedat pe Sabău Mîncușul din Baia Sprie. ● Antrenor nou și la Metalurgistul Cugir: fostul jucător și președinte al lui F.C. Arges, Barbu. ● Cu toate că obținut bune rezultate cu Otetul Gașta, Traian Ivănescu a semnat, zilele trecute, pentru Tehnometal (divizia C). Motivul: apropierea de casă. Navetismul nu mai e la modă. ● O veste de ultimă oră (încă neconfirmată): Suci de la „U” Cluj-Napoca la Steaua? Discuțiile sînt în toi.

Silviu Lung, cel mai bun portar al anului

„Îmi place să zic că am spart ghinionul”

— **Iată-te, Silviu Lung, portarul anului 1982! Să vorbim ca între bărbai, te-ai așteptat la asta?**

— Nu m-am așteptat și, ca să fiu sincer, nici nu sînt foarte sigur că merit onoarea ce mi s-a făcut! Am avut, e drept, o toamnă bună, dar alții au avut un an întreg, nu?

— **Care alții?**

— Mă gîndesc la Moraru, pe care îl apreciez mult. Nu-l exclud din calcule nici pe Ducadam, dar cel mai rău îmi pare, pentru că tot veni vorba, de Iordache, c-a fost accidentat și n-a prea apărut. Oricare din ei ar fi putut ieși portarul anului.

— **Toamna ta însă a decît, partidele de la Florența și cea de la Bordeaux atîrnînd greu în balanța judecării. Apropo, care dintre ele ți s-a părut cea mai dificilă?**

— Dificile au fost toate, dar cea de la Florența, cu naționala, mi s-a părut cea mai lungă. Dealtfel, nici nu mi-am dat seama cînd a fluierat arbitrul, parcă eram în transă, pregătit să mă apăr încă un meci! M-a trezit Ștefănescu cînd a venit la mine și mi-a zis „bravo, Silviu, i-am bătut!” Nu-i bătușem, dar ei așa a zis.

— **Ții mult la Ștefănescu?**

— La Craiova, în la toți băieții, sîntem o familie. Pe Costică îl respect în mod deosebit pentru că are caracter. Tot așa, mă simt foarte atașat de Tilihoi. Pune mult suflet în tot ce face.

— **De cînd cu meciurile astea, lumea vrea amănunte despre tine. Ce-ar fi să-i satisfacem curiozitatea?**

— Adică, cînd m-am născut, cînd am început să joc fotbal?

— **Totul. Ai, ca să zic așa, 5 rînduri să te prezinti.**

— Sînt din Carei și am 26 de ani, pe care i-am implinit la 9 septembrie. Am debutat la Victoria Carei și de 8 ani sînt la Craiova. Oficial, am intrat în națională în meciul cu Spania, după care, peste 5 zile, m-am îmbolnăvit de hepatită. Sînt căsătorit și am un fiu, Tiberiu, de 4 ani. Am depășit spațiul?

— **Nu, mai ai un rînd!**

— Am trecut, recent, ultimul examen al anului 5. Buget și evidență bugetară, mă pot deci considera economist. Soția, Mariana, îmi calcă pe urme, e în anul 2 la științe economice.

— **Ce altceva ne rămîne de făcut decît să te felicităm. Felicitări, Silviu Lung!**

— Și eu vă mulțumesc pentru interviu.

— **O clipă, o clipă, n-am terminat! Cum ai ajuns la Craiova tocmai de la Carei?**

— Eram la naționala de juniori cu Moraru, cînd m-a văzut profesorul Corneliu Stroie, actualul vicepreședinte al Universității. M-a invitat la Craiova, eu am fost de acord, dar nu era suficient. Fiind minor, era obligatoriu să semneze și tata. Deși nu mă are decît pe mine, tata n-a stat nici o

clipă pe gînduri și, azi, sînt mai mult ca oricînd în situația de a-i mulțumi. Lui și, totodată, clubului oltean, căruia îi datorez tot ce sînt și tot ce am. Universitatea Craiova a fost pentru mine și casă, și masă, a fost și este. M-am realizat, pe toate planurile, datorită ei.

— **Fiecare portar are, nu-i așa, un model. Silviu Lung pe cine a avut?**

— Primul care m-a impresionat a fost Voinescu. L-am avut, un timp, antrenor la juniori. Apoi, m-am simțit atras de Coman și, cunoscîndu-l, am constatat că e, ca și Tilihoi, un mare sufletist. O vreme, am trăit sub fascinația talentului lui Răduanu. Azi, îi

admir cel mai mult pe Iordache și pe Moraru.

— **Crezi e-ai luat cite ceva de la fiecare?**

— Nu știu, poate. Într-un fel, dat fiind faptul că eu am 1,95 m, n-am semănat cu ei. Dar, firește, am învățat și de la ei, și de la alții. Și de la prietenul meu Boldici am avut și am învățat.

— **Cum a fost cu hep...?**

— Rău. Prinsesem gripă, intrasem în națională cînd, din senin, m-am ales cu o boală grea. Miercuri am jucat cu Spania, duminică am mers la Buzău, în campionat, luni m-am internat. N-am revenit ușor, deși vă asigur că și atunci, ca și acum, nu m-am speriat de muncă. Mi-a convenit totdeauna să trag.

— **Eclipsa de formă a d... rat cam mult, nu? Te-ai incometa s-o explici?**

— Credeți că e ușor? N-aș zice că în toamna care a trecut m-am pregătit mai serios ca în altădată. Sigur, pe lângă antrenorul Oțel, au mai ajutat și Nicolae Ivan, portarul nostru, și Mircea Rădule, șeful federației, dar de muncii, am făcut la fel. Din răspunderi, cu obidă, dar niciodată cu resemnare.

— **Sincer, ai mai sperat în acest salt?**

— Tot timpul am crezut, dar ce folos! În vară, de pildă, cînd s-a pus foarte serios problema aducerii unui portar la Craiova, am fost, cîteva zile, deprimat. Mariana însă și prietenii m-au încurajat. Pînă la urmă, după cum știți, totul a ieșit bine. Mie îmi place să zic că am spart ghinionul, dar nu pot să mă ascund: am avut și eu o mare parte din vină!

— **În ce sens?**

— **Imi cam pierdusem încrederea în mine. Cel mai mic reproș mă scotea din pepeni.**

— **Cine îți reproșă, ce?**

— Echipa, și avea dreptate s-o facă. Ei clădeau, eu dărimam uneori. Ce? De toate, fotbalul e, pe lângă altele, și un război al nervilor. Ai mei cedau prea ușor.

— **Azi cum e?**

— După ce-am scăpat de Rossi și de Antognoni, de cine să-mi mai fie frică? Așa e felul meu, blind. Dacă aud o vorbă bună, sînt capabil să apăr de două ori mai bine.

— **Hai să zicem așa: cînd ți a fost teamă ultima oară?**

— La Craiova, în prelungirile cu Bordeaux. În faza aceea în care am fost faultat și în care, profitînd de faptul că arbitrul a lăsat jocul să curgă, un francez, parcă Specht, a trimis mingea în bară. O clipă am văzut negru în fața ochilor, dar tot Costică m-a liniștit. Nu-i nimic. Silviu, mi-a zis, vezi-ți de treabă că tot îi eliminăm. Așa a și fost.

— **Care crezi dumeata că a fost cel mai bun fotbalist al anului 1982?**

— N-aș putea să aleg între Ștefănescu, Balaci și Cămătaru. I-aș pune pe toți 3 pe locul 1.

— **Ce va urma, Silviu Lung?**

— Vă referiți la Kaiserslautern? Va fi greu, dar pe deplin posibil. Vreți părerea mea? Ne vom califica. În ceea ce privește naționala, am mai întii o datorie: să-i mulțumesc lui Mircea Lucescu pentru că mi-a arătat încredere. Sigur, sper să rămîn în națională, dar sînt conștient că, în primăvară, concurența va fi și mai mare. Va reîntra, probabil, și Iordache. Intre candidații voi fi însă, cu siguranță, și eu. Pe mine, ca să zic așa, se va putea conta.

— **Pari, nu te supăra, un băiat cîminte. Poate prea la locul tău, ce crezi?**

— Aveți dreptate, îmi tîhnesc liniștea și viața de familie. Abia acasă, cu soția și băiatul, mă simt în apele mele. Accept însă și lupta din teren și sînt gata oricînd să răspund prezent. Nu voi fi însă disperat cînd va veni vremea să renunț la fotbal.

— **Ce-ți dorești pentru 1983?**

— Să fie pace și să fie sănătate. Restul, dacă muncești, vine de la sine. Iar mie, v-am mai spus-o, nu-mi place să trag chiulul.

Pagină realizată de OVIDIU IOANȚOIAIA

Flacăra Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) - 14 57, 25 66; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dobotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Ștefănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, George Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenoclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoiaia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cusnăreanu, Elena Ghera, Vasile Măneac, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50, Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU